

*Singur în fața
strămosilor*

Vlad CIUBUCCIU Victor CAPTARI

ARBORELE CĂPTĂRENILOR din COSTICENI

Chișinău 2004

UNDE EŞTI
COPILĂRIE ...?

1955, octombrie 20.

1954, octombrie 6.
Prima poză

Casa părintească

Vlad Ciubucciu Victor Captari

ARBORELE CĂPTĂRENILOR din COSTICENI

Victor Captari
trecut și prezent

Iulian

Chișinău 2004

Redactori: Vlad Pohilă
Maria Hadârcă

Imagini din arhiva familiei Captari

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Ciubucciu, Vlad

Arborele Căptărenilor din Costiceni: Victor Captari
trecut și prezent/Vlad Ciubucciu, Victor Captari. - Ch.:
Iulian, 2004. - 112 p.

ISBN 9975-922-79-1

1000 ex

929.52

*Din părinți și străpărinți
Lunca Prutului e-a noastră,
Mama mea și tatăl meu,
Casa lor și-a mea fereastră.*

Ion VATAMANU
Matern la Bucovina

EDITURA IULIAN

Procesare computerizată:

Nicolae Cherdivară

Redactor tehnic:

Dinu Sorocovici

© Vlad Ciubucciu
© Victor Captari
© Editura IULIAN

ISBN 9975-922-79-1

Chipul baștinei

O, de-aș porni prin noapte să tot merg,
Iar la sfîrșitul ei pe tine să te-aleg,
La răsărit de zi pe rouă ne-ncepută,
Eu atît cît sînt, iar tu aşa de multă.

O, de-aș porni prin stele, pe cale luminoasă,
Iar la sfîrșitul lor să pot ajunge-acasă,
Copilul de cîndva, acum și el părinte,
Eu tot în clipa asta, tu toată înainte.

O, de-aș porni prin văzduh, pasăre zburînd,
Iar la sfîrșit de zbor pe-o creangă poposind,
M-aș legăna încet pe adieri usoare,
Îndrăgostit aşa, ființă călătoare.

Ion VATAMANU

Victoriosul Victor Captari

Nu se știe de-i spre binele omului ori nu să fie toate în puterile lui ori, dimpotrivă, să nu-i fie totul deschis.

Tânăr și plin de încredere, le încerci pe toate și te risipești în mii de porniri, neștiind bine ce vrei sau, mai rar, îți atingi dintr-o dată dorința iluzorie; sau – dacă nu disperi – abia peste multe cumpene-rătăciri ajungi a înțelege care ți-i rostul adevărat. Părerea mea este că, pe lângă îngerul său ocrotitor, fiecăruí suflet de om îi este hărăzită o menire tainică, pe care o viață întreagă el o descifrează cu harul și faptele sale, realizându-și destinul printr-o progresie inversă, adică înaintând înapoi, către originile sale și către conștiința identității cu ginta din care face parte singur, împreună cu toți ai săi, pregătindu-se (te) astfel pentru mântuirea divină și limpezind cărările celor ce (ne) vor urma...

Anume în acest spectru mi se reliefiază mai limpede portretul uman al unui prieten tardiv, dar bine verificat de intemperiile vieții, care nu este altul decât Victor Captari.

De-ar fi să-i fie soarta întretăiată, într-un fel sau altul, numai de biografiile unor Ion Vatamanu, Sofia Rotaru, Cezar Baltag sau Lăutarul Bucovinei, badea Toader Captari, cel ce a lansat-o pe Sofia Rotaru și l-a deprins pe Liubomir Iorga meșteritul naiurilor – și tot ar merita să se vorbească de el. Însă Victor Captari are propria sa biografie. Învălmășit în porniri și relații, mereu deschis spre prieteni, rude, colegi;

gata să sară oricând și oricui în ajutor; discursiv și volubil; însetat de frumos și de artă; de istorie și de adevăr – Victor Captari, bucovineanul din Costiceni, la cele 50 de primăveri pe care le rotunjește curând, încă nu pare a fi aşezat ca stropul de țuică bucovineană, ci seamănă încă a fremăta în surdină, ca un vin greu din sudul Purcarilor lui Ștefan-Vodă.

I-am cunoscut personalitatea în împrejurări dramatice pentru noi, basarabenii, buimăciți de vânturile restructurării, dar încă timorați față de hegemonul stalinist cocoțat deasupra noastră. Era toamna lui 1988. În Chișinău se sărbătorea Druțiana, scriitorii cereau transparență, democratizare și publicarea proiectelor de legi despre limba de stat și grafia latină. Mișcarea democratică întru susținerea restructurării abia se constituise, Gorbaciov era naiv și departe, în Moldova își făcea mendrele V.I. Smirnov, iar în contrapunerea cerințelor scriitoricești CC al PCM publicase famoasele Teze care torpilau revendicările noastre.

Și atunci au ieșit în stradă studenții care au fost crunt bătuți de miliția sovietică. Eu eram ostracizat pe linie de partid, se formase și o Comisie specială pentru a-mi analiza poziția politică. Într-o seară, câțiva studenți mi-au sunat la ușă, solicitându-mi participarea la un miting studențesc convocat la Teatrul de Vară de la Lacul Morilor în vederea constituirii Ligii Democratice Studențești. Le-am refuzat politicos propunerea, căci și aşa se vedea de la o poștă emanația ideilor noastre. A doua zi, în stradă, s-a apropiat de mine un intelectual care s-a prezentat drept profesor al Catedrei de Drept de la Universitatea de Stat, mi-a descris situația și m-a convins că ar fi o greșală, dacă n-ăs veni, cel puțin discret și neanunțat.

La miting (pe 20 noiembrie 1988!) s-a vorbit sincer și patetic. Se simțea mâna bună a organizatorului. Timpul era mohorât, la un moment dat, a început să ningă mășcat peste foile mele cu notițe. Spre sfîrșit, am ieșit neanunțat și am rostit un cuvânt improvizat ad-hoc: “Toamnele-n Moldova-s cu surprize:/ Cer copiii școală-n grădinițe/ Să declare: Criză de Guvern!”... A doua zi am fost convocat la Biroul CC și un mare stab de la Moscova m-a acuzat că atât copiii contra puterii și-i îndemn să ardă Tezele. În fond, aşa și era, dar vina era a lor, a guvernărilor, bineînțele. Oricum, sfaturile lui Victor mi-au prins bine.

Fenomenul mișcărilor studențești din toamna lui '88 încă nu a fost elucidat adekvat și cred că un rol important l-a jucat atunci și Tânărul profesor Victor Captari. Dânsul se inclusese activ în Mișcarea noastră, peste un an devenind unul din membrii ei proeminienți, aşa încât la alegerile parlamentare din primăvara lui '90 fu propus să candideze pe listele Frontului Popular din Moldova în una din circumscripțiile județului Soroca. Am călătorit cu el prin sate, urmărindu-i argumentele și văzându-l util pentru noua legislatură. Însă nu a fost să fie, spre regret, tocmai din vina altui coleg de al său care, tacit, și-a promovat rubedenia, un fost președinte de kolhoz, care n-a deschis măcar o dată gura în noul Parlament.

Probabil, acea campanie a fost o lecție amară pentru Victor, el retregându-se pentru o vreme în umbră, dar mai apoi regăsindu-se în noile relații de piață, în complicata sferă a businessului moldovenesc. Știu că a susținut generos presa democratică, a investit în școală, cultură și arte... Cred că aici s-a resimțit mai vechea lui pasiune pentru frumos sau poate vreo genă strămoșească și-a impus energiile. Mai

sesizez aici și înrudirea spirituală și sanguină cu regretatul nostru confrate, poetul Ion Vatamanu, care-și avea “harta poeziei/ Cu fântâna-n Costiceni”, trăindu-și drama ogorului părintesc sfârtecat de sărma ghimpată.

Despre toate acestea și multe altele Victor Captari povestește suficient de fluent în densa lui nuvelă autobiografică “Trei seri în amintiri”, din care alții ar putea crește un veritabil roman. Vocația povestitorului, alături de cea a fotografului, sunt, am impresia, acele supape de oxigen, care au venit să-i dea a doua tinerețe acestei tulpini de *Fag sau Carp-tare* din Codrii Cosminului carpatic, hărțuit de furtuni, dar cu frunza jilăvită la auzul doinei zise iarăși la începuturi de Florar.

La punctul de aur al unei noi spirale, amintindu-și de străbuni și de sat, apelat deasupra foii de scris sau vânând subtile imagini fotografice, restaurându-și în fugă genealogia, Victor Captari este astăzi cel mai aproape de izvorul propriei sale identități. Pentru că în suflet el a înțeles să scrie, în numele bucovinenilor săi înstrăinați, deportați, alungați de pe vetele sfinte mânăiate cu dor, glăsuind mai departe în numele unui Hasdeu ostracizat din Costineștii Hotinului, în numele unui Ion Vatamanu, cu hotarul peste genunchi gemând de sub lespede, și-n numele atâtorei altora, Victor Captari a înțeles în fine că numai păstrându-ți de-a pururi memoria trează te poți considera un victorios!

27 aprilie 2004

Ion Hadârcă

Neamul Captea

Un mare poet al neamului nostru care a copilărit între celeșapte izvoare de la Costiceni, Ion Vatamanu, scria în propria-i manieră inconfundabilă:

*Tu – o frunză,
Eu – o frunză.
Două frunze
Împreună
Ştii ce fac?
– Un copac.¹*

De fapt, poetul descinde și el dintr-o mândră ramură a căptărenilor din acel sat, tatăl său de sânge, precum mi-a mărturisit cu gură proprie, a fost un Toader Captar. Tare mult dorea, ardea de albă curiozitate, să afle, în adânc, rădăcina gintei sale. Cât am putut pe atunci, l-am informat. Fulgerător a dispărut și nu am avut cum să-i mai spun ceva.

După tragic-neașteptata-i dispariție în neantul veșniciei parcă-l văd aievea, parcă-l aud. În urechi mereu îmi răsună vocea lui blandă, îndemnătoare - să aflu cât mai multe despre strămoși.

Ai putea crede că spiritul lui l-a îndemnat pe un văr al său să mă caute și să mă îndemne la fel, cu aceeași curiozitate omenească, cu același zel al grabei de a afla, mai aproape de adevăr, microistoria proprie – carteau neamului.

E vorba de **Victor Captari**, născut și el la Costiceni, anul 1954, o frunză din rămurosul copac costicenian al străbunului **Captea**.

¹ “Ideal” (pentru Ion Druță) - placheta Ion Vatamanu, “Să mă chemă și să cânt”. Chișinău, 2000, pag. 49.

Pentru semenii noștri numele de persoană **Captea** pare neobișnuit, dacă nu chiar și... străin, împrumutat.

Însă cum poate fi străin un nume moștenit de la părinții din părinți, un nume pe care fiecare purtător l-a caligrafiat, cu mâna de copil, pe coperta caietului școlar.

Pe scurt, numele de persoană **Captea** are o istorie milenară și, ca nume de botez, a existat înainte de intervenția benefică a numelor biblice, calendaristice.

Captea, ca și **Caplea**¹, este un prenume străvechi, tracodac, derivate de la numele unic, nume-rădăcină – **Cap**, **Capea** sau **Capul**.

De la **Captea** atestăm derivele **Caplan**, **Caplun**, **Caplotă**, **Caplui**, **Caplancea**, **Caplanciuc**, iar de la **Captea** – **Captin**, **Captineanu**, **Captar**, actualmente nume de familie.

În sec. XV, în Muntenia, locuia un **Căptăriu** Radu. Un omonim al acestuia, în același veac, își înveșnicea numele într-o denumire de sat – **Căptărești**. În sec. XVI, tot acolo, scria cărti domnești **Căptare**, diac, zis și **Căptar**.²

La 1609, în Moldova, este atestat Simion **Căptar**³, tatăl lui Maxim Podoleanul³, bunicul lui Maxim și Ioachim, strămoșul lui Ghervasie și Târgolea din satul Măliceni, Codrii Tigheciului⁴. La 1627, în or. Belev din Rusia, este atestat, cu valoarea de patronim, **Captur** Maxim, țăran - ca mărturie a extinderii largi, europene, a idiomului antic trac.⁵

¹ Prenumele soției meșterului Manole. De fapt, pe soție o cheme Caplea Ana, precum pe mama lui Ștefan cel Mare o cheme Oltea Maria.

² N.A. Constantinescu, "Dicționar onomastic român", Buc., 1963, pag. 229.

³ Aici, în evul mediu, **Căptar** și **Podoleanul** nu sunt nume de familie, ci patronime.

⁴ Alexandru I. Gonța, "Documente privind istoria României. A. Moldova. Veacurile XIV-XVII (1384-1625). Indicele numelor de persoane", Buc., 1995, pag. 609.

⁵ Savanții sovietici (ruși) afirmau în anii 60, sec. XX, că pământurile Belorusiei, Ucrainei și Rusiei actuale au fost colonizate de slavi în sec. XI-XII.

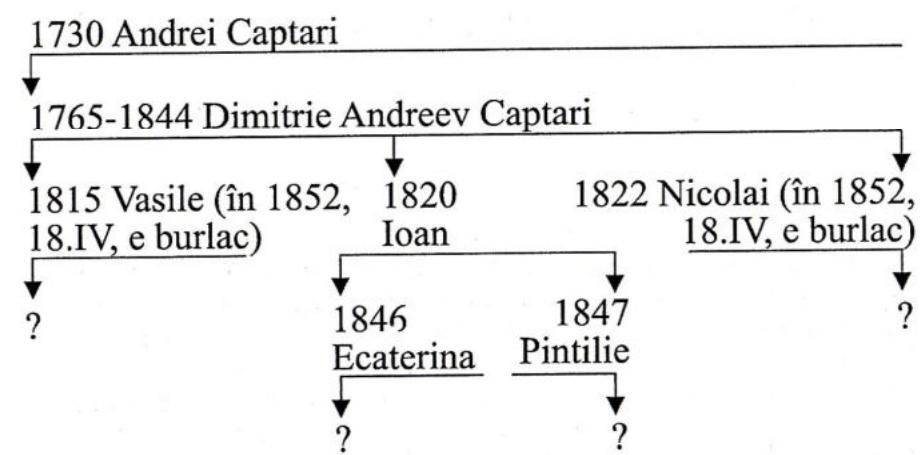
În Codrii Orheiului, prin Șoldănești - Olișcani, mai întâlneaști și azi câte un **Captarenco**, scris aşa grație unui pisar în retragere din Volânski polk, căpătuit prin aceste locuri și bucuros că avea o hrincă de pâine în "cancelaria" locală.

Iar la Costiceni, fostul ținut Hotin, actuala regiune Cernăuți (Ucraina), pisarii au scris cuvântul aproape de adevăr, aşa cum îl desprindeau de pe buzele sătenilor - **Captar** (i).

Ce e drept, în catagrafia (recensământul) din 1774 pisarul ortografiază numele puțin deformat - **Căpătari**. Atunci în satul Costiceni, Ocolul de Sus, ținutul Hotin, între ceilalți 80 de birnici locali, figurează **Gheorghe Căpătari**¹.

Satul Costiceni a fost onorat de pisari-catagrafiști și în anii următori, când la porunca autorităților rusești au efectuat prețioasele (pentru cercetare istorică) catagrafii din anii 1835, 1850, 1859.

Catagrafia din 14 octombrie 1850², bunăoară, ne propune următorul tablou genealogic al căptărenilor:

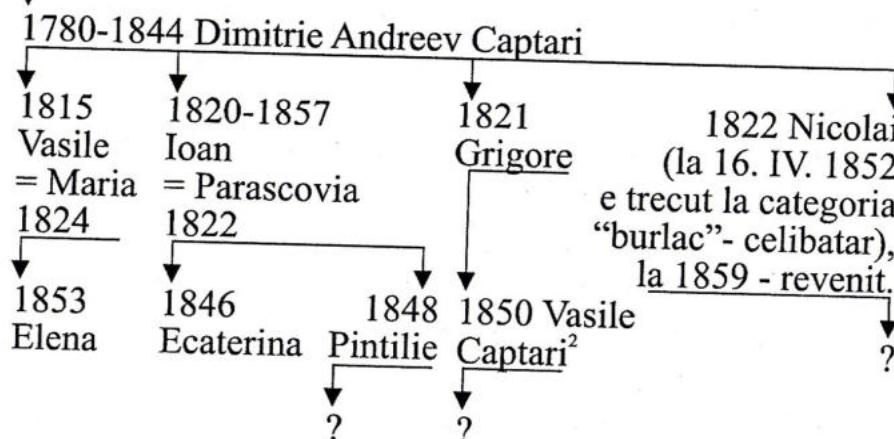

¹"Moldova în epoca feudalismului", vol. VII, partea II, Chișinău, 1975, pag. 114.

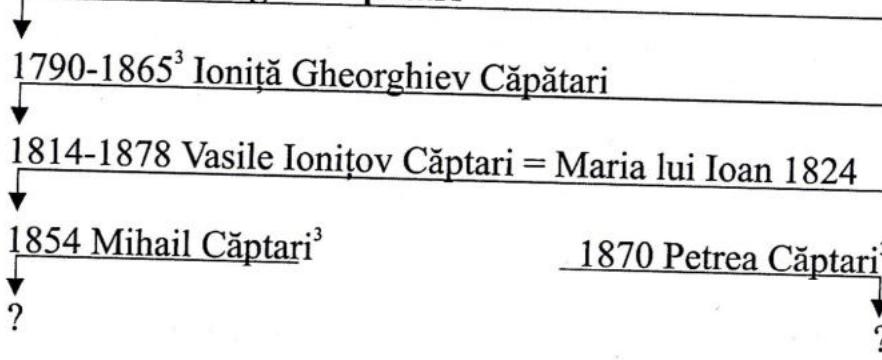
²Arhiva Națională a Republicii Moldova. Fond 134, inv. 2, dosar 287.

¹Peste nouă ani, catagraful a fost mult mai atent.

I. 1730 Andrei Captari

II. 1750 Gheorghe Căpătarj

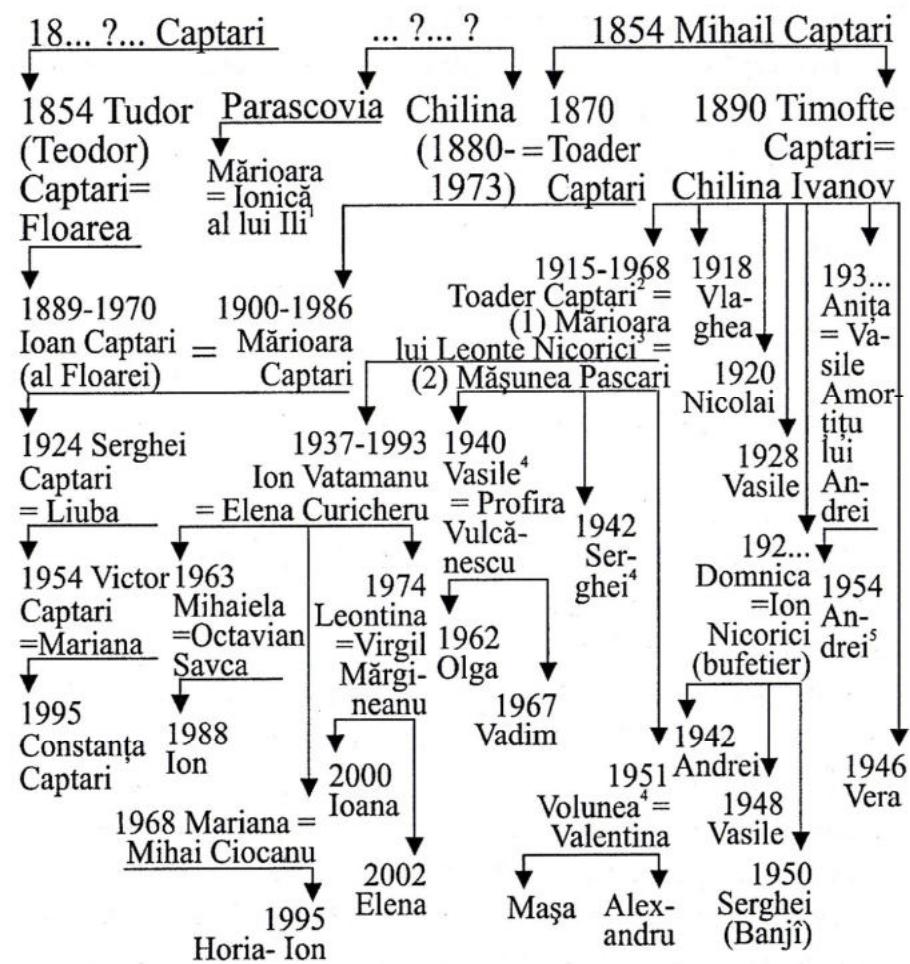

¹Arhiva Națională a Republicii Moldova, f. 134 inv. 2, d. 659. “Ревизская сказка тысяча восемьсот пятьдесят девятого года февраля мъсяца пятнадцатого дня Бессарабской области Хотинского округа и уезда Медвежского сельского общества казенного селенія Костиchanь о состоящих мужского и женского пола государственныхъ поселянахъ.”

² Absolvind cursurile pedagogice din Chișinău, la 3 iulie 1868, devine învățător și de la 1 noiembrie 1872 activează la Școala parohială de băieți de la Cetatea Albă (Acherman), "învățător de clasa XIV" - în "Памятная книга по Одесскому учебному округу за 1881 годъ (Школы Бессарабской губернії)", pag. 361.

³ Precizări după registrul mitrical.

Din spusele poetului Ion Vatamanu și ale dlui Victor Captari se conturează câteva generații ulterioare, până spre zilele noastre:

¹ Vezi schema *Fratii și surorile lui Ion Captari*.

² Tatăl de sânge al poetului Ion Vatamanu.

³ Mama poetului, căsătorită cu Ion Vatamanu, tatăl care l-a crescut.

⁴ Frate vitreg al poetului.

⁵ Între 1961-71, coleg de clasă cu Victor Captari, n. 1954.

Toader Captari (1870) și **Timofte** Captari (1890) erau, deci, frați, iar **Mărioara** (1900), soția lui Ioan Captari (1889), cu **Toader** Timofei Captari (1915) - veri primari. Fiul Mărioarei, **Serghei** Captari (1924), însă, și fiul lui Toader T. Captari - **Ion Vatamanu** (1937) sunt veri ai doilea.

În acest caz Victor S. Captari (1954) este ... un nepot de-al lui Ion Vatamanu (de la văr al doilea).

În lipsa documentelor adeveritoare de la mijlocul sec. XIX este destul de dificil să elaborezi cu precizie arborele genealogic al acestui neam.

Intuitiv, arborele se conturează în felul următor: 1730 Andrei Captari → 1780-1844 Dimitrie Captari → 1822 Nicolai Captari → 1854 Teodor Captari → 1889 Ioan Captari (al Floarei) → 1924 Serghei Captari → 1954 **Victor Captari**.

Pe linia bunicii Maria (1905), și ea coborâtoare din neamul căptărenilor, arborele genealogic se intuieste altfel, ținându-se cont de înrudire îndepărtată: 1730 Andrei Captari → 1750 Gheorghe Căpătari → 1790-1865 Ioniță Căpătari → 1814-1878 Vasile Căpătari → 1854 Mihail Captari → 1870 Toader Captari → 1900-1986 **Mărioara Captari** → 1924 Serghei Captari → 1954 **Victor Captari**.

Ținând cont că Ioan Captari al Floarei (1889) s-a căsătorit cu o fecioară de același neam căptăresc - Mărioara (1900) lui Toader Captari (1870), constatăm că soțul Ioan al Floarei era **văr al treilea** cu bunicul Mărioarei - Mihail Captari (1854), iar socru-său Toader Captari (1870) îi era ... **nepot de la văr al treilea**.

Feciorul lui Ioan și al Mărioarei - Serghei Captari (1924) era, deci, **văr al patrulea** cu ... bunicul său Toader Căptari (1870), tatăl Mărioarei, maică-sa, la fel și cu Timofte Captari (1890), bunicul lui Ion Vatamanu.

Iar Victor S. Captari (1954) revine văr al cincilea cu ... bunica sa Mărioara și cu Toader T. Captari, tatăl lui Ion Vatamanu.

În acest sens, fiica dlui Victor Captari - Constanța (1995) rămâne a fi vară a șasea cu Ion Vatamanu, poetul.

Așadar Victor Captari (1954) este ... nepot de la văr al cincilea poetului Ion Vatamanu (1937) în timp ce, pe linie maternă¹, același Victor Captari este, cum am menționat mai sus, **nepot de la văr de-al doilea** al poetului.

Neașteptate sunt încrangingăturile genealogice, Doamne...

Etimologia unor cuvinte de acasă

Oamenii de pe Terra, din născare, sunt plini de curiozitate. Fie că s-au născut la Paris¹, Kyoto, Tula, Chișinău, Cătăleni sau Costiceni - oriunde, își pune, cu minte de copil întrebări: ce? unde? când? cum? de ce? Lingviștii și-au făurit chiar și o ramură specială a științei lor - **etimologia**²; au introdus în limba noastră și un cuvânt nou - **etimon**³.

Cei născuți la Costiceni, în mod logic, își pot pune și ei întrebarea banală - care este etimonul cuvântului **Costiceni**? **Dar al altor cuvinte de acasă?** Captari, Palamar, Șahăń etc.

Chiar - care-i? Și ce ne poate spune el?

COSTICENI. Savanții, în pripă, afirmă că etimonul e ... Constantin, adică un diminutiv al acestuia - **Costică**; că adicătelea **neamul lui Costică** ar fi intemeiat satul. Pripit și greșit. Dar, principalul, zic ei, corespunde întocmai definiției unui etimon - **“de obicei (e) dintr-o limbă străină.”**

E mai ușor să cotrobăiești prin străinătate, să umbli cu împrumutul, nedichisind a cotrobăi prin cotruța proprie.

Oare cele **de acasă**, ca să pară originale, trebuie să le boim cu vopsele străine? Sau poate, nici să le observăm?

¹ Pe acolo a apărut și o glumă privind locul ce-l ocupă o localitate în lume: “Parisul e pe locul II. Iar pe locul I e satul unde m-am născut eu.”

² Care se ocupă cu istoria cuvintelor, stabilind originea și evoluția formei și a sensului lor. (“Dicționar de neologisme”, Buc., 1978, pag. 412).

³ Cuvânt de bază, de obicei dintr-o limbă străină, din care derivă un cuvânt al unei limbi.

Strămoșii îndepărtați ne-au lăsat moștenire o limbă aleasă, cu un fond lexical deosebit, cu coloratură străveche, neaoșă, ca la Costiceni.

Etimonul **COS**, nume de persoană. Strămoșii care preferau diminutivele¹ formate cu ajutorul unor afixe: Costa² (Cos+suf.- t(a)); Costaș (Cos+t(a)=Costa +suf. -aş); Cosova (Cosovan); Cosovățul; Cosna (Cos + suf. - n(a))³; Cosnică (Cosna+suf.-ică); Cosnicea; Cosniceanu; Costeni; Costici; Costești; Costinești; Costiuco⁴; Costice; Costiceni.

Deci, Cos-Costa-Costice-Costiceni.

Evident, numele de persoană a trecut la denumirea localității.

În Moldova medievală atestăm două localități cu acest nume:

- **Costiceani**, sat pe Dobrovăț, jud. Iași; în sec. XVI, dăruit de domn cu moară mănăstirii Dobrovăț. I se mai spunea și Costucani (de la Costucă, Costiuco).

- **Costiceani**, sat din țin. Cernăuți, actualul raion Noua Suliță, Ucraina; în sec. XVII, domnul întărește părți de sat boierului Golăi.⁵

Numele de persoană, străbun, **Cos**, cu diverse derivate preferate în evul mediu, s-a pietrificat în nume de locuri și chiar în nume de familie. Apropo, în Republica Moldova sunt atestate oficial peste 30 de nume de familie cu acest etimon⁶.

¹ Pentru noi, deprinși cu nume biblice, e lesne și înțelege cum se formează următoarele nume cu etimonul Ion: Ionaș - Ionașcu - Ionășcuță.

² Costa - Ștefan, fiul lui Bogdan I, a fost soțul Mușatei - Margareta și părintele Mușatinilor...

³ Cf. Putna, Botna, Lăpușna.

⁴ Lângă s. Nesfoia, pe Ruda, în hotar cu s. Coșilăuți, în sec. XIV-XV, era **Păduricea lui Costiuco**.

⁵ Alexandru I. Gonța “Documente privind istoria României A. Moldova. Veacurile XIV-XV (1384-1625). Indicele numelor de locuri.” Buc., 1990, pag. 184.

⁶ Maria Cosniceanu, “Dicționar de prenume și nume de familie”, Chișinău, 1999, pag. 48-49.

CAPTAR(I). Etimonul **Cap**, **Cap(e)a**, **Capul**. Prin afixare s-au format consecutiv două derivate, ambele inițial au fost prenume:

- Capta (Cap(a)+suf.-t(a));
- Captar (Capt(e)a+suf.-ar).

Actele istorice scrise confirmă persistența seculară (milenară!) a etimonului, secondat de o serie de afixe:

- 1512 **Capa**, spătar.
- 1535 **Capotea**, are sat la Obârșia Părăului.
- 1546 **Capotă**, fiul lui Toma și al Mălinei; stăpânește parte pe Sărata mai sus de Surdești.
- 1570-1589 **Caplea**,¹ sau **Caplena**, la satul Septeliceani, Fântâna Caplei.
- 1606, 1624 **Capșă** (Capșea) Gavril, pitar din Stroești, stăpân peste o casă și pietre de moară, luate în plata unei datorii.
- **Căpotici**, postelnic și pârcălab de Orhei.
- **Căputaci**, Ion, din Gănești, martor la năimirea unor munteni fugiți din Țara Românească.
- **Căptar** Simion, tatăl lui Maxim Podoleanul, s. Măliceni, Chigeci (v. mai sus).

Din context, reiese că un nume de persoană tip **Căptar** (derivat de la **Cap**) a persistat în istorie ca **prenume**, apoi **patronim** și, în fine, pe la începutul sec. XIX - **nume de familie**.

PALAMAR(ciuc). Unele surse indică etimonul **Pal**, ca prenume străvechi - Pală, Pălu, Palea, Palei, Palii, Paliu, Paliță, Palmă, Palmeș, Paloș².

¹ Soția meșterului Manole (în altă variantă - Ana).

² N.A. Constantinescu, opera citată, pag. 341-342.

Neamul unui **Palma**, desigur, e **Palmar** (trecut la... Palamar), cine știe? De alte argumente nu dispunem; deocamdată.

De aceea, volens-nolens, păsim în “Țara Împrumutășilor” și ne oprim la cuvântul grecesc **paramonarios** - slujitor, chipurile, împrumutat de biserică creștină, unde s-a transformat în **ponomar** (sau în grai viu - pălămar), o funcție bisericească apropiată de cea a dascălului¹. Uneori i se mai spunea “псаломщик” - cântăreț...

ŞAHĂN. Neamul Sanduleac din Mălinești (Hotin), conform catagrafiei din 1774 descinde din **Sandul săn Şahän**.

Că Sandul e fiul unui Şahän nu mai e de mirare pentru noi care avem știri verificate că strămoșii noștri, între sec. XIV-XX, preferau în mod tradițional, alături de numele de botez, biblic, și un nume precreștin (păgânesc): **Lațcu** - Teodor, fiul lui Bogdan I, **Mușata** - Margareta, cumnata lui; **Neacșa** - Ana, soția lui Alexandru cel Bun; **Oltea** - Maria, mama lui Ștefan cel Mare; **Voichița** - Maria, o soție a lui; **Chiajna** - Maria, o fiică a lui etc.

Nu se știe ce nume creștin avuse tatăl lui Sandul din Mălinești, un lucru e limpede: în gura lumii el era mereu chemat cu nume paralel, străvechi, **Şahän**.

Etimonul **Şah**. S-a conservat într-o serie de nume de familie, derivate, onorând un timp anumit valoarea de patronim. La 1652, atestăm **Şahanul** (Şah+an+ul), patronim alăturat lui **Badul** din Chiojd.¹ Până astăzi, la români și la ruși, înregistram numele de familie **Şahr(e)a** sau **Şahrai** (Şah+r(e)a+ai).

¹ «Толковый словарь русского языка», red. D. Ușakov, Moscova, 1939, pag. 179.

² N.A. Constantinescu, opera citată, pag. 460.

În arealul rusesc, cu rădăcini adânci în idiomul traco-european, atestăm etimonul ca atare și o serie de derive: Шах, cneazul Ivan Vasilevici Shah Cerneatinski, sec. XVI; Шахов, Novgorod, 1570; Шахманов, 1579, Reazan; Шахматов, 1596, Kostroma; Шахно, 1539, Novgorod¹; etc.

La poalele Carpaților, la Mălinești, etimonul **Şah** s-a lăsat contaminat de sufixul - in (-en; -än): Shah+in=Sahin → řahean → **Şahän**.

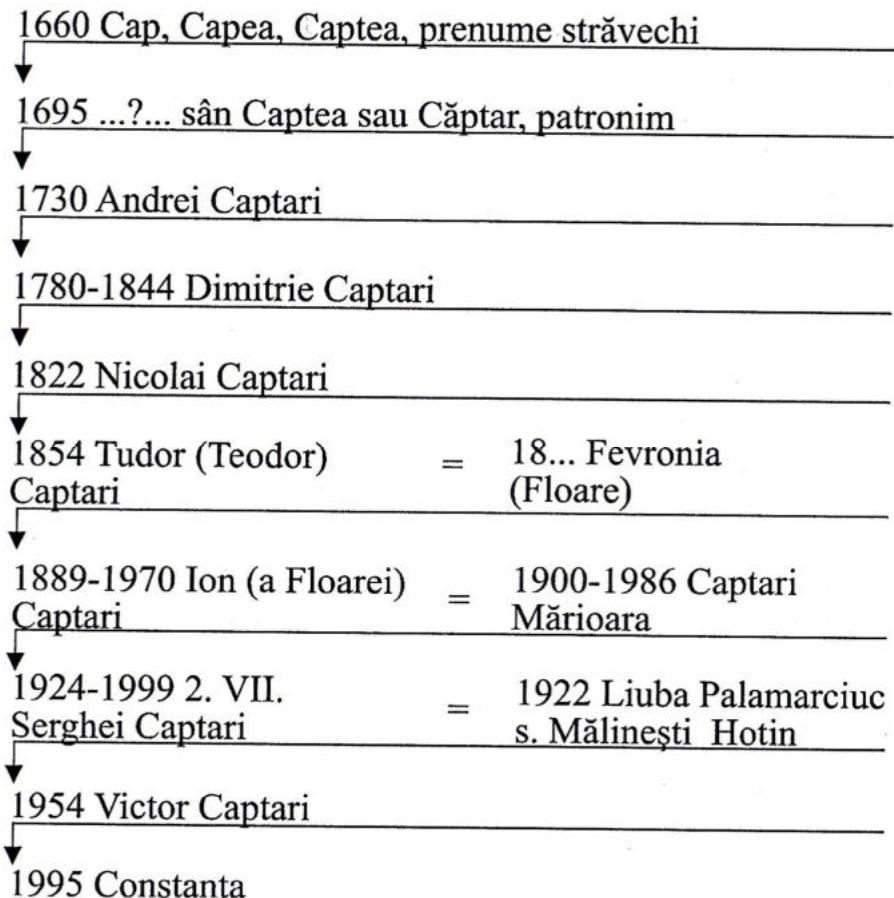
Dixi et salvavi anima meam.

Scheme genealogice

Cartea neamului Captari

- linie paternă -

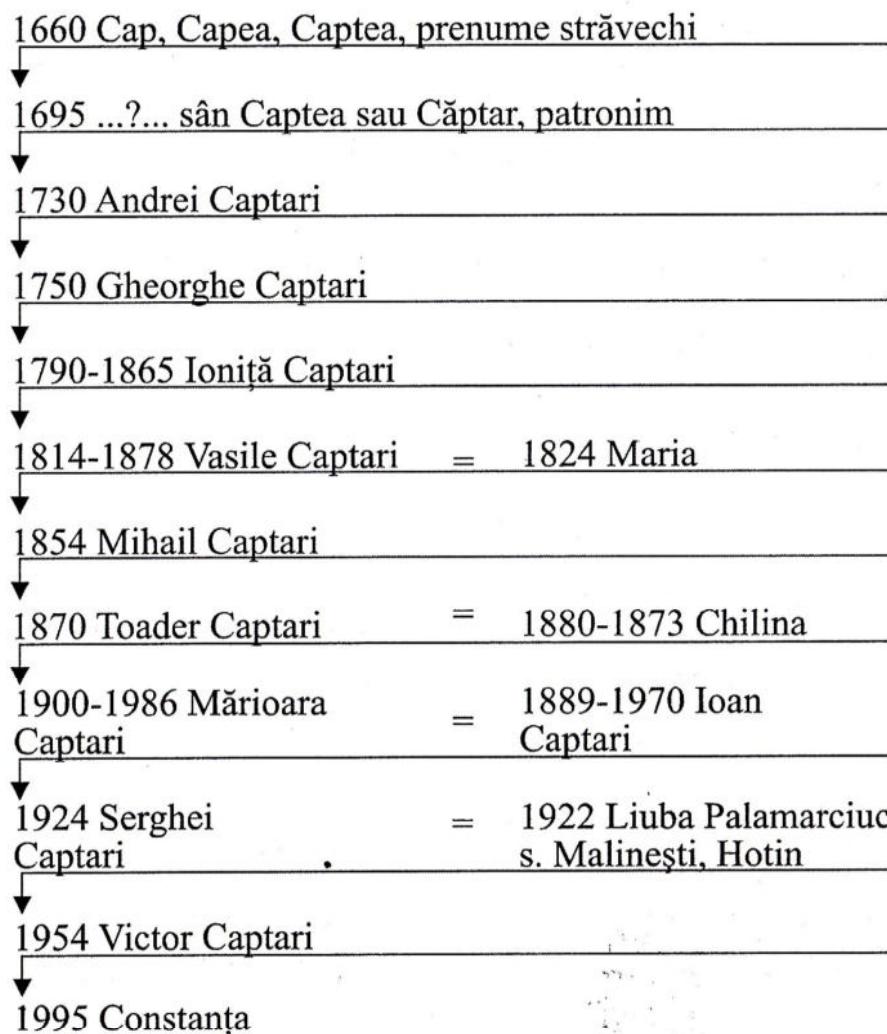
s. Costiceni, Hotin

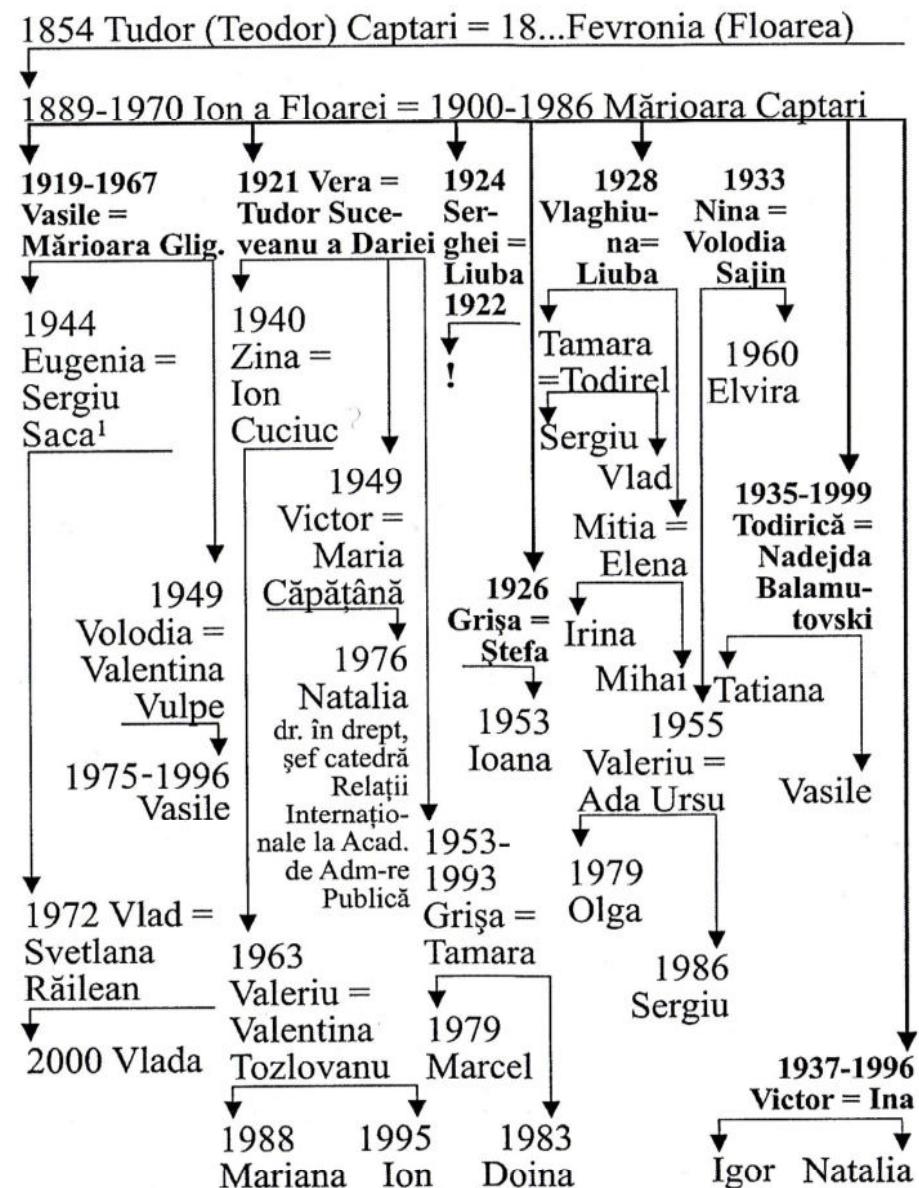
¹ С. Б. Веселовский, «Ономастикон», Moscova, 1974, pag. 362-363.

Cartea neamului Captari

- linia bunicii Mărioara -

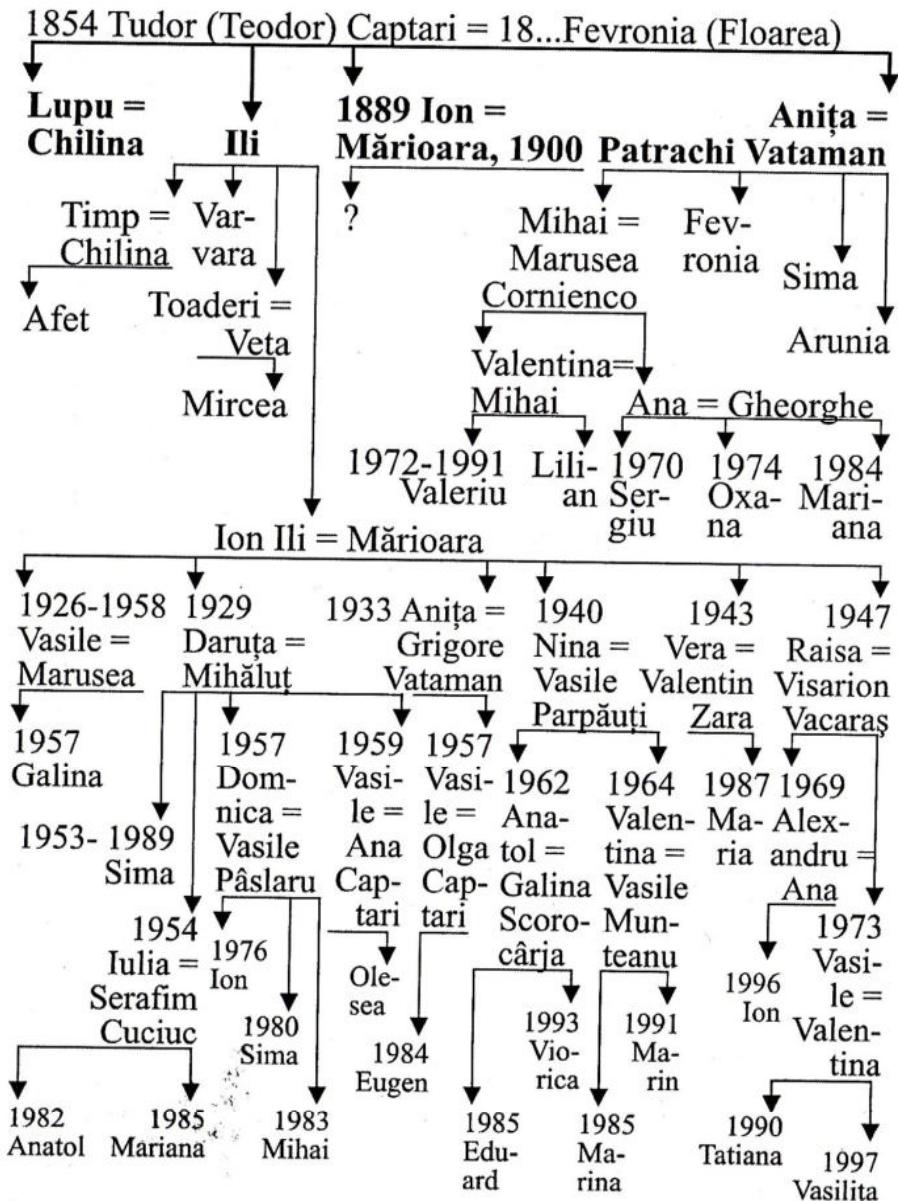

Frații și surorile lui Serghei Captari și urmașii lor

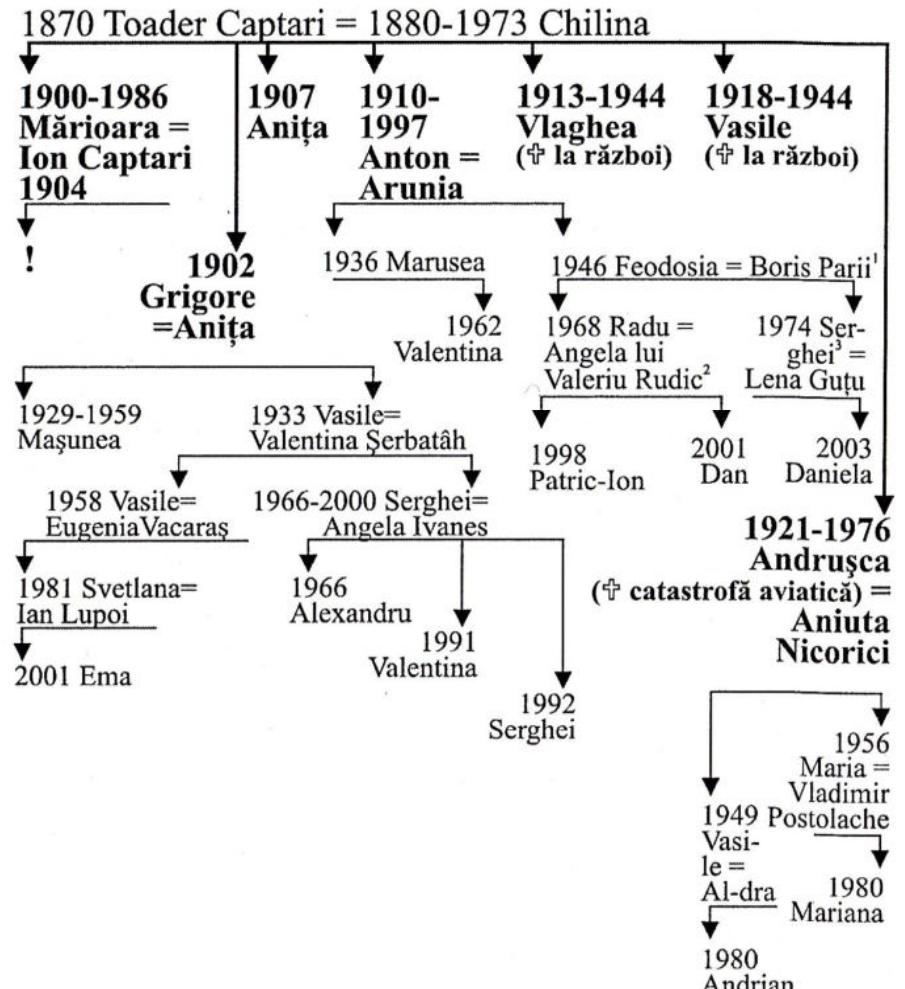

¹ Văr drept cu scriitorul Serafim Saca.

Frații și surorile lui Ionică a Floarei și urmașii lor

Frații și surorile Mărioarei Captari și urmașii lor

¹ Doctor habilitat în medicină, profesor; directorul Institutului Național de Farmacologie.

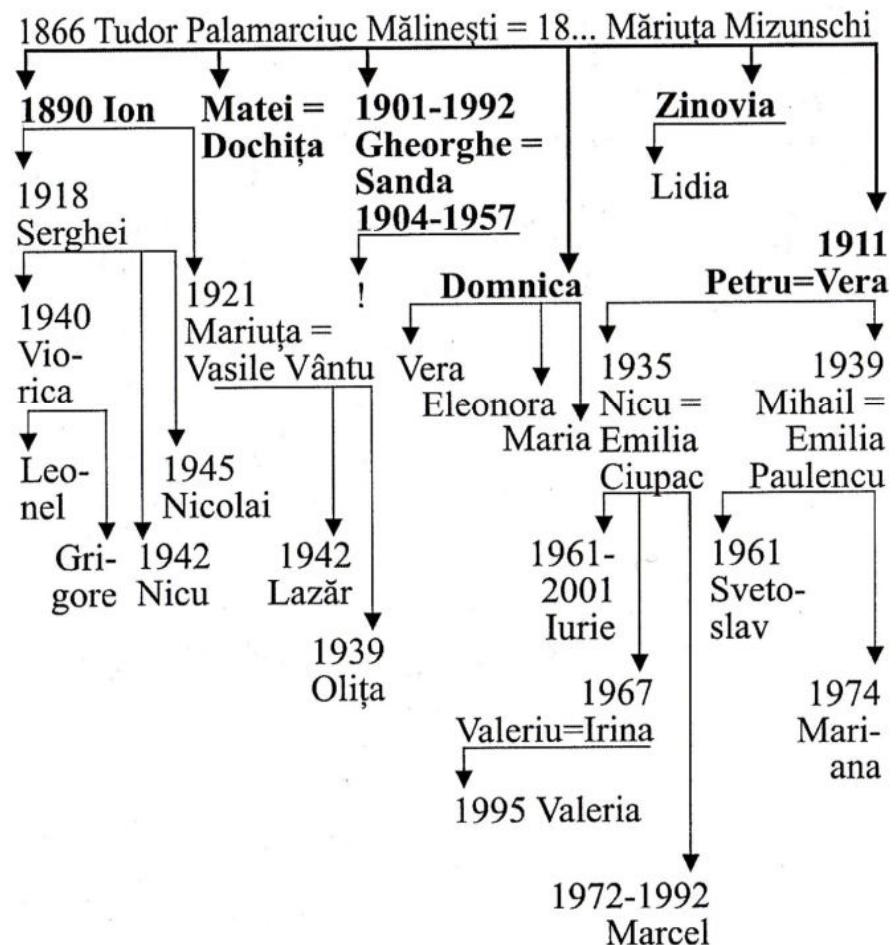
² Academician; directorul Institutului de microbiologie al Academiei de Stiinte a Republicii Moldova.

³ Doctor în medicină.

Cartea neamului Palamarciuc din s. Mălinești, Hotin Neamul Sanduleac

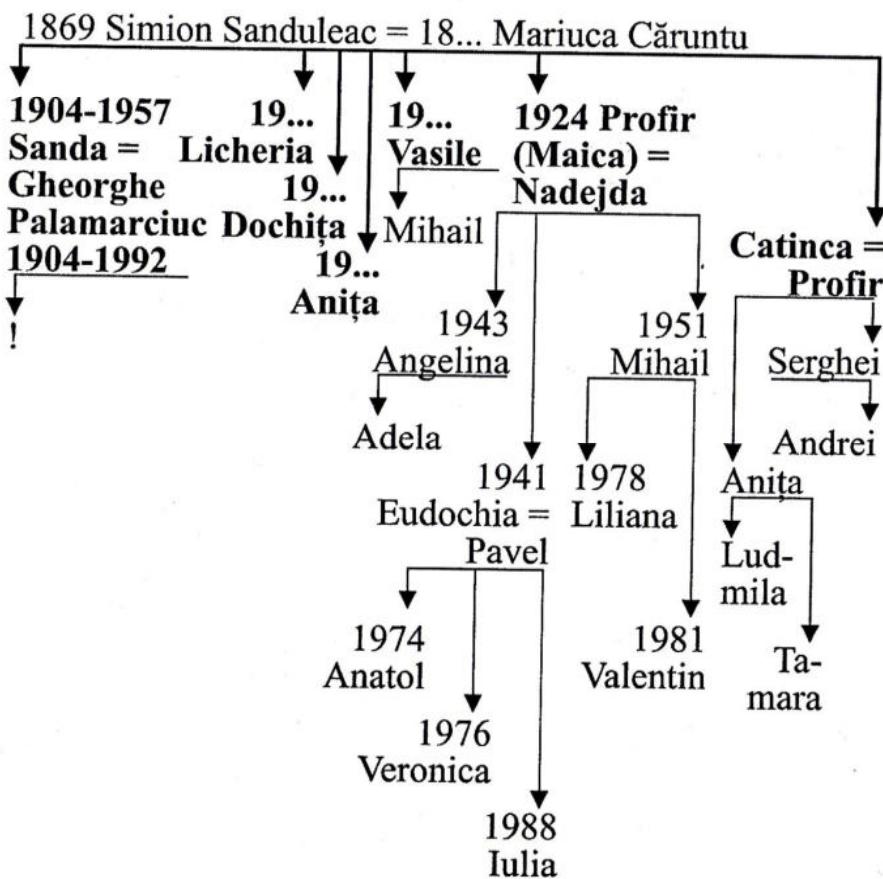
1961...?...	1694 Sahăni prenume străvechi
1726...?...	1729 Sandul sănătău
1761...?... Palamar	1764... sănătău (Sanduleac)
1796...?... Palamariuc	1799...?... Sanduleac
1831...?... Palamariuc	1834...?... Sanduleac
1866 Palamariuc Tudor = 18... s.Boian Mizunschi Măriuța	1869 Sanduleac Simion = 18... Căruntu Mariuța
1901-1992 Gheorghe Palamariuc	= 1904-1957 Sanda Sanduleac
24. XII. 1922 Liuba Palamariuc = 1924 Serghei Captari	
1954 Victor Captari	
1995 Constanta	

Frații și surorile lui Gh. Palamarciuc Mălinesti

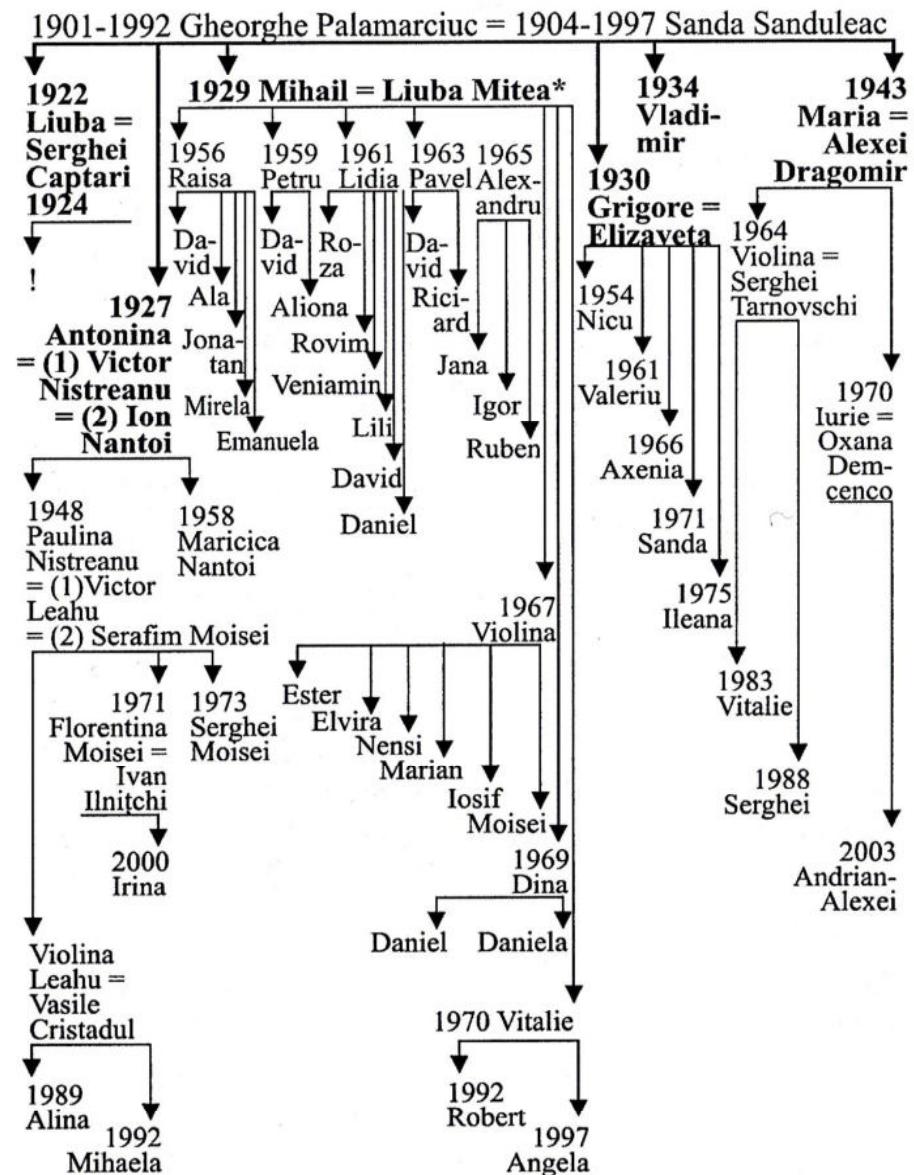

¹ "Moldova în epoca feudalismului", vol. VIII, partea II, Chișinău, 1975, pag. 119.

Frații și surorile Sandei Sanduleac

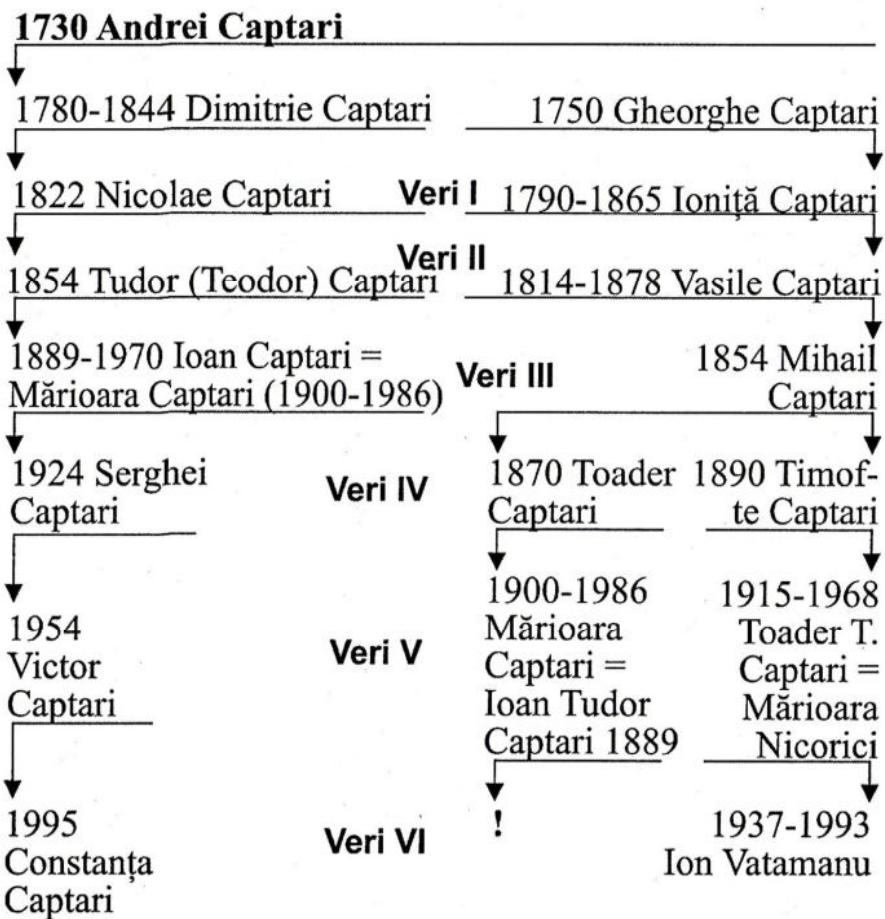

Frații și surorile Liubei Palamarciuc și urmașii lor

* Mihail și Liuba Palamarciuc cu toți urmașii lor locuiesc în SUA.

Gradul de rubedenie
Victor Captari (1954) și Ion Vatamanu (1937)
Costiceni

Trei seri în amintiri...

Scurgerea grăbită a timpului mă va pune, iată, curând, în fața unui fapt împlinit și oricât de cert ar fi, îmi vine greu să cred în acest miracol: că ajung și eu să cinstesc o jumătate de secol de la naștere.

50 de ani pe același loc... 50 de ani pe pămînt, sub soare și sub lună, martor al mișcării nestăvilate a altor alte stele... O jumătate de secol este, la o primă vedere, foarte mult, dar, totodată, acest segment de vreme e pentru unii doar ceva mai mult de o jumătate de viață.

Cîte evenimente majore s-au produs în lume în acest răstimp? Cîte războaie, revoluții, performanțe tehnologice, crize economice, prăbușiri de regimuri și schimbări de hotare? Nu sunt prea mulți cronicari care știu numărul exact al multiplelor și spectaculoaselor transformări înscrise pe răbojul omenirii în ultimele cinci decenii.

Detașat de acestea, aş menționa, în primul rînd, trecerea într-un nou secol și într-un nou mileniu. Am avut norocul să trăiesc această rară transformare, să pășesc și eu, alături de alte cîteva miliarde de pămîneni, din secolul XX – în secolul XXI, din mileniul II – în mileniul III de la nașterea lui Iisus Cristos. Cine va mai avea această sansă unică? Cine știe ce va fi pe lume cînd se va mai produce următoarea schimbare de secole și milenii? și deși am pășit într-un nou veac și mileniu, generația mea se consideră, pe bună dreptate, a secolului XX.

Am văzut lumina zilei în satul Costiceni de lîngă orașelul Noua Suliță, fostul județ Hotin din nordul Basarabiei, atribuit, încă în vara anului de tristă amintire 1940, regiunii Cernăuți din actuala Ucraină. Această schimbare arbitrară de hotare interne pe un vechi pămînt românesc îi determină pe mulți să ne considere pe toți cei

înglobați în regiunea Cernăuți - bucovineni, mai exact – nord-bucovineni, lucru care nu mai miră pe nimeni, cu atât mai puțin – nu mai supără pe cineva, iar pentru unii respectivul „transfer de imagine” a devenit chiar obiect de mândrie: „Da, dom’le, sunt bucovinean, sunt de acolo de unde, conform observației lui Nicolae Iorga, la kilometrul pătrat e cea mai mare densitate de talente și genii ale poporului român!”

M-am născut pe 6 mai 1954, care în acel an coincidea cu sărbătoarea Sf. Gheorghe, conform calendarului ortodox de stil vechi. Faptul că nu mi s-a dat numele sfintului de ziua căruia m-am născut este efectul unor frământări existențiale tipice mai multor sate de la noi, poate chiar specifice tuturor sau majorității românilor. În cazul meu, mama tatei – bunica Mărioara - nu-l prea avea la inimă pe cuscru-său, tot el și tatăl mamei – Gheorghe Palamarciuc de la Mălinești. Observați, se numea omul Gheorghe, dar fiindcă nu era agreat de bunica mea, nu se putea să fiu numit și eu la fel! Mi s-a dat numele de botez Victor... aşa cum îl chesa pe cel mai mic frate al tatălui meu, Victor Captari fiind unul din cei opt copii cății au avut bunicii dinspre tată, Ionică al Floarei și Mărioara. Cel mai mare fecior al lor se numea Vasile, era urmat de Vera, apoi de Sîrge (tatăl meu), Grișa (Grigore), Vlaghiuna, Nina, Toderică și, în fine, Victor, al cărui prenume mi s-a dat și mie.

Faptul că aveam alt nume decât cel al Sfintului Gheorghe, de al cărui praznic mă născusem, după cum mi-am dat seama mai tîrziu, a constituit obiectul unor remușcări și dispute. Astfel, în copilărie am fost bolnăvicios și unele rude mai apropiate, în primul rînd lelea Mărioara a lui Ionică al lui Ili Captari (nepotul bunicului de la frate) venea la noi și-l ocăra pe tata că nu a respectat calendarul, doar mă născusem la zi mare cu nume de sfînt însemnat în calendarul ortodox. Și adăuga lelea că numindu-mă Victor, dar nu Gheorghe, părinții m-au lipsit de îngerul ocrotitor al Sfintului Gheorghe. Auzind repetat aceste reproșuri, tata a încercat de mai multe ori să-mi schimbe prenumele, dar nu a găsit înțelegere din partea lucrătorilor serviciului de înregistrare a actelor stării civile.

De fapt, pe atunci aşa ceva era imposibil, nu ştia dacă își putea schimba cineva numele sau prenumele și încă din motive „mistică”, legate de datina creștină. Totuși, ceea ce nu a putut trece neobservat în viața mea de pînă acum e că adeseori am simțit că-s ocrotit de puterea divină a Sfintului Gheorghe, în clipele cele mai grele am avut impresia că sunt îndrumat, ba chiar dus în spate și scos la liman de acest brav ostaș al creștinătății.

Acest moment din viața mea m-a făcut mai tîrziu să trag concluzia că în viața noastră există o tainică legătură între lucruri, că anumite fapte se repetă din generație în generație și cine fixează pe hîrtie observații privind diferite fapte, evenimente, destine, peste o habă de vreme poate deveni o celebritate, datorită acestor note scrise. Urmașii unui asemenea cronicar, citind „letopisul familiei”, se întrebă uimiți: „Cum de a intuit ce se va întîmpla peste o sută, sau chiar peste două sute de ani?!” Această concluzie mi-a fost întărită și de o întîmplare relativ recentă din existența mea. În 1996, activînd la Bucuria-Bank în calitate de președinte al acesteia, în urma unui conflict provocat de Poliția economică a Direcției Municipale de Interne, am făcut cunoștință cu un lucrător operativ, dl Tudor Nicorici. Nu avea nimic acest om din apucăturile ce îi caracterizează, din păcate, negativ, pe mulți polițiști de ai noștri. Lucru firesc, deoarece absolvise Academia de Studii Economice (A.S.E.M.), avea o educație aleasă și o inteligență pronunțată. Datorită acestor calități ne-am apropiat sufletește, destul de repede ne consideram buni prieteni.

Cu toate astea, un timp am pierdut legătura, Tudor nu mai dădea nici un semn de viață câteva luni de zile, ceea ce m-a pus pe gînduri și chiar mă necăjea. Și iată că la cea de-a 43-a aniversare a mea, cînd stăteam la masă cu familia și prietenii, iar lumea îmi era mai dragă ca oricînd, mă cheamă la telefon Tudor Nicorici. Nu i-am spus că am zi de naștere, nici că e Sfintul Gheorghe, căci înțelesesem că este emoționat și că vrea să-mi vorbească el. Mi-a

mărturisit că are o mare bucurie și a hotărît să-o împărtășească cu mine. Tocmai își dusește soția la maternitate, aşteptau al doilea copil. Cum aveau de acum o fiică, sigur că și doreau un fecior. L-am felicitat anticipat, fără să știu că minunea era să se întâpte din oră în oră. Peste cîteva ceasuri, Tudor m-a sunat din nou și-mi zice: „Deoarece mata ești primul căruia i-am spus că mi-am internat soția la maternitate, tot mata ești primul căruia vreau să-i comunic marea bucurie că soția mi-a născut un flăcău!”. Felicitându-l din susflet, l-am întrebat cum își va numi băiatul, amintindu-i că s-a născut de Sfîntul Gheorghe. Mi-a spus atunci că pe tatăl soției, Angela, îl cheamă Gheorghe, din care motiv maică-sa ar dori ca nepotul să se numească altfel. Auzind una ca asta, mi s-a tăiat răsuflarea, căci în memorie mi s-a derulat tot atunci un film vechi de 43 de ani, altfel zis - mi-am amintit de istoria cu numele meu de botez... Abia atunci i-am mărturisit și eu că sunt în ziua mea de naștere și că nu m-a telefonat el înțimplător, ci fiind îndemnat de îngerul păzitor al pruncului, care s-a dovedit a fi mai tare decât cu 43 de ani în urmă. I-am mai spus atunci ceea ce credeam: că acel înger păzitor l-a îndrumat anume la mine, că tocmai eu, cu experiența amară prin care trecusem fără să vreau, îl rog să nu repete fapta bunicii și a tatălui meu, care, greu de spus din ce cauză, s-au împotravit să mi se dea numele sfîntului din ziua în care mă născusem. Nu știam ce concluzii a tras Tudor din această confesiune a mea, dar iată că peste vreo lună de zile, într-o seară tihnită de vară, ne sună la ușă, cum a zis soția, niște străini. Recunosc, am rămas surprins să-l văd în prag pe Tudor Nicorici cu soția, doamna Angela. Și mai surprins am fost să văd cum desface o șampanie și ne înmînează doi colaci, rugându-ne să fim nănași de botez ai fiului lor, Gicu, George, Gheorghe Nicorici...

* * *

Cred că oricine păstrează multe amintiri frumoase din copilărie, oricum ar fi ea.

În minte iernile geroase, cu nămeți mai înalți decât noi, puștanii. Din droaia de nepoți pe care-i avea, se pare că eu îi eram cel mai drag bunicul Ion Captari. De altfel, sentimentele erau reciproce, căci și eu eram foarte atașat de „moșu”, cum îi ziceam noi. Îmi meșterea câte un catalig, cu care patinam fericit, de parca aș fi avut cele mai bune patine din lume. De altfel, cataligul – o spun pentru cei care nu au șansa să aibă bunici meșteri de catalige – era o varietate de patină, se făcea din lemn, pe lungimea tălpiei de picior, era în formă triunghiulară, îmbrăcat pe muchie cu o sîrmă groasă, ca să lunece mai ușor. Moșu trăia nu departe de noi, în centrul satului, la șosea (pe șoseaua Cernăuți-Chișinău), într-o casă veche, dar foarte frumoasă, ca un mic conac. Era acoperită cu șindrilă, ferestrele mici păreau deosebit de misterioase, în față avea un pridvor. Mobila din casa bunicilor reprezenta o epocă arhaică, de mult apusă, dar cu atât mai interesantă. Deosebit de frumoasă era o ladă mare din lemn sculptat, zestrea bunicăi Mărioara, născută în anul 1900. Un adevărat exponat de muzeu era plita de fontă cu o inscripție din epoca împăratului austro-ungar Franz Iosif. În această casă s-a născut bunicul meu, Captari Ionică al Floarei și al lui Toader, în anul 1889. Casa era construită de străbunicul meu Toader, cam prin 1869. Aici s-a născut și tata, precum și cei cinci frați și cele două surori ale sale. Aici mi-am petrecut și eu copilăria. În minte mai ales cuporul, pe care în anii '80 a dormit și unul dintre cei mai vecni prieteni de-al meu din studenție, actualul procuror Vlad Dilan, originar din Cornești-Ungheni. În 1986, anul morții sale, bunica Mărioara a făcut testament lăsînd moștenire casa și gospodăria mezinului Victor, aşa cum se obișnuia din moșistrămoși. Numai că unchiul Victor era militar și nu trăia la Costiceni. Bunicii au acceptat atunci ca Toderică, al doilea mezin, după Victor,

să rămînă în aceeași curte și să-și ridice casă. Dacă o fi să se întoarcă acasă Victor, socoteau bătrînii, va trăi cu Toderică în aceeași ogradă, ca niște frați ce sunt. Însă destinul a dispus o altă ordine a lucrurilor. Toderică s-a căsătorit cu o ucraineană, Nadia Balamutovski dintr-un sat de lîngă Hotin. Au doi copii – Tania și Vasile, verișorii mei. Colonelul Victor Ion Captari a decedat în 1996, fiind înmormântat în orașul Poltava. Ceva mai tîrziu a decedat soția sa, Ina, apoi și fiul lor, Igor. Arămas singură cuc fiica lor Natalia, cu o amintire de la părintele ei - casa strămoșească. În februarie 1999, a decedat unchiul Toderică, și în același an, la 2 iulie, într-o zi de vineri, la asfîntit de soare, în casa strămoșească, s-a stins și tata. În curînd se vor împlini de acum cinci ani de cînd nu mai există tata. Sigur că e la mijloc o coincidență, dar nu pot să nu observ că această tristă pentru mine aniversare cade în chiar ziua cînd se vor marca 500 de ani de la trecerea în eternitate a dom-nitorului Ștefan cel Mare și Sfint.

Casă bătrînească a încălzit sufletele și a bucurat ochii cîtorva generații de Căptăreni, timp de peste 130 de ani. Era ca un muzeu nedeclarat al neamului nostru, la care mergeam cu multă pietate, răvășiți de amintiri tulburătoare. Cu regret, în septembrie 2002, casa a fost dărîmată. A fost inițiativa agresivă a rutenei Nadia Balamutovski și a copiilor ei, Tania și Vasile, dar cu participarea activă a unchiului Vlaghiuna, consultat de Volodea lui Vasile Captari - fiul fratelui mai mare al tatei, nu și fără acordul tacit al mătușii Vera, sora tatei. Și acum costicenii care se obișnuiseră să vadă zilnic vechea casă a bunicilor spun că e pustiu în curtea lui Ionică a Floarei.

Sigur că o dată cu trecerea anilor ceea ce se învechește - se demolează, dar în loc trebuie să se construiască ceva și mai trainic, mai frumos. Contează însă mult și cine, și felul cum se dărîmă ceva drag mai multor oameni - moștenitorii direcți sau indirecți ai unei mărturii prețioase a vechimii neamului.

* * *

Cum am mai remarcat, un loc aparte l-a avut în copilăria mea bunicul, *moșu* Ion, cum îi ziceam noi. Era agricultor, bun gospodar, vinificator deosebit și client onorabil al Băncii „Cetatea Hotinului”. Chiar și ca vinificator știa să-și manifeste dragostea pentru mulțimea de nepoți pe care îi avea. Toamna, cînd făcea vin, avea grijă să umple cu must un butoi de vreo 200 de litri. Numai el știe prin ce tehnologii oprea fermentarea vinului și cât era anul de mare ne servea cu must. Știa bunicul și alte secrete, care-i erau lui și altor gospodari de folos la muncile agricole. Îmi amintesc ce făcea el în ajun de Anul Nou, la 31 decembrie, pe la ora 23. Lua o ceapă și o tăia în două. Din cele două bucăți scotea 12 foi, presăra sare în fiece foaie, apoi le punea pe pervazul ferestrei dinspre miazănoapte. Cele 12 foi de ceapă reprezentau cele 12 luni ale anului. După miezul nopții, în funcție de felul cum se umezea sarea în foile de ceapă, făcea prognoza ploilor în fiecare lună a anului.

Un spectacol adevărat era felul în care obțineam bani pentru film. La căminul cultural („clubul”) din Costiceni, ca și în alte sate mai răsărite, rulau filme în fiece sîmbătă și duminică și nicidcum nu se putea să lipsesc eu, de vreme ce miracolul cinematografiei îi atrăgea pe toți copiii din sat. Sursa mea de finanțare putea fi numai bunicul Ion. Mă puneam bine cu el din timp, făceam tot ce i-ar fi plăcut, îl ajutam prin gospodărie, îi îndeplineam orice dorință. În cele din urmă îi spuneam: „*Moșu*, am o mare rugămintă la mata...” Nu îndrăzneam să-i cer pur și simplu bani, de aceea îi ziceam: „Te rog mult, *moșu*, să-mi împrumuți cinci copeici...” – atîta costa pe atunci intrarea la film pentru copii. Parcă îl văd și acum zîmbind pe sub mustăți, simteam că-i place felul cum mă adresez, deci, mergeam pe calea cea dreaptă! Apoi bunicul scotea chimirul – avea o pungă mare făcută dintr-o băsică de porc, dubită, mereu plină cu mărunțis -, îl dezlegă și-mi întindea banii atît de jinduiți, obligatoriu întrebîndu-mă: „Da de unde o să ie tu, măi nepoate, bani și cînd o să-mi întorci datoria înapoi?” Îi răspundeam mereu

aceeași: „*Moșu*, o să cresc mare, o să lucrez și o să-ți întorc numai decât toti banii împrumutați!...” Asemenea „spectacol dinaintea filmului” se repeta în toată duminica, anii la rîndul, și nu țin minte să mă fi refuzat vreodată bunicul... Îmi pare sincer rău că nu i-am mai întors datoria, aşa cum îi promiteam cu copilărească sinceritate. Aveam doar 16 ani cînd *moșu* Ion a trecut în lumea celor drepti. Uneori, se vede, trebuie să ne grăbim a întoarce anumite datorii, chiar dacă ele sunt simbolice - și datoria, și restituirea ei.

Anii la rîndul am avut aceste remușcări. Mă consolez totuși cu gîndul că, la 20 de ani de la moartea Bunicului Ion, am făcut la Costiceni o frumoasă masă de pomenire, invitînd toate neamurile noastre.

* * *

Deși eram un elev bun, la școală aveam probleme deosebite cu algebra și geometria, poate și din cauza profesoarei de matematici dna Botgros, Fenia Mihailovna, cum îi ziceam noi pe atunci, în manieră rusă, care avea un caracter deosebit de complicat. Pînă în clasa a IX-a mă ajuta să-mi fac temele pe acasă la algebră și geometrie bunicul – *moșu* Ion. Peste ani, o verișoară a tatei, Fenia Captari (fiica lui badea Anton, fratele bunicăi Mărioara), absolventă cu medalie de aur a școlii medii din Costiceni, mi-a mărturisit că și pe ea o ajuta bunicul să-și facă temele la aceleași obiecte. Mare mi-a fost mirarea cînd am aflat că bunicul nu știa carte, nu făcuse nici măcar o clasă primară. Născut într-o familie mare și nevoiasă, bunicul a muncit foarte mult ca să-și ridice și să educe cei opt copii. La toți le-a dat zestre, loc de casă și câte două hectare de pămînt. *Moșu* Ion Captari a mai făcut și o moară de apă la Prut, unde veneau să facă faină țărănei din sat și chiar din unele localități învecinate.

Această moară apărea adeseori în povestirile tatei, pe care le auzeam în serile lungi de iarnă, încît o vedeam aievea, aşa cum vedeam și nopțile cu lună ce învăluiau moara de pe Prut, vedeam

armăsarii frumoși cu zurgălăi, pe care-i mîna călare unchiul Toderică la păscut în lunca Prutului, la numai 300 de metri de casă, unde-i și scăldă, transformînd-o din „operăție igienică” într-un adevărat ritual. Pentru că nimic nu se putea face fără o mare dragoste față de aceste animale harnice, rezistente și înțelepte. Aveau zurgălăii aceia o magie aparte, pe lîngă faptul că ei parcă anunțau frumusețea și puterea cailor, li se mai găseau și altă aplicare. Bunăoară, verișorul meu Victor Suceveanu își prindea zurgălăii la picior, cînd juca caii la Anul Nou.

În zilele de vară, nevestele din sat ieșeau pe malul rîului la ghilit pînzele. Pentru mine această îndeletnicire e ca și ceva din altă lume. De jumătate de secol văd la Costiceni Prutul doar prin sîrma ghimpătă. Deși am dat de multe ori tîrcoale luncii Prutului, nu am avut niciodată fericirea să alerg desculț prin apa acestui rîu. Si doar există o firească, omenească tentație de a te apropiă astfel de un rîu ale cărui ape curg misterios, continuu, chiar pe lîngă moșia satului natal. Firește, în această atracție prevalează un element sentimental: imediat dincolo de apa Prutului sunt bisericile și mănăstirile lui Ștefan cel Mare și Sfînt, acolo e pămîntul pe care au călcat, copii și adolescenți fiind, Mihai Eminescu și Ciprian Porumbescu... Dar, ziceam, este și un element de pură curiozitate omenească: de ce se limitează la această apă libertatea de a te deplasa, doar și dincolo de ea se aude aceeași limbă, aceleași cîntece, foșnesc aceleași ierbi și se clatină în vînt aceeași copaci, și portul oamenilor, și rugăciunile lor, și nunțile, și cumetriile, și emoționantele sărbători de Crăciun, de Paști sau de Duminica Mare sunt absolut identice! Cu toate astea, de 50 de ani apa e un zid de netrecut, un hotar peste care pot trece nestingherit doar păsările și frunzele risipite de vîntul toamnei. Nu însă și oamenii, care simt, cu siguranță, cea mai mare necesitate de a circula liber, de a merge acolo unde-i atrage identitatea de limbă, de datini, de obiceiuri, respectul și dragostea pentru aceleași personalități istorice, bisericesti, culturale... Dar totul, toate visele și dorințele sunt oprite cu brutalitate la sîrma ghimpătă de pe Prut. De ce? Această întrebare ne-o punem naiv încă de mici copii. De ce? - ne întrebăm și acum, cînd

putem trece fără probleme în Europa de Vest și de Sud-Est peste frontiere ce despărțeau state și popoare învățibile pînă pe la mijlocul secolului? Deși răspunsul la această întrebare parcă e la suprafață, cine știe cînd îl vom auzi rostit cu toată claritatea din gura oamenilor. Dar, Doamne, mare e mila ta! Fă să se șteargă această nedreptate, înlătură, cu atotputernicia Ta, această fărădelege, care nu are seamă și se pare că nici limite nu are!

Multe lucruri înțelepte mi-a fost dat să aud de la bunicul Ion, unele mi se păreau atunci naive sau vulgare, dar cu trecerea anilor mi-am dat seama că *moșu* Ion nu arunca vorbele în vînt. Trebuie să menționez că *moșu* Ion era un om foarte credincios, nu întîmplător a donat bisericii Sf. Nicolae din Costiceni un clopot - al treilea ca mărime din clopotnița lăcașului sfint din satul nostru. Multe din învățăturile sale se bazau pe credință, pe încrederea că Dumnezeu le vede pe toate și le pune pe toate la locul lor. Însă de multe ori mi-a fost dat să aud de la el o înțelegere țărănească - dură, directă, necrușătoare, aşa cum judecă un om ce a muncit toată viața și a făcut totul cu mîinile proprii. Aveam vreo zece ani cînd mi-a spus bunicul niște cuvinte de-a dreptul memorabile și chiar dacă pe atunci îmi plăcea mai mult joaca decît cartea, acele spuse ale lui mi s-au întipărit adînc în memorie. „Dragul *moșului*, viața omului e ca și anotimpurile anului. Primăvara se face semănătul, vara și toamna – strînsul roadei, și iarna îi bruma vîrstei omului. Tinerețea îi datează omului să se scarpine la ceară, ca apoi să șuire la bătrînețe. Dar cine șuieră în tinerețe, la bătrînețe se scarpină nu numai la ceară, dar și la pantalonii rupti în fund...” Probabil că mulți săteni țineau cont de spusele moșului, altfel cum s-ar explica procentul mare de gospodari din satele noastre, cei care se scarpină la bătrînețe fiind, totuși, în minoritate, cel puțin pînă nu demult, cînd se pare că demolarea temeiurilor morale ale țărănimii a început a se face cu deosebită încrîncenare, dacă nu chiar programat...

* * *

O pagină deosebită în biografia mea o constituie timpul petrecut la Mălinești, satul de baștină al mamei, din județul Hotin. Mălinești este o comună deosebită de pitorească, așezată între localitățile Berestea, Cotileu și Dinăuți, aceasta din urmă fiind și satul natal al lui Ion Borșevici, din care motiv este adeseori amintit în cărțile și interviurile distinsului profesor, politolog și ambasador. Nu departe se află și Cristinești, localitate cu adevărat celebră, doar aici s-au născut și au trăit diferite segmente de viață membrii faimoasei dinastii de cărturari români Hasdeu, din care răsare figura gigantică a lui Bogdan Petriceicu Hasdeu, cel care a făcut atât de mult pentru limba, literatura, știința și cultura noastră națională. Pe acest fundal, pare incredibil că astăzi la Cristinești nu auzi vorbă românească: nici la primărie, dar nici pe vatra satului... „Din Hotin și pîn’ la mare/Vin muscalii de-a călare/ De la mare la Hotin/ Mereu calea ne-o ațin...” – scria cu durere și revoltă Eminescu în tulburătoarea sa „Doină”. În afara de acei muscali călări, în această zonă au venit... pe jos și mai mulți ruteni, fugind de jugul șerbiei, în care-i înhămaseră „frații” ruși, sau de atitudinea disprețuitoare a moșierilor poloni. Au venit aici umili și nenorociți, dar iată că un regim, considerat de o lume criminal, i-a făcut peste noapte „mari și tari”, insuflîndu-le că ei ar fi aici stăpîni, stimulîndu-le un comportament intolerant față de adevărații băştinași - moldovenii, românii, cei care au vîrsat sînge pentru a apăra acest pămînt de străini pe cînd cronicile nici nu amintieau de un popor ce s-ar numi ucrainean.

...Din dealul Berestei Mălineștii se văd ca o pădure. Vara casele satului nici nu se văd din desimea livezilor, grădinilor, dumbrăvilor. Casa bunicului Gheorghe Palamarciuc era o construcție foarte veche. Avea acoperiș de stuf, o prispă ovală de lut înconjura casa. O tindă, două odăi, casa cea mare, cu podeaua de lut. Podul de lemn, cu grinzi nevopsite și o laviță lungă lîngă perete. Odaia de locuit, cu un cuptor și alături un pat. Pe cuptor erau mereu o mulțime de cărți, majoritatea religioase: evanghelii,

psaltiri, cărți de rugăciuni și a. Una din acele cărți o păstrează și acum cu pioșenie, ca o amintire dragă de la rudele mele apropiate, despre cei care mi-au îndulcit copilăria. Se numește *Manualul Catihetului Ortodox, pentru școala primară*, de Dumitru Călugăr, a fost tipărit la Sibiu cu exact șapte decenii în urmă, în anul 1934.

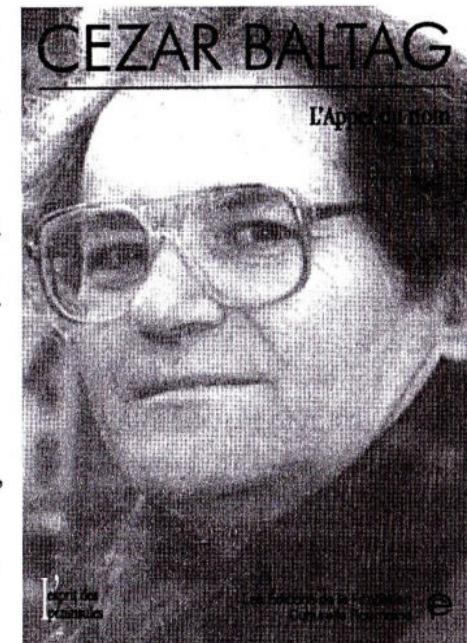
Bogăția de cărți din casa bătrânească de la Mălinești se datoră faptului că „moșu” (bunicul) Gheorghe Plamariuc a fost și dascăl în biserică din sat, cu hramul Sf. Paraschiva.

De altfel, pînă la ocupația sovietică din vara anului 1940 aici a fost preot părintele Porfir Baltag, originar din Mălinești. Crescuse orfan, iar ca preot se bucura de un respect deosebit printre săteni. Numele părintelui Profir Baltag va intra cu siguranță în istorie și pentru că a fost tatăl a doi scriitori români: Cezar Baltag (1937-1997) și Nicolae Baltag (1940-1975). Curios, dar am auzit despre Cezar Baltag de la maica-mea, o simplă țărancă. Îl ținea minte pe copilul Cezărică, zicea că încă de mic era deosebit de deștept. După 1989 (Revoluția din România), știind că merg la București, mama deseari îmi zicea să-l cauț pe fostu-i consătean. „Cum să-l găsesc, mamă, într-un oraș cu două milioane de locuitori? făceam eu nedumerit. E ca și cum ai căuta un ac într-un car cu fin...” „Îl vei găsi numai decât, zicea mama, sincer convinsă de dreptatea ei. Pe unul ca Cezărică Baltag trebuie să-l știe toată lumea... Întreabă de oricine în București, era atât de deștept, încît trebuie să fi ajuns om mare...”.

Oare căți mălineșteni știu că satul lor a dat două personalități marcante ale literaturii române? Căci aşa cum mi-a confirmat un bun cunoscător al literaturii și culturii noastre, **Cezar Baltag**, născut chiar la Mălinești, apare în orice istorie sau monografie mai solidă a literaturii române, amintindu-se contribuția sa originală la evoluția poeziei românești, căci a semnat peste zece plachete de poezie originală și mai multe volume de traduceri din lirica universală. Criticul literar Dumitru Micu, profesor doctor la Universitatea din București, în volumul *Istoria literaturii române. De la creația populară la postmodernism* îl pune pe Cezar Baltag alături de cei mai mari poeți români din a doua jumătate a sec. XX: lîngă Nichita

Stănescu, Marin Sorescu, Ioan Alexandru, Ana Blandiana și Adrian Păunescu. Referitor la **Nicolae Baltag**, născut în dreapta Prutului, unde se refugiase de urgia bolșevică familia Baltag de la Mălineștii Hotinului, același istoric literar notează că prin moartea sa prematură – la numai 35 de ani! „a dispărut un strălucitor critic literar”. De bună seamă, a avut dreptate mama... Îmi pare sincer rău că nu i-am dat ascultare mamei, să-l cauț pe Cezar Baltag încă prin 1990-1991. Când l-am cunoscut cu adevărat, nu mai era printre noi

Deci, căți pămînteni de-ai părintelui P. Baltag știu ce fii celebri a avut preotul satului natal? Întrebarea este întru cătva lipsită de temei, căci se știe prea bine că după 1944 s-a făcut tot posibilul ca să se șteargă din memoria colectivă și chiar din cea individuală a românilor din actuala Ucraină (ca și din Basarabia, de altfel) orice legătură cu matricea românească. Poate și de aceea, scriind aceste însemnări, am încercat să repun în actualitate

SEAMĂNĂ CU ECOUL

Seamănă cu ecoul: vorbește cu o absență care răspunde.

La fel este valea: răspunsul unei întrebări de demult.

La fel dimineață: ecoul unei deschideri în lume.

La fel este soarele: răspuns la o altă spunere.

Și noi? Noi oare ce suntem, desigur, răspunsuri rătăcitoare, ceva ce trebuie spus cu riscul unei sinucideri a văzului. Proiecția unui răspuns care se susțrage, tăcerea devenită spațiu. Răspunsul întotdeauna îndrăgostit de o altfel de întrebare

bunul nume al unor pământeni dați pe nedrept uitării. Și dacă cineva din eventualii cititori ai prezentei cărțulii, locuitorii ai pământului de la nord de Criva moldoveană, va închide-o cu un sentiment de mîndrie că a descoperit un consătean ajuns celebru slujitor al ideii naționale fie la București, fie la Chișinău, voi considera cu mare satisfacție că nu am scris în zadar aceste rînduri.

Vorbind despre satele copilăriei mele și despre... neuitare nu pot să nu amintesc de un unchi al mamei, fratele bunicii mele dinspre mamă, Sanda. Se numește Profir Sănduleac, dar în sat la Mălinești era mai cunoscut ca Profir Maica. Vorba e că fiind elev în clasa a doua a școlii primare el jucase într-un spectacol montat pe scena școlii un rol mai puțin obișnuit: Icoana cu chipul Maicii Domnului. Așa cum povestea el mai tîrziu, jucînd acest rol, a stat ca mutul în ungher. Pe scenă, o elevă mai mare, întruchipînd o mamă cu doi copii, desface mîinile în care ține fărîmituri de pîine, zicînd: „Atîta ne-a rămas de mîncare... Doar Maica Domnului să ne ajute...” – și arăta spre colțul unde era icoana cu chipul Sfintei Fecioare, întruchipată de Profir. Și azi în sat nu chiar toți știu cine-i Profir Sănduleac, dar cine-i Profir Maica – știu pînă și copiii care habar nu au de acel memorabil spectacol pe scena școlii. Între timp, unchiul Profir Sănduleac a scris și a publicat prin ziare o mulțime de articole și povestiri umoristice, pe acestea din urmă adunîndu-le în cartea intitulată *Să vă spună moșul...*

Cine are ocazia să stea de vorbă cu Profir Sănduleac nu se mai satură de stilul său hazliu, de felul său captivant de a povesti tot felul de istorii și aventuri din viața sa. Uneori mă gîndesc că poate de la această rudă a ajuns și la mine o anumită predispoziție pentru aventuri... Căci de cînd mă știu am avut parte de cele mai diferite, uneori – chiar incredibile pătanii, peripeții și aventuri. Din punct de vedere cronologic, al vîrstei și al experienței de viață, aş clasifica aceste întîmplări mai puțin obișnuite în: aventuri din copilărie, din adolescență, din studenție, militare, de la maturitate și, în fine, aventuri politice. În prezent, tot mai rar, dar de ce nu aş recunoaște: se mai întîmplă și acum câte o peripeție...

Evident, cele mai trăsnite peripeții sunt acelea din anii copilăriei și ai adolescenței.

Numai cît face această peripeție... S-a întîmplat în octombrie 1960, în ziua nunții verișoarei mele Zina Suceveanu. Împreună cu fratele miresei, verișorul meu Grișa Suceveanu (era din 1953, deci, cu un an mai mare decît mine), ne-am cățărat pe „sofcă” – o ladă mare de lemn sculptat, în care se păstra zestrea. Ne-am urcat pe ladă tocmai cînd vorniceii urmau să scoată ca să joacă zestrea miresei. Cum au săltat „sofcă”, ținînd-o de cele patru picioare și jucînd-o în fața nuntășilor, deasupra capetelor lor, am și căzut destul de spectaculos în praful ogrăzii. Verișorul meu însă se ținea cocoțat pe ladă de parca era o lipitoare. Pe urmă, ca să mă consoleze pentru trînta de pe lada cu zestre, verișorul Grișa mi-a propus să tragem cîte un fum, pentru care a adus niște chiștoace, culese de sub picioarele nuntășilor fumători. Am adunat din ele tutunul și l-am presurat pe niște bucătele de hîrtie de ziar, răsucind cîte o țigără lungă cam cît un picior de iepure. După casă era un hîj, cum se numește la noi casa de vară. Avea o tindă și două cămărușe mici: una cu cuptor de dormit, cu podul jos, ca să fie iarna cald, și alta - pentru păstrat sacii și produsele alimentare. Acolo, țin minte, erau cîteva oale de lut, cu sarmale și friptură din carne cu orez, scoase din cuptor pentru a fi servite nuntășilor. Ne-am dat după hîj și am tras din țigările meșterite de noi. Eu, care fumam pentru prima oară în viață, am prins a tuși. Auzindu-ne tușind, a dat peste noi mătușa Anița, sora bunicii Mărioara. Văzîndu-ne, a exclamat: „Haracan de mine, dar te aşez eu la maica-ta!...” Deși i se adresa lui văru-meu, am simțit cum mă trece fiori de frică. Am intrat grabnic în cămară, am luat cîte o mînă de friptură și ne-am șters pe la gură... ca să nu miroase de la noi a tutun! Soacra cea mică, tot ea și mama verișorului Grișa, mătușa Vera, cînd ne-a văzut cu fețele mînjite de friptură, a izbucnit în rîs și și-a văzut de treabă. De data aceasta, am scăpat ieftin.

Peste un an am mers la școală, în clasă întîi. Prima mea învățătoare, dna Nicorici, sau cum îi spuneam pe atunci Profira Grigorevna, a avut mult de furcă cu mine la scris, mai ales la caligrafie. Îmi ducea cu mîna ei penița cîte un rînd de litere, zicînd: „Iată, vezi că poți scrie și mai frumos!...”

dar îndată ce-mi lăsa mîna să scriu singur, penița iarăși își făcea de cap, „dansînd” pe hîrtie ca o barcă mînată de valuri! Cîteodată, bietei învățătoare îi crăpa răbdarea și îl chema în clasă pe tata, care, fiind șeful gospodăriei școlii era toată ziua cu treburi prin curte. Aceste vizite ale lui tată mă emoționau puternic, nu știam ce să fac de rușine. Informîndu-l despre „succesele” mele la scris, învățătoarea P. Nicorici îl ruga pe tata: „Numai să nu-l bateți, vă rog...” Față de colegii de clasă și de învățătoare tată nu-mi reproșa nimic. Dar seara, acasă, luînd caietul meu de caligrafie, îl răsfoia și mă întreba sever: „Ce-i cu scrisul ăsta?!” Tăceam chitic, ceea ce îl scotea și mai mult din sărite pe tata. Își scotea centura, îmi zicea să întind mîinile și-mi trăgea peste ele pînă se făceau roșii. Dar cum tot una nu înregistram progrese la caligrafie, pînă la urmă m-au lăsat cu toții în pace. Mai tîrziu, scrisul meu „chinezesc” mi-a prins foarte bine. În timpul sesiunilor, puteam să „uit” caietele cu notițe de la cursuri oriunde, totuna nimeni nu-mi descifra scrisul. Uneori nici eu nu înțelegeam ce scrisese, dacă nu citeam textul mai mult de o săptămînă. Și acum mă gîndesc ce chin va avea redactorul pe care-l voi ruga să-mi pună la punct însemnările, să le pregătească pentru tipar... Mă consolez la gîndul că poate pe redactor îl va interesa conținutul acestui text, mesajul lui, anumite amănunte și aceasta îl va ajuta să descifreze mai ușor cele scrise de mine, făcîndu-le accesibile și pentru alții, cărora, în fond, le și dedic notițele de față: rude și prieteni, colegi și profesori, oameni care simt și văd unele lucruri esențiale pentru noi, într-o anumită măsură, la fel cu mine...

Vorbind de școală, nu pot să nu spun o vorbă bună despre profesorul meu de biologie, care mi-a fost și diriginte din clasele V-VIII, dl Andrei Rață, alias Andrei Antonovici, și despre ilustrul profesor de chimie Andrei Nicorici (Andrei Vladimirovici), soțul primei mele învățătoare... Îmi stăruie în memorie și chipul dirigintei mele în clasele IX-X, dna Victoria Botezat (Victoria Alexeevna), profesoară de limbă și literatură...

...Dar prin clasa a treia am revenit la încercarea de a fuma... De data aceasta totul s-a produs „mai matur”, „mai profesionist”! Pe atunci erau la țară două posibilități de a procura tutun. Prima: la magazinul sătesc din Costiceni se vindeau țigări la pachet, de fabricație rusească sau ucraineană – se numea „Belomor-Canal”, „Prima”, „Prluki”, „Liubitelskie” și „Mohorocinîe” și toate costau patru copeici pachetul. Peste iarnă, cînd erau geruri cumplite, țigaretele făceau mucegai, din care motiv primăvara erau trecute la pierderi și aruncate la gunoi, de unde erau culese cu grijă de fumătorii ajunși la ananghie și, firește, de fumătorii „debutanți” alde noi. Aceasta modalitate era destul de sigură și nu presupunea prea multe eforturi. Însă uneori trebuia să recurgem și la cea de-a doua cale de „procurare” a tutunului. După lecții, împreună cu un coleg de clasă, Ion Sîrbu, și cu un vecin - prieten din copilărie, Grișa Scrinighiță, care era cu un an mai mare decît noi, mergeam de la școală pe ambele margini ale drumului și strîngeam de pe jos capete de țigară aruncate de fumătorii serioși. Această metodă avea un dezavantaj: tot aplecîndu-ne, atrăgeam atenția trecătorilor. Ca să nu ne vadă lumea, ne-a venit în ajutor spiritul inventiv, astfel de prezent adeseori în copilărie: am prins la capătul unui băț câte un ac, pe care-l infigeam în capetele de țigară aruncate pe jos, apoi luam chiștocul ca pe un pește din undiță și-l strecuram în buzunar. Acasă, împărțeam frătește tutunul „recoltat”, îl puneam dozat în bucățele de ziar pe care le suceam și le „încleiam” cu salivă, după care ne retrăgeam în grădină pentru a ne „delecta” „bînd tutun”. Fumam pe ascuns, cît mai departe de ochii celor de acasă, ascunzîndu-ne de obicei în grămezile de hlujdani. Cu toată discreția și precauția, odată mai nu am incendiat casa părintească, era să se aprindă de la un muc de țigară de-a noastră, aruncat fără a fi stins ca lumea.

Așa mi-a mers cu fumatul cam un an de zile, pînă într-o primăvară... Eram la bunicul, stăteam în curte și ronțiaiam semințe de floarea-soarelui, în timp ce tata trebăluia ceva prin curte. Tocmai

venise și Toderică, fratele mai mic al tatei, cu care mă împăcam ca și cu un frate. Toderică îmi cerea semințe, iar eu nu vroiam să-i dau. Atunci el s-a strecurat pe la spate și a băgat mâna într-un buzunar de-al meu, cu gînd să-și ia semințe, dar a nimerit tocmai în buzunarul în care țineam rezervele de tutun! Ce mirare, ce soc pe capul unui băiat care nu fumase niciodată în viață! Fără a se gîndi la consecințe, îl strigă pe tata, împărtășindu-și sincera uimire. Tata mi-a făcut semn din deget să vin mai aproape de el... Prins în flagrant delict, mă apropiam de tata cum se zice că merge șoarecele în gura șarpelui. Fără a spune o vorbă, tata a băgat mâna în buzunarul meu, scoțînd un pumn de tutun mărunțit, printre care naiba știe cum nimerise și niște semințe de ardei iute. Mi-a zis calm: „Deschide gura”, ceea ce am și făcut imediat. Apoi mi-a împins în gură tutunul amestecat cu semințe de ardei. Am înghițit totul, fără să beau măcar apă din urmă. După aceasta nu am mai fost tentat să fumez, chiar dacă unii colegi de școală fumau alături. Așa am lăsat fumatul, în vecii vecilor și pururea, amin!

* * *

Însă cuminte am fost numai pînă în iarnă, cînd am făcut altă șotie. Erau geruri mari și multă zăpadă, în fundul grădinii erau niște troiene înalte cît casa. De pe aceste mormane de zăpadă ne dădeam cu săniuța, pe care mi-o cumpărase de la tîrg de la Lipcani moșu Ion, adică bunicul. Spre seară am luat două lumînări și le-am „montat” în niște gropi făcute în zăpadă, acoperind gropile cu niște capace de gheăță. Noaptea, lumînările străluceau sub zăpadă ca aurul. A doua zi era duminică și dimineață mă mai tolâneam pe cuptor cînd a intrat o vecină, lelea Vera a lui Grișa Baron. Văzînd că mai e cineva în casă, a prins și șopti mamei la ureche: „Fa Liubă, fa, la voi în grădină la Hogioaia (așa se numește rîulețul care trecea pe atunci și prin fundul grădinii noastre) este îngropată o comoară... Treceam pe acolo și răzbătea din omăt luciul comorii..” Iese mama cu vecina din casă și merg la

locul cu pricina. Mi-am dat seama îndată care-i treaba și tăceam chitic. Peste o habă de vreme se întorc în casă: mama rîzînd, iar lelea Vera - cu o falcă în cer și alta în pămînt și unde începe a mă lua la trei parale...

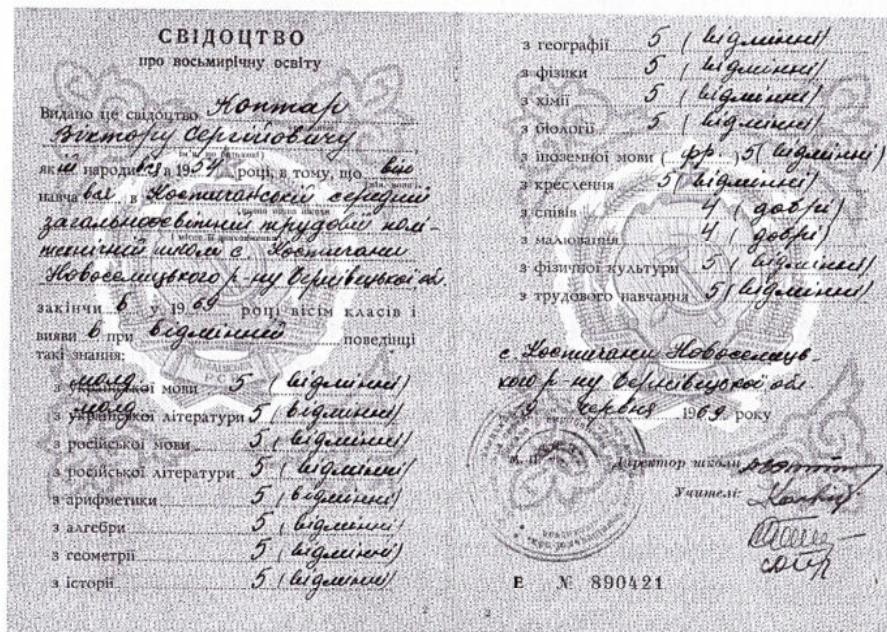
Dar iată ca a venit și mult aşteptata vară, cu vacanța mare. Bucuria mea însă nu a durat prea mult: părinții tocmai cumpăraseră o juncă și trebuia s-o pasc toată vara, deci, adio, libertate de acțiune! Cel mai greu îmi venea să mă trezesc la șase dimineață, să-mi stric somnul atât de devreme. Vorbeam mai sus de inventitivitatea specifică anilor de copilărie. Ei bine, și în această situație desperată am găsit o soluție salvatoare: îndată ce ieșeam din curte, îmi legam de mînă lanțul sau funia prins(-ă) de coarnele juncii și animalul, blînd și înțelept, mă tîra binișor pînă la deal, adică pînă la pajiște. Astfel mai dormeam din mers vreo oră-o oră și jumătate.

Toți copiii din sat, inclusiv cei care pășteau vitele erau împărțiti în grupări sau găști, în care prevala gradul de rubedenie, uneori vecinătatea, apoi comunitatea de interes, de vîrstă. „Creierul și sufletul” găștii noastre era Valoghiță Captari al lui Toadere al lui Ionică al lui Nistru, supranumit Doctorul. Aceasta poreclă se lipise de el încă de prin clasa a VI-a, nu mai țin minte din ce motiv. Cel mai curios e că poartă și azi aceeași poreclă, atîta doar că supranumele i se potrivește de minune, Vladimir Captari fiind un mare și înalt apreciat chirurg, pînă în prezent a efectuat peste cinci mii de operații, salvînd numeroase vieți omenești. Actualmente este șeful secției de chirurgie la Spitalul de Urgență din Chișinău. Alt membru al găștii noastre, Ion Sîrbu, coleg de clasă de care am mai amintit, a devenit un talentat țambalagiu și profesor de muzică. Mai era Victor Rotaru, acum trăitor al Chișinăului, și Vasilică Chiriac, rămas un fiu credincios al Costicenilor noștri.

Au fost niște timpuri de neuitat, cu personaje, fapte și întîmplări nu mai puțin memorabile. Într-o vară ne-am dus la Pădurea lui Afanas, așa se numea boierul care avusese acolo moșie. Era un loc jinduit de copiii satului, numai că accesul nu era permis tuturor, deoarece acolo se afla livada colhozului, unde creșteau harbuji. Printre noi era și Victor

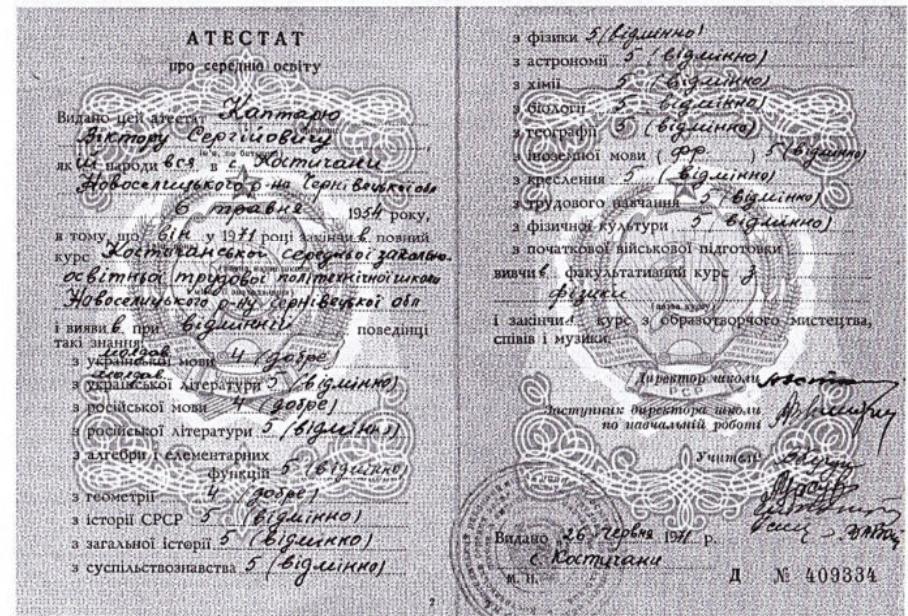
Vatamanu, un vecin de-al meu, cu vreo trei ani mai mic, pe atunci fiind elev în clasa a IV-a. L-am lăsat pe Victorăș să păzească vitele, iar noi, vreo patru înși mai răsăriți, ne-am dus la furat harbuji. În livadă am mîncat la harbuji pînă aveam impresia că ne plesnea burta. Bietul „paznic”, îi lăsa gura apă tot aşteptînd să ne întoarcem cu harbuji, ca să guste și el. Seară ne-am înțeles să nu spunem nimănui de harbuji, să nu fim acuzați de furt. Dar tocmai Victor Vatamanu a fost cel care povestea la poartă că a fost la haruzărie, unde a mîncat, împreună cu alți prieteni, o grămadă de harbuji. Cineva mai curios l-a întrebat: „Mai concret, cîtă harbuji ai mîncat tu?” Răspunsul a fost sincer și... dezarmant: „Păi... eu nu am mîncat nici unul, dar iată alde Victor Captari chiar că a mîncat o grămadă!...”

Cînd eram prin clasa a IX-a, am plecat, în componență echipei de handbal a școlii, la înfăptuirea raionului Noua Suliță. Era tocmai în Sîmbăta Mare, dar programul era făcut astfel că trebuia să jucăm și a

Certificatul de 8 clase. Costiceni, 1969

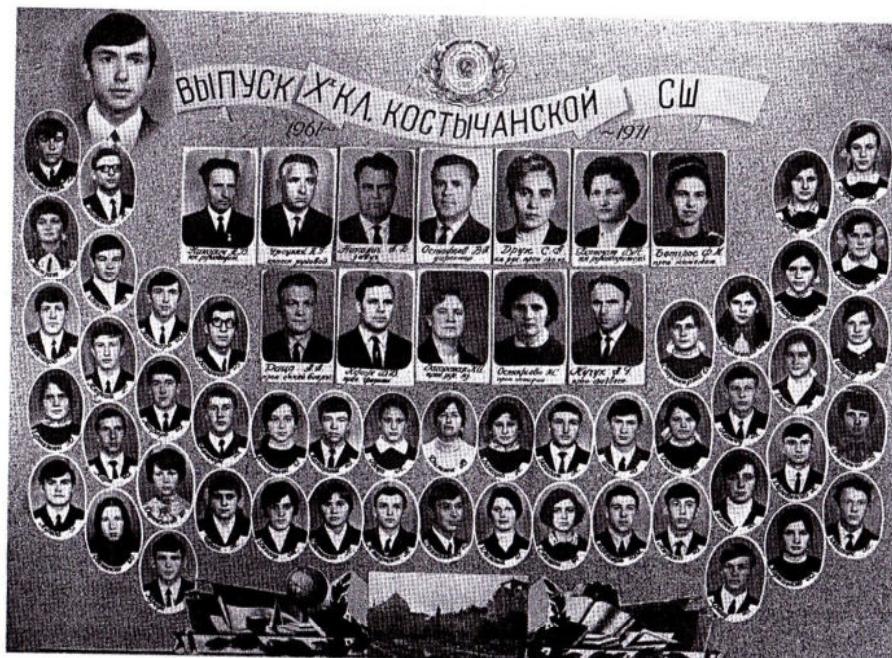
două zi, duminică, deci, de Paști. Eram căzăti la școala moldovenească din oraș, unde funcționau trei școli medii: moldovenească, ucraineană și rusă. Îndată după meciul de duminică l-am delegat pe un coleg, Serafim Călăraș din clasa a X-a a școlii din Costiceni, să ne aducă pască și ouă roșii sfințite. Pe la vreo zece seara s-a întors cu ceea ce trebuia să ne aducă. Eram toată echipa într-o odaie, inclusiv Leonid Captari, Grișa Suceveanu (cel cu care învățasem a fuma) - ambii din clasa a X-a și alții, în total vreo zece înși. În odaia de alături dormea antrenorul Andrei Cuciuc, tot el profesorul nostru de educație fizică, îi ziceam Andrei Gheorghescu. Noi, înfruntîndu-ne cu bucate de Paști, am simțit cum ni se ridică dispoziția, am prins a spune bancuri și a chicoti. Antrenorul strigă de cîteva ori la noi să ne astîmpărăm. Păstram tacere cîteva minute, după care izbucneam din nou în rîs. Pe la miezul nopții, profesorul intră în odaia noastră și ne scoate pe toți, aşa cum eram, numai în maiouri și chiloti, la aliniere. Făcînd apelul, observă

Certificatul de 10 clase. Costiceni, 1971

absența lui Grișa Suceveanu. Intrînd din nou în odaia noastră, îl văzu pe Grișa sub plapumă. "Suceveanu, de ce nu ieși la apel?!", strigă profesorul de parcă vroia să i se audă întrebarea tocmai la Cernăuți. Grișa îi răspunse calm: „Andrei Gheorghievici, nu pot ieși nicicum afară...” „Și de ce, mă rog?!” tună din nou vocea profesorului. „Nu pot ieși afară fiindcă dorm despregiurat...”, se auzi glasul calm al elevului. (Precizez că în graiul nord-bucovinean „despregiurat” înseamnă „dezbrăcat, gol-chistol, în pielea goală”...). O explozie de hohote a tulburat miezul nopții de Paști. „Hristos a înviat!”, ne-am zis noi unul altuia, răspunzînd: „Adevărat, a înviat!”

Cine nu are memoria istoriei, riscă să o repete în cele mai dureroase ipostaze, cam aşa ceva a spus Nicolae Iorga.

1971. Costiceneni. Victor Captari între colegii de școală și profesori

* * *

Există multe pagini nescrise și date pe nedrept uitării în istoria noastră relativ recentă. Constat cu bucurie că am participat și eu la unele evenimente însemnate, într-un fel chiar decisive din această perioadă crucială a mișcării de eliberare națională din Basarabia. Mai constat însă și cu tristețe că unele momente, fapte, dar mai ales efectul lor au fost monopolizate de anumite persoane, care cu timpul se doresc a fi figuranți unici în dramaticul spectacol ce s-a derulat la noi la sfîrșitul anilor '80 - începutul anilor '90 ai secolului trecut. Evenimentul la care vreau să mă refer, cum am zis, a fost cumva trecut cu vederea de cronicarii acelei epoci. Totuși, el a fost menționat de cineva, și anume de poetul tribun Ion Hadârcă, în poemul *Gaudemus-88*, publicat în cartea *Albe, cetățile negre*.

Era la începutul Mișcării de Eliberare Națională din Basarabia. Piatra de temelie a acelei perioade însemna bătălia pentru limba de stat și pentru revenirea la grafia latină. Apăruseră „Tezele din noiembrie” ale Comitetului Central al Partidului Comunist al Moldovei, care spuneau un „Nu” categoric aspirațiilor majorității băstinașilor din republică de a recăpăta alfabetul latin, interzis de sovietici, în chiar primul an de ocupație – la începutul lui 1941 – și de a-și repune în drepturi limba națională, strîmtorată de rusă în toate domeniile vieții. Se auzea că în diferite instituții și organizații avuseseră adunări cu participarea activiștilor de partid, la care aceștia încercau să convingă oamenii că nu au nevoie de limbă și de alfabet, că principalul e păstrarea „cuceririlor socialiste” și „prieteniei dintre popoarele URSS”. Dar nu mai era atât de simplu să minți poporul ce se deștepta tot mai mult din somnul cel de moarte, aşa cum prorocise la mijlocul secolului XIX Andrei Mureșanu, în Ardealul ocupat de unguri, apoi, la începutul secolului XX, poetul preot Alexe Mateevici în Basarabia incorporată de un veac Rusiei țariste.

Voci de protest se auzeau tot mai des și mai răspicat, apăruseră și în presă – în *Tinerimea Moldovei, Literatura și arta* – articole ale unor filologi, scrisori ale cititorilor, în care erau criticate și respinse „Tezele din noiembrie”, care aveau să intre în istoria recentă ca o manifestare clară a politicii antinaționale și chiar antiumane promovate de conducerea partidului comunist.

La 17 noiembrie 1988, studenții de la Universitatea de Stat din Chișinău (de altfel, pe atunci – unica universitate din Moldova!...) au marcat Ziua studenților prin pichetarea Casei Guvernului. Purtau placarde cu un conținut vădit împotriva „Tezelor din noiembrie”, scandau lozinci puțin plăcute pentru conducerea comunistă a republicii, se auzeau apeluri ce se considerau pe atunci „naționaliste”, „proromânești”, „antisovietice”. La un moment dat protestatarii au fost înconjurați de cîteva plutoane de milițieni agresivi și bine înarmați. I-au bătut pe băieți cu bîtele, iar pe fete le-au tîrît de plete, cei mai activi protestatari au fost împinși cu brutalitate în dube și duși la cîteva sectoare de miliție. Această „acțiune de cumîntire” a studenților a trezit un val de indignare printre tinerii studioși și mulți profesori de-a lor. Pe la orele 12 de zi, în fața blocului central al Universității, s-au adunat sute de studenți revoltați, care cereau eliberarea colegilor lor arestați de miliție și, totodată, scandau ca să fie pedepsiți milițienii ce-i agresaseră pe tinerii protestatari.

Activam pe atunci la Universitate, eram la curent cu toate și, firește, eram cu sufletul alături de studenți. M-am gîndit cu ce aș putea să le fiu util. A fost improvizat un miting neautorizat, căci numai prin rezistență continuă a studenților autoritățile aveau să cedeze, eliberîndu-i pe cei arestați. În fața protestatarilor au apărut niște tineri care manifestau mult curaj în acele condiții, doar mitingurile de protest erau o nouătate în condițiile acelui regim când unii se temeau încă de agresivitatea autorităților într-un stat polițienesc și KGB-ist, cum era URSS. În să amintesc numele celor mai activi, mai neînfricați participanți la acel miting, una dintre primele manifestări serioase în mișcarea de eliberare națională de la noi: Dumitru Maxim și Sorin Bucătaru de la Facultatea de

Jurnalism, Valeriu Mutruc de la Facultatea de Istorie, Marin Gherghi de la Facultatea de Drept, Mariana Vatamanu, fiica mijlocie a poetului Ion Vatamanu. Președinte al comitetului sindical al studenților era Leonid Smolnițchi, și el de la Facultatea de Jurnalism, ulterior devenind, într-o anumită perioadă, unul dintre cei mai buni reporteri la TV Națională, moderînd emisiuni foarte reușite cu politicienii din anii '90 ai secolului trecut.

Peste o habă de vreme, în fața tinerilor adunați la miting au apărut, improvizînd un prezidiu, rectorul Boris Melnic, prorectorul Alexandru Stahi, secretarul organizației de partid de la Universitate, actualul rector Gheorghe Rusnac, profesorul Inochentie Baltag de la Facultatea de matematică. Mi s-a părut mai curajos Gheorghe Rusnac: deși trebuia să potolească spiritele, el a încercat numai să facă, căci a căzut de acord cu protestatarii că s-a comis o nelegiuire față de participanții la pichetare. Oricum, deja era foarte greu să-i oprești pe studenți, revoltă lor față de dezmașul milițienilor, alimentată și de alte nemulțumiri mai vechi și mai generale, depășea orice așteptări și limite. Tinerii cereau convocarea imediată a unui miting de protest în piața centrală a Chișinăului, lîngă monumentul lui Lenin, care încă nu se refugiase la MoldExpo. Gheorghe Rusnac le-a amintit studenților că trebuie să lupte împotriva ilegalităților prin respectarea legii: pentru organizarea unui miting era nevoie de autorizație, iar aceasta se obținea după un anumit termen și dacă se respectau anumite condiții impuse de autorități. Era o situație nu numai încordată, dar și complicată. Atunci l-am chemat lîngă mine pe un student dintre cei mai activi și i-am spus următoarele: „Te ridici acolo unde-i prezidiul și anunți publicul că nu veți face miting. Dar peste trei zile (adică pe 20 noiembrie) veți face o adunare a comsomoliștilor din toată universitatea. Și fiindcă nu toți te vor înțelege corect, nu vor înțelege stratagema cu adunarea comsomolista, amintește-le că aşa ceva nu poate interzice nimeni, în plus nici de autorizație nu e nevoie”. Zis și făcut. Studentul a spus tot ce trebuie, mai adăugînd ora când va începe adunarea și locul: Teatrul de Vară de

la Lacul Comsomoliștilor - Valea Morilor, cum se numea înaintea celui de al doilea război mondial și cum se numește și acum, de vreo 15 ani încoace. Toți au rămas la moment șocați de această întorsătură, dar foarte curând au înțeles că astfel a fost rezolvată problema mitingului pe care-l doreau sincer cei mai mulți studenți.

Rămînea doar ca această întrunire să fie cât mai bine organizată. Au fost invitați studenții de la Medicină, de la Politehnică, de la Institutul Pedagogic „Ion Creangă”. Universitatea de Stat avea pe atunci în jur de 3.000 de studenți la secția de zi și aproape toți erau comsomolisti, dar nu s-a ținut niciodată o adunare a tuturor studenților, din simplul motiv că nu avea un local cu atâtea mii de locuri. Anterior, cele mai mari adunări erau cele care adunau studenții unei facultăți. Și iată că se preconizează o ședință simultană a tinerilor de la cîteva instituții de învățămînt superior... A fost prima (și poate ultima!) adunare comsomolistă, în istoria acestei organizații, cu o participare atât de masivă. Comitetul Raional Frunze al Comsomolului, de care ținea și Universitatea de Stat, îl avea atunci în frunte pe un activist pe nume Babici. Acest secretar a organizat o evidență riguroasă întru evitarea unor surprize neplăcute pentru autorități și a stăruit ca ședința să nu aibă caracter deliberativ. Însă degeaba și-au făcut iluzii bieții lideri de comsomol!... Marin Gherghi, Dumitru Maxim, Liliana Niculăescu, Valeriu Mutruc au creat un comitet organizatoric, independent de indicațiile tovarășilor de la comitetul raional. Urma să fie elaborate proiectele de hotărîri ale adunării. Pentru aceasta, o parte din membrii comitetului organizatoric s-au întrunit la mine acasă - tocmai locuiam atunci nu prea departe de Universitate, pe str. Jukovski (azi Nicolae Iorga) colț cu str. Pirogov (azi M. Kogălniceanu). Atunci i-am ajutat să pregătească documentele necesare. A apărut întrebarea: cine să conducă, adică să modereze adunarea? Domnișoara Liliana Niculăescu a lansat ideea ca moderator să fie un băiat. Din toți mai copii părea a fi Marin Gherghi, era cu armata făcută, era în anul III sau IV la Facultatea de Drept. Marin a spus că nu are nimic împotrivă, dar este membru

de partid, nu e comsomolist. I-am răspuns: „Dar oricum ai fost comsomolist! Și, la urma urmei, nu ți-e scris pe frunte că nu mai ești comsomolist!” Arămas aşa cum deciseserăm noi. Nimeni nu a știut că moderatorul unei ședințe comsomoliste cu o participare atât de masivă nu era comsomolist, deci, se încălcase o prevedere a statutului acestei organizații. Dar, la drept vorbind, noi nici nu urmăream respectarea „principiilor vieții comsomoliste”, cu totul altele erau deja scopurile pe care le urmăreau tinerii studioși frapați de ideile Mișcării de Eliberare Națională...

Văd și acum fluviul de studenți și de profesori care mergeau prin lapoviță spre tribunele Teatrului de Vară. Printre ei era bunul meu prieten Costel Robu, pe atunci student la biologie, iar acum un businessman prosper și un generos mecenat, și regretatul badea Ion Vatamanu, poetul și patriotul atât de iubit și atunci, și acum... Înainte de a începe această ședință, unică în istoria comsomolului de la noi, primul secretar de la raionul Frunze al capitalei, acel Babici, s-a urcat pe scările Teatrului de Vară, mai făcînd o tentativă de a zădărni întrunirea. Degeaba... a fost fluierat și a trebuit să se retragă. Adunarea a decurs excelent, depășind toate așteptările organizatorilor. Pe la sfîrșitul ședinței, moderatorul ei, Marin Gherghi a întrebat dacă mai dorește să ia cuvîntul cineva dintre profesori sau invitați. Din păcate, nu s-au găsit doritori, încă nu se produsește descătușarea pe care au cunoscut-o mitingurile de mai înînziu, cînd nu-și dădeau rînd, îmbulzindu-se care mai de care la microfon. Văzînd această pasivitate, Marin anunță de pe scenă: „Atunci îl rugăm pe Victor Sergheevici Captari să ne spună cîteva cuvinte!” Luat prin surprindere, m-ar ridicat la microfon, simînd că inima îmi sare din piept, nu alta! Aveam în față o mulțime infinită de fețe, dar era o liniște de mă dureau urechile. Stînd aşa cîteva clipe, mi-a venit în cap un gînd năstrușnic, cu care mi-am și început discursul: „Veneam eu la această adunare și mă gîndeam că poate să aibă loc adunarea, dar poate și să nu aibă loc, mai ales dacă se întîmplă o coincidență. La o adică, putea să se țină, în același loc și la aceeași

oră, o adunare comsomolistă a lucrătorilor Ministerului de Interne...” Această remarcă a provocat o dorită destindere – și în public, și în sufletul meu – și mai departe totul parcă a decurs mai simplu. Am făcut o propunere pentru proiectul de rezoluție al adunării, care sună astfel: „Casa Guvernului să fie transmisă Universității de Stat. Tineretul studios merită să facă în această clădire carte, nu numai să fie bătuți cu bîte de cauciuc în fața ei”. Era, firește, o utopie în două cu umor, dar stipulația mea a fost primită cu mult entuziasm. După mine a mai luat cuvântul la microfon profesorul Ion Dumeniuk, un lingvist de origine ucraineană cu o contribuție cu totul aparte la lupta pentru limba română și alfabetul latin, pentru studierea istoriei naționale. Apoi s-a dat citire proiectelor de rezoluție, fiind votate pe rînd. Dumitru Maxim a citit Declarația despre înființarea Ligii studenților, o primă organizație de alternativă comsomolului. Liga a întrunit în rîndurile sale tineri de la toate instituțiile de învățămînt superior din Moldova și a avut un aport real la Mișcarea de Eliberare Națională. Iar primul ei lider, Dumitru-Dan Maxim, este azi un apreciat jurnalist și prozator.

Finalul adunării a culminat prin apariția în scenă a poetului Ion Hadârcă. El a improvizat poezia *Gaudemus-88*, fiind aplaudat și aclamat cu deosebită căldură. Pentru a reînvia starea emotivă deosebită a acelei zile, voi cita mai jos niște rînduri, cred, semnificative, din poem:

„Pregătiți intrăm în iarnă
Fiind gata să ne încălzească
Roșie încinsă ca o rană
Liga Democrată Studențească!”

Această participare la neobișnuita adunare comsomolistă de la Teatrul de Vară a însemnat debutul meu pe arena politică într-o perioadă cînd erau prioritare ideile naționale și de reformare democratică a societății. Pe parcursul anilor am avut mai multe implicații în această mișcare ce a atras cele mai luminate minti și cele mai tari suflete din rîndul basarabenilor și nord-bucovinenilor.

Două implicații mi s-au întipărit adînc în memorie și țin să povestesc despre ele aici, oricît de scurt. Astfel, am candidat la calitatea de deputat în Parlamentul Republicii Moldova, la primele alegeri libere, democratice, în anul 1990. Chiar dacă nu am ajuns deputat, acea experiență mi-a dat posibilitate să cunosc mai bine fațetele noii politici ce se infiripa la noi.

În 1998 am fost implicat în guvernarea Alianței pentru Democrație și Reforme, activînd la Comisia Națională a Valorilor Mobiliare. Între aceste două etape, fiind și unul dintre primii businessmani din Basarabia, am contribuit, atât cît mi-au permis posibilitățile, la sprijinirea noii prese românești, atașată ideilor reformatoare de la noi, mi-am dat concursul ori de câte ori am fost solicitat la realizarea unor inițiative ce mi se păreau necesare și utile cauzei naționale și dezvoltării democratice a societății noastre.

Ajuns aici, constat cu mult regret că elanul ce caracteriza mișcarea națională și democratică din Moldova în anii 1988-1992,

Diploma de licențiat în drept a lui Victor Captari,
Universitatea de Stat din Moldova, 1978

s-a redus substanțial, alarmant. Și mai alarmantă este dezbinarea între forțele politice și între politicieni. Cu părere de rău, se adeverește o tristă constatare că pe la noi se mănîncă, iată, cîinii ca oamenii... Dacă mi s-ar cere opinia, celor care formează acum clasa politică la noi, în ceea ce privește comportamentul lor (măcar pe viitor) le-aș sugera următoarele: „*Fii om, fii drept și ține minte că deasupra ambițiilor, intrigilor și urilor, este Patria, este veșnicia Neamului și că acolo trebuie să ne întîlnim întotdeauna, chiar dacă nu ne înțelegem de fiecare dată*”. Această axiomă aparține unui mare bărbat al Neamului nostru, care merită și pus alături de Ștefan cel Mare și Mihai Viteazu, chiar dacă încă se mai află pe nedrept în anonimat...

Aceste amintiri și impresii sunt dedicate părinților mei, fiicei Constanța, rудelor, tuturor acelor mulți care au fost lîngă mine în diferite împrejurări și cărora le mulțumesc cu recunoștință.

Dar... în această goană a amintirilor mele, mi-am dat seama că au mai rămas nescrise cîteva importante pagini din viață mea. Încerc să le răsfoiesc. Să le trec în revistă.

* Anii de studenție la Universitatea de Stat din Chișinău, poate cei mai frumoși ani din cîți am avut parte pînă acum.

* Serviciul la Procuratura din Cernăuți, apoi în orașul Ivanovo din Rusia - la Procuratura militară.

* Cei 11 ani de muncă la Universitatea de Stat din Moldova, cu frumoase amintiri legate de Nisporenii lui Gheorghe Tabără, Vărzăreștii lui Ștefan Caragia, Cricova lui Mihai Butnaru și a Valentinei Harti. De asemenea, Căpriana lui Costică Robu, Corneștii lui Vlad Dilan, Lozova lui Nicolae Ciobanu, Ion Chilianu, Nicolae Avram și a părinților lor. Cu regret, unii dintre ei au trecut în lumea celor drepti. Dumnezeu să-i odihnească în pace.

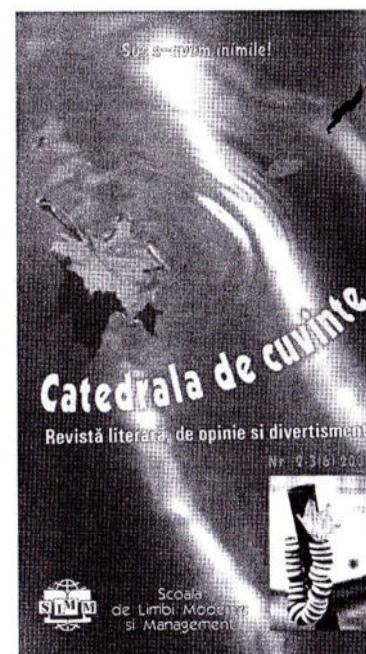
* O fată frumoasă, o dragoste, căsătoria.

* Fiica, dragă tuturor celor care au văzut-o măcar o dată: Constanța.

- * Realizarea filmului documentar „*Magicul Folk*”.
- * *Istoria Băncii de Economii și activitatea bancară la Chișinău și la Berlin, apoi la Bucuria Bank.*
- * *Ar mai rămîne o aniversare a dramaticului 10 noiembrie 1989.*
- * *Relația mea de rubedenie și de suflet cu badea Ion Vatamanu.*
- * *O similitudine în destine: Ștefanel, născut de Sf. Andrei.*
- * *O viață de lăutar - badea Toadere Captari, primul care a lansat-o pe Sofia Rotaru cu orchestra „Izvorăș” și l-a învățat a meșteri naiuri și ocarine pe maestrul Liubomir Iorga...*

* *Satul Boian din Nordul Bucovinei, înveșnicit în „Doina” lui Mihai Eminescu: „Din Boian la Vatra Dornii/Au umplut omida cornii,/ Și străinul te tot paște/ De nu te mai poți cunoaște...”*

Aici e fosta (de fapt - veșnică!) moșie a lui Ion Neculce, cu biserică Adormirea Maicii Domnului, ctitorită chiar de marele cronicar, unde a fost preot tatăl lui Ciprian Porumbescu – părintele Iracle Golembiovschi-Porumbescu. În acest sat s-a născut și străbunica mea, Măriuța Mezunschi, mama bunicului de la Mălinești – tatăl mamei mele, Gheorghe Palamarciuc.

2002. Debut literar

Constanța CAPTARI, cl. a III-a "S"

PÎNĂ LA CER

Stă Maica Domnului sub steag
Și se roagă pentru meleag.
Curge steagul, ca flacără, în sus
Rugăciunea noastră până la cer a ajuns.
Curge ca un râu multicolor
care trece Prutul în zori.
Eu simt ce spune pagina durerii,
aud ce zice nisipu-n clepsidra de cristal:
"Viața ta e ca flacără,
iar țara în care trăiești
e grădina Maicii Domnului".

* Pasiunea tîrzie pentru arta fotografică.

* Poate încă o pasiune - pentru a însira pe hîrtie cele văzute, simțite... despre care merită a se discuta - fie „la un pahar de vorbă” cu prietenii, fie în singurătate.

* Dragostea dintotdeauna pentru istoria Neamului și a locurilor natale.

Răbdare... Rîndurile de mai sus le-am scris de-a lungul a trei seri, cînd am reușit să mă rup de toate, lăsîndu-mă pradă unor amintiri, nostalgie, întrebări cu și fără răspunsuri.

Subiectele pe care le-am enumerat în final vor fi scrise, desfășurate, cu ajutorul bunului Dumnezeu, în cartea următoare, după alte seri, în care te lași copleșit de gînduri și dus de valul amintirilor...

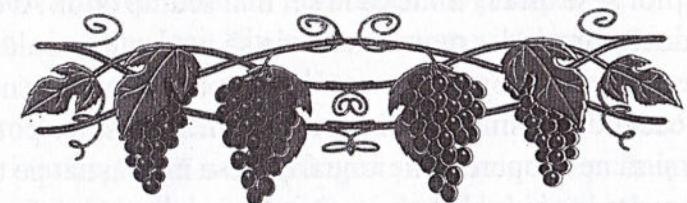
Aprilie 2004, în Săptămîna Patimilor

Victor Captari

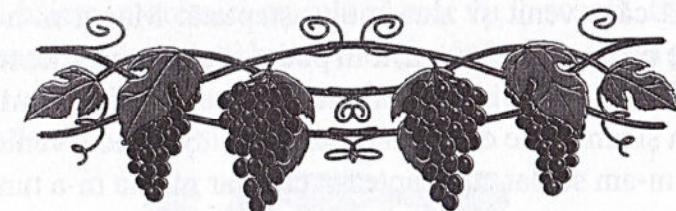
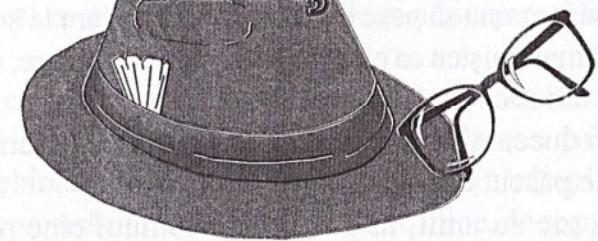
Diploma de doctor în filozofie a lui Victor Captari.
Universitatea «M. Lomonosov». Moscova, 1989

Mos Porfir Sanduleac (Maica) - un Creangă din Mălinești

Porfir SANDULEAC

**SĂ VĂ SPUNĂ
MOŞUL**

CÂND ERAM DE DAT LA ȘCOALĂ

Au trecut de-atunci ani și ani. Era prin 1932, aveam nouă anișori și rămăsesem orfan de tată.

Fiind cel mai mic, mama zicea că eu o să-i fiu stâlpul bătrâneților și se uita la mine ca la cel mai scump odor. Aveam trei frați și două surori, dar mama nu vroia să ne dea la școală, zicând că n-are să ne facă popi, iar pe surori cucoane. La lucru ne punea vârtos, căci de una singură, biata, nu era în stare să ne potolească foamea și să ne acopere goliciunea. Și ne-a împrăștiat pe toți care și-ncotro: doi la oi, doi la boi, iar doi slugi pe la ciocoi, fiindcă era sărăcie, ducă-se pe pustie!

Când m-am născut eu, într-adevăr era sărăcie, căci mama m-a adus pe lume în pielea goală și n-am avut cămașă pe mine până am început să stau copăcel. Dar și atunci cămașa era cât numai până la poponeață, ca să n-o ud sau să-o murdăresc. N-am purtat izmănuțe până m-am dus la școală. Dar câte le-am tras și cu izmenele celea!

M-a dat mama să pasc cireada, iar eu vroiam la școală, măcar crapă! Mă mai liniștea ea cu câte-o vărguță pe spinare, dar degeaba. În sfârșit, am scos-o pe mama din răbdări.

- Te-i duce, mi-a zis ea, dar după postul Crăciunului, când îi termina de păscut cireada.

- Da, zic eu umil, în postul Crăciunului cine m-a primi la școală? Școala, mamă, începe de prin septembrie...

- Las' c-oi vorbi eu cu învățătorul, n-ai grijă!

Iată că a venit și ziua mult așteptată. Mama m-a pregătit dinainte pentru școală: a găsit în pod o căciulă turcănească, de pe când tata era mire. Dintr-o scurteică mai veche mi-a cusut o haină. Cămașa și izmenele erau din pânză nouă. Și când a venit ziua de școală, m-am sculat cu noaptea-n cap, iar mama m-a tuns și m-a

spălat ca niciodată. Când să îmbrac izmenele, eu nu vreau, și pace! Fundul la izmene era cât o opalcă la cai. Tot mama era vinovată, biata, căci nu se pricepea chiar bine la croit, și de la Crăciun și până la Sânzâiene a cusut o pereche de izmene.

Când a venit și rândul să mă-ncalț, mama mi-a dat niște obiele din bulendre vechi. Opincile erau ca niște broscoi și mirosea de la ele cale de-o poștă, ca de la hoit. Erau din piele de porc nedubitat și vreo câteva zile la rând am umblat cu ele prin ploaie.

Apoi, când am ieșit din casă, s-au speriat toate găinile din ogradă și au început să cotcodăcească care mai de care. Niște câini din mahala s-au luat din urma mea după miroslul de la opinci. Ața de la izmănuțe mă cam strângea și-am rugat-o pe mama să-mi slăbească. Dar de la o bucată de drum am început a prăpădi izmenele.

În sfârșit, am ajuns și eu la școală. Învățătorul intrase de-acum la lecție și poate nu m-ar fi primit, dar i-am păscut și lui vaca, de aceea m-a așezat în ultima bancă, numită și banca putorilor. Era o lecție despre capra cu trei iezi și învățătorul spunea că lupul păru-și schimbă, dar năravul ba. Eu tocmai mă aplecasem ca să mai slobod ața de la izmene, care începuse iarăși să mă curme, când învățătorul m-a apucat de-o ureche și a început să mă tragă în sus.

- Despre ce povesteam eu, flăcăuașule? mă întrebă el.

Eu parcă luasem apă în gură. Și când mi-a tras o palmă, am simțit ceva fierbinte care se ducea spre călcâie. Un pârâiaș începusese să șerpuiască spre ușă, iar toată clasa râdea de mine, de se prăpădea. După întâmplarea aceea am mai bătut vreo cinci ani pragul școlii, până am terminat clasa a doua, după care învățătorul mi-a zis:

- Măi băiete, n-are nici un rost să mai vii la școală. Ești de-acum cogeamite flăcău, mai bine du-te și mână cuiva caii la plug...

Drept că și eu începusem a mă uita binișor în urma fetelor, ba chiar câteodată mă pălea și dorul de însurătoare.

MĂ PORNII ȘI EU LA FETE

Acum, în postul Crăciunului, când mai stau și eu mai mult în casă, mai ales în serile lungi de iarnă fără bec, când dispare curentul electric, îmi aduc aminte de acele seri de iarnă de cândva. Dar s-o luăm pe rând.

Cum dădea în iarnă, începeau sezătorile. Seară, după toată porăiala de peste zi, se adunau mai multe fete la o casă, adică la sezătoare. Care torcea, care cosea, care împletea... Si cum nu e bine ca fetele să șadă singure, ca nu cumva să le prindă somnul, la acea casă se adunau și flăcăi. Cântecele, glumele, râsetele se auzeau uneori până-n zori. Eu, însă, nu prea eram flăcău, ci colea un băietănaș. Stăteam mai mult pe-afară, pe sub ferestre și ascultam cântecele celea. Le știam pe toate, aşa că flăcăii, când cântau pe uliță, mă luau cu ei că să le amintesc cuvintele pe care uneori le uitau.

Într-o seară unul îmi zice:

- Măi Porfir, tu ești de-acum destul de mare, de ce n-ai veni cu noi la fete?

Tare m-am bucurat, că nici n-am cuvinte să vă spun.

- Tu știi, continuă el, cum se șede cu fetele?

- Da' de unde! Ce, am văzut vreodată?!

- Apoi în seara asta te-om duce la una ca să te învețe. Si ne-am pornit cântând pe ulițele satului:

"Tinerel m-am însurat,
Tinerică mi-am luat;
Pentr-un loc și pentru-o casă
M-am luat c-o ticăloasă;
Pentr-o falce de părloagă
Mi-am luat o şontoroagă;

Pentru-o coajă de mălai -
Toată noaptea hai și hai;
Pentr-un boț de mămăligă
Toată noaptea se-ncârligă...
Păi, tinerel m-am însurat, măi!".

Sau:

"M-ai blestemat, maică, lunea
Prin străini doar să văd lumea;
M-ai blestemat, maică, marțea
Prin străini să-mi petrec viața;
M-ai blestemat, maică, joia

Dar cântam și cântece mai vesele:

"- Foaie verde lozioară,
Fa Mărie, Mărioară,
Ce ți-am spus eu ție-aseară?
Să te culci pe prispa-afară
Sub un brad ori sub un dud,
Când oi trece, să te-aud,
Si să vin să te sărut
Si pe urmă să mă duc.
- Măi băiete, băiețele,

Prin străini să-mi văd nevoia;
M-ai blestemat maică, noaptea
Prin străini să-mi găsesc
moartea...".

Ce săruți fără de jele,
Fără de jele și cu sete,
Parcă n-ai mai văzut fete?
- Ba eu fete-am mai văzut,
Dar ca tine n-am avut,
Aşa micuță de stat
Şi dulce la sărutat,
Cu ochi negri ca neghina,
Gură dulce ca smochina...".

Ei, și câte și mai câte! Si, tot cântând, ajungem la casa unei fete. Drept că fata era cam stătuță, iar eu nici habar ce să vorbesc cu dânsa. Dar flăcăii mă liniștesc: "Las'că te-nvață ea".

Mai întâi a stat unul de vorbă cu ea în tindă, apoi altul. Eu încercam să trag cu urechea la ușă despre ce vorbesc ei, însă nu înțelegeam nimic. Si iată că-mi veni și mie rândul să stau de vorbă cu fata.

Intru eu în tindă și stau ca un par în gard, nu slobod o vorbă. La un timp fata îmi zice:

- Măi Porfiraș, ia și mă învelește cu scurteica ta, că vezi ce curent trage de-afară.

O învelesc eu și tac mai departe.

- Apoi de ce taci, măi? Spune-mi ceva...

- Ce să-ți spun?

- Spune-mi, ce mai face soră-ta?

Dar trebuie să vă spun că în ziua aceea mâncasem niște fasole fierte cu mujdei și aşa mă umflasem la burtă, de crăpăm, nu alta.

Iar fata m-a prins de mijloc și mă ținea strâns la pieptul ei. M-au cuprins niște fiori, de-mi scapăra tot trupul. Avea niște săni moi, de nu știam pe ce lume trăiesc. Și, tocmai când mă pregăteam să-i răspund ce face sora, ea m-a strâns atât de tare, încât am slobozit un sunet de parcă explodase o grenadă. Fata deschide ușa și mă împinge afară, zicând flăcăilor care mă așteptau la poartă:

- Luați-l pe băietănașul ista și duceți-l la maică-sa, ca să mai crească. Acuma nu-i bun de nimica, numai aerul îl strică...

Rușinat de credeam că intru în pământ, m-am dus acasă și n-am mai ieșit în sat un an de zile. Am mai crescut și pe urmă au început să umble fetele după mine ca puii după cloșcă.

Așa am pătit-o, dragii mei, când pornii și eu la fete. Dacă vreți, puteți râde de mine, că eu acumă-s bătrân și mi-i totuna. Dar să știți că după tinerețe-mi pare rău, că tare-i bine și frumos să fii Tânăr!

DE BOBOȚEAZĂ

În ajunul Crăciunului umblă preotul prin sat cu icoana Nașterii lui Isus Hristos, iar de Bobotează vestește din casă-n casă botezul Mântuitorului în râul Iordan. Și când vine preotul, gospodarul aprinde lumânări, deschide ușa în fața lui și a dascălului, care intră cântând cam așa: "În Iordan botezându-Te, Doamne, închinarea Treimii s-au arătat...". Apoi gospodarul îi închină preotului o pereche de colaci, îi mai dă și ceva parale și-1 potfește să stea puțin pe scaun, ca să-i meargă bine gospodăria peste an.

Mama nu prea avea făină ca să mai coacă colaci și pentru noi, dar pentru colindători numai decât agonisea în cursul anului. Iar perechea de colaci pentru preot erau foarte frumoși, noi ne uitam la ei și ne lăsa gura apă, de înghițeam în sec.

Bine, bine, dar nu ne lăsam păgubași nici noi - adică eu cu văru-meu Ionică. Slujitorii bisericii umblau cu căruța din urma preotului și strângneau colacii, iar noi alergam înaintea lui și strigam Chiraleisa. Din când în când ne mai dădea și nouă preotul câte-un colac, ici-colo ne mai dădea și câte-un gospodar un colăcel și ne umpleam și noi trăistuțele. Trăgeam câte-o fugă până acasă, deșertam trăistuțele și fuga înapoi, măi frate! Uneori, însă, se mai întâmpla ca vreun gospodar să-1 potfească și pe căruțaș în casă, ca să se mai încălzească puțin și să-1 ospăteze. Atunci colacii din căruță veneau val-vârtej în trăistuțele noastre, care se umpleau cât ai zice pește. Mai căpătam și câte-o biciușca de la căruțaș, dar nu prea băgăm de seamă.

Cu toate că gospodinele se pregăteau frumos, se mai întâmpla ca atunci când venea preotul colacii să fie încă în cuptor. Și câtă neplăcere și rușine era la gospodina pe care preotul o găsea nepregătită și cu casa nemăturată. Roșea biata femeie mai dihai decât colacii din cuptor, ba încă și de la bărbat mai lua câte-o chelăfaneală.

Iar eu și cu vărul Ionică eram și noi niște neastâmpărați, numai buni de șotii. Crescusem de-acum lunguți, că am și prins a ieși la fete, și cântam niște cântece pe ulițele satului, de-ți era mai mare dragul să le ascultă, într-un ajun de Bobotează, ce ne trăsnește nouă prin cap: hai s-o luăm înaintea preotului. Când s-a apropiat preotul de mahalaua noastră, noi o luăm frumușel înaintea lui, ajungem la o casă și unde începem: "În Iordan botezându-Te, Doamne...". Gospodarul deschide ușa și dă cu ochii de noi. Vai, câtă ocară pe capul nostru!

Așa am făcut noi până l-am speriat și pe fratele meu mai mare, care avea gospodărie aparte. La el colacii erau încă în cuptor și când a ieșit afară cu lumânarea aprinsă în mâna și când ne-a văzut, după noi, măi frate, cu ciomagul!

Tot așa am speriat-o și pe-o vecină, la care colacii tot erau încă în cuptor. Și când într-adevăr a venit preotul, biata femeie, crezând că iar suntem noi, a luat iute cociorva și a ieșit în fața preotului, strigând de mama focului: "Nerușinaților, iar ați venit să-mi hodorogiți la cap?! Las' că acuși vă arăt eu vouă!".

Când a văzut, biata, că-i preotul, era să intre în pământ de rușine. Și așa ne-a mers nouă de vreo câteva ori, până mi-a tras fratele meu o chelăneală de-oi ține-o minte până la moarte. De atunci n-am mai făcut șotii de acelea și nici pe alții nu-i sfătuiesc.

PĂCALĂ ȘI TÂNDALA FAC POLITICĂ

Apoi noroc frate, Păcală. Nu te-am văzut de-un car de vreme. Ce mai faci, cum mai trăiești și pe cine păcălești?

- Lasă-mă-n pace, om bun, doar atâtă pot să-ți spun: fost-am lele cât am fost, dar acum îi lucru prost. Păcăleam, nu păcăleam, dar de foame nu muream. Am lucrat și la kolhoz, chiar la groapa cu siloz, dar vorba ceea: la kolhoz, pe dealul mare, cine fură-acela are. Cum nu se prea plătea ziua de muncă, oamenii se descurcau aşa cum puteau. Mai trăgeam noaptea câte-o raită prin păpușoale kolhozului, mă mai duceam câte-un sezon la Vorkuta, și o împingeam nu rău. Dar a dat Dumnezeu minune și ne-am luat rămas bun de la Uniune. Acum unde să te mai duci cu curechi, ceapă și nuci?!

- Stai, bre, că încă n-ai gustat tu viață în economia de piață...

- Eu nu văd nici o economie; bate vântul a pustie. Am ajuns milionar fără bani în buzunar. Acum vreo cinci ani, după ce-am ieșit la pensie, primeam 60 de ruble și-mi puteam cumpăra o mașină de cărbuni și-mi mai rămâneau creițari de-o pereche de ițari. Unde mai pui că se vindeau haine la preț redus, pentru săraci de alde mine. Vezi pelerina asta? Acum nici președintele cel mare n-are aşa o haină. Dar știi cât m-a costat? Șapte ruble, bre omule! Astăzi nici cu șapte milioane n-ai să găsești aşa o mândrețe.

- Las' că nu-i chiar aşa de strănic dracul după cum îl descrii tu. Iată, s-au mărit loturile de lângă casă și, dacă faci o cerere, poftim! ia-ți pământ mai mult.

- Dar cu ce să-1 lucrezi, frate dragă? Kolhozul are tractoare și a semănat, cât i-a ajuns motorină. Am auzit că ne-or da și câte un cal, numai că de unde-or lua ei atâtia cai pentru fiecare? Și se mai vorbește că ne-or da la toți și câte-o vacă, pe gratis, ca să avem și lapte. Dar de unde combustibil pentru vaci, adică imaș? Și atunci unii economiști au zis că există niște vaci deosebite, raționale, care au tot

pântecele numai uger. Cică, ne-or da o vacă de-aceasta rațională, pe care-om hrăni-o pe rând și-om mulge-o tot satul. Numai aşa vom scăpa noi de nevoi.

- Apoi, eu îs în aceeași situație ca și tine. Fără lemn și cărbuni, stau și-nghet cu traista-n cui, că faină nu-i și nu-i. Focul trece, oala-i rece; ori la fugă, ori la muncă, dar cupoane nu-s în pungă. Zic și eu ce zice lumea: că pământul se-nvârtește. Dar pe noi cin' ne prostește?

- Da, frate Păcală, acum avem economiști câtă frunză și iarbă. Dar hai să mai așteptăm o țără, poate s-or întări legile noi și atunci vom vedea, căci Dumnezeu e mare și are grija de toți, numai tare mă tem că, până vom ajunge noi la Cel de Sus, ne papă sfinții...

PĂCALĂ ȘI TÂNDALĂ DESPRE PRIVATIZARE

- Frate Păcală, ai fost mai dăunăzi la adunarea generală a țărănilor din sat?

- Am fost.

- Și despre ce s-a vorbit acolo?

- Da' tu ce, ai căzut din lună?! Nu știi despre ce se vorbește amu la toate adunările? Tot despre privatizare. Cică, până la întâi aprilie vom primi cota de pământ ce ni se cuvine. Vrea statul să ne facă gospodari, și gata!

- Și crezi că va fi chiar aşa? Să nu fie o păcăleală, cum se întâmplă în această zi.

- Parcă n-aș crede, frate Tânadală, căci se fac fel de fel de hârtii, cu stampile de cele rotunde și pătrate.

- Apoi hârtia-i hârtie, o rupi, și s-a zis cu ea. Parcă puține hârtii s-au scris pe timpul comuniștilor? Aveau și stampile, și semnături de oameni mari! Dar cu ce ne-am ales? Ne-au luat și rubluțele pe care le-am pus la CEC pentru zile negre...

- Ai dreptate, frate Tânadală, dar vremurile parcă s-au mai schimbat.

- De schimbat s-au schimbat ele, numai că tot nu-s tare de seamă. Oi fi eu Tânadală, dar nu-s chiar aşa de prost cum mă socot unii. Căci, judecând eu aşa și-aşa în scăfărilia asta ce-o am pe umeri, ceva nu-mi cam iese la socoteală. Când s-a făcut kolhozul, s-a luat de la bieții oameni și pământ, și cal, și căruță, și plug, fără să li se fi dat macat un ban. Ba pe unii - cică, chiaburi sau culaci, cum i-au botezat colectivizatorii, - i-au dus de nu li s-a mai întors nici numele.

Iar astăzi ce se întâmplă? Îți întorc o palmă de pământ, pentru care mai trebuie să și plătești. Da' cu ce să-1 lucrezi? Cumpără, țărane, iarăși cal, căruță, plug și toate celelalte. Și mă mai întreb: unde-i munca noastră de ani de zile? Unde-a dispărut avutul kolhoznic care, aşa cum ni se spunea, era al nostru, al tuturor? Unii s-au pricopsit, au și tractoare, și alte mașini, iar noi, talpa țării, am rămas cu fundul gol!

- Că bine zici, frate Tândală, aşa-i! Totuşi, pământul n-are nici o vină. El trebuie luat şi lucrat, căci pământul ne tine pe toţi, el şi numai el ne hrăneşte şi ne încălzeşte. Aşa că pământului trebuie să i te înhinii ca în faţa unei icoane.

- Adevăr grăieşti, frate Păcală, însă, după câte-am auzit, şefuleii iştia de la sate nu prea doresc ca pământul să se împartă la oameni. Că s-au înmulţit şi ei în ultima vreme, ca bureşti după ploaie: fel de fel de preşedinţi, contabili, economisti, agronomi, brigadieri, calculatori, şefi de depozit şi câtii alii, care-s buni numai de gură şi mai vor şi udătură. Toţi trag chiulul şi huzuresc, iar tu, ţărane, munceşte ca boul! Ca să nu-şti piardă troaca, ei născocesc diferite asociaţii, cooperative, firme agricole, ferme şi alte bazaconii.

- Tocmai de aceea, frate Tândală, nu trebuie să renunţăm la pământ. Să fim noi stăpâni pe munculă noastră, dar nu nişte hoţomani.

- Eu de renunţat nu renunţ. Ba mai mult: mă bucur că, având pământul meu, voi scăpa de-atâta pierde-vară, care m-au «comandat» până acum. Că tare-i bine când omu-i stăpân pe soarta sa, când se scoală dimineaţa şi ştie de ce să se apuce şi încotro să se ducă. Iar de muncă nu mă tem, numai de-aş fi sănătos...

PĂCALĂ ŞI TÂNDALĂ SE REVOLTĂ

Naibă ştie cine-a mai născocit-o şi pe asta, zice Păcală, dar să ştii c-a potrivit-o bine!

- Ce-a născocit, ce-a născocit? întreabă Tândală.

- Ai uitat, frate, că la 1 aprilie se umblă cu păcălitul? Aşa au născocit învătaţii, pardon, mincinoşii. Am păcălit şi eu în viaţa mea, iar acum s-au găsit nişte şefi mincinoşi de crapă pielea pe ei. Să ştii că de data aceasta m-au întrecut!

- Dar de unde ai mai luat-o şi pe asta? întreabă Tândală.

- Păi, tu n-ai fost la adunarea generală, când au venit şefii de la raion şi au spus că până la 1 aprilie nu va mai exista kolhoz. Cică fiecare ţaran, care a lucrat în kolhoz, va primi certificat şi cota de pământ ce i se cuvine şi va face cu ea tot ce va dori. Ori va da-o în asociaţie, ori va dărui-o cuiva, va vinde-o, va lăsa-o ca moştenire, ori va lucra-o singur... Căci omul acum este liber.

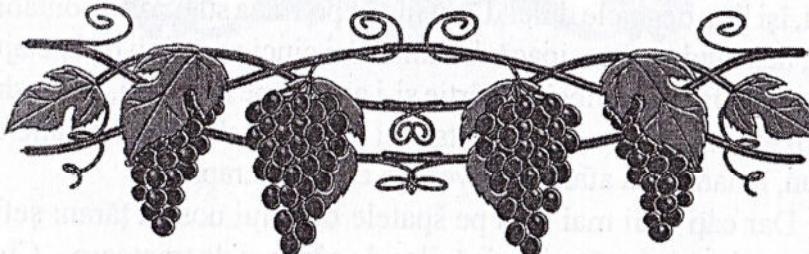
- Ştii, frate Păcală, e bine să fii liber. Tu nu vezi câtii trântori stau degeaba şi huzuresc pe spatele ţăranielui? Ia să-i numărăm: preşedintele kolhozului, locuitorul lui, preşedintele comitetului sindical...

Dar să vezi câtii contabili avem?! De la parter şi până la ultimul etaj. La primul etaj stă un contabil cu nasul roşu. Acesta apasă pe un buton şi poate calcula toată gospodăria. Cu un etaj mai sus stau doi contabili, care fac socoteala la găini şi la ouă. Din când în când mai papă şi ei câte-o fcripturică, câte-un scrobuşor. La etajul al treilea stau trei contabili, care calculează munca albinelor şi, din când în când, îşi ling degetele dulci. La etajul al patrulea stau patru contabili care, neavând ce face, joacă domino. Cei cinci contabili de la etajul al cincilea fac porumbei de hârtie şi-i aruncă pe fereastră, privindu-i cum aterizează. La ultimul etaj cei şase contabili fac baloane de săpun, le lansează afară şi privesc la ele cum crapă.

Dar câtii alii mai stau pe spatele bietului nostru ţaran: şeful de depozit, conducătorii brigăzilor de câmp şi de tractoare... Cine

s-a mai gândit și la aceasta, să știi că s-a gândit bine. Cu rânduiala de acum am ajuns la sapă de lemn. De atâtă libertate n-are cine lucra pământul. Nimeni nu vrea pământ, iar cei cu certificate își lasă cota în asociație ca s-o lucreze tot alții.

Femeile și-au lăsat gospodăriile și au plecat în țări străine, în Grecia, Italia, Germania, Polonia, ca să-și câștige bucata de pâine, iar la noi pâinea se scumpește zi de zi. Și, dacă vrei să știi, problema nu-i în salariu, ci în trântorii care-ți iau bucătăica de la gură și nu se dau izgoniți din știubei, măcar crapă. Nu se dau sculați de pe scaune. S-au deprins numai să comande și să scrie și se uită chiorâș la glie. Iar pe cei câțiva bătrâni, care doresc să-și ia cota, îi bagă în mocirlă. Crezi tu că trântorii vor să-și ia parcele aparte? Da' de unde! Moșnegii ar fi bucurosi să primească înapoi măcar o parte din pământul ce le-a fost colectivizat, și dacă n-ar fi spus șefii că până la 1 aprilie nu va mai fi kolhoz... Cu alte cuvinte, au născocit-o ei bine, doar toată lumea cunoaște că 1 aprilie e ziua păcălelor...

Documente păstrate după icoană

Banca "Cetatea Hotinului" în casă bunicului Ionică a Floarei

BANCA CETATEA HOTINULUI
SOCIETATE ANONIMA-HOTIN
CUPON PENTRU 1 ACTIUNE
Nº 003521
CUPON Nº 30 PE ANUL 1946

BANCA CETATEA HOTINULUI
SOCIETATE ANONIMA-HOTIN
CUPON PENTRU 1 ACTIUNE
Nº 003521
CUPON Nº 27 PE ANUL 1946

BANCA CETATEA HOTINULUI
SOCIETATE ANONIMA-HOTIN
CUPON PENTRU 1 ACTIUNE
Nº 003521
CUPON Nº 24 PE ANUL 1946

BANCA CETATEA HOTINULUI
SOCIETATE ANONIMA-HOTIN
CUPON PENTRU 1 ACTIUNE
Nº 003521
CUPON Nº 21 PE ANUL 1946

BANCA CETATEA HOTINULUI
SOCIETATE ANONIMA-HOTIN
CUPON PENTRU 1 ACTIUNE
Nº 003521
CUPON Nº 18 PE ANUL 1946

BANCA CETATEA HOTINULUI
SOCIETATE ANONIMA-HOTIN
CUPON PENTRU 1 ACTIUNE
Nº 003521
CUPON Nº 15 PE ANUL 1946

BANCA CETATEA HOTINULUI
SOCIETATE ANONIMA-HOTIN
CUPON PENTRU 1 ACTIUNE
Nº 003521
CUPON Nº 12 PE ANUL 1946

19 cupoane ale
acționarului
Ion Captari (al
Floarei). Anii
1927 și 1928

P.S. "Societatea este constituită în virtutea actului autentificat de Notarul public Hotin la nr. 1376 din 6 aprilie 1927 și autorizată prin sentința Tribunalului Hotin nr. 6 din 9 aprilie 1927, publicate în Monitorul Oficial nr. 100 din 8 Mai 1927".

EXTRACT
DIN REGISTRUL MITRICAL
(STAREA CIVILĂ)
Partea întâia
PENTRU NĂSCUȚI

Pe anul 1587
eliberat de Preotul parohiei Costiceni
Judetul Iași

(Starea civilă), partea I-a

Extract din registrul mitрical pentru născuți, pe anul 1889

No. actualui de naștere	Luna și ziua	Numele celor născuți	Numele, pronumele, ocupația părinților și religia lor	Locul nașterii	Cine a săvârșit taina sf. botez	Subscrierea chizeșilor (marțorilor) dacă voiesc
Barbat	Femeie	Nașterii	Botezului	Ioan	Ioan fiul locuitorului din satul Costiceni Vasile Săraru.	Preot pensionar Grigore Sulima cu căntărețul bisericii Sf. Nicolae din satul Costiceni Nicolai Dimitriu

(Starea civilă), partea I-a

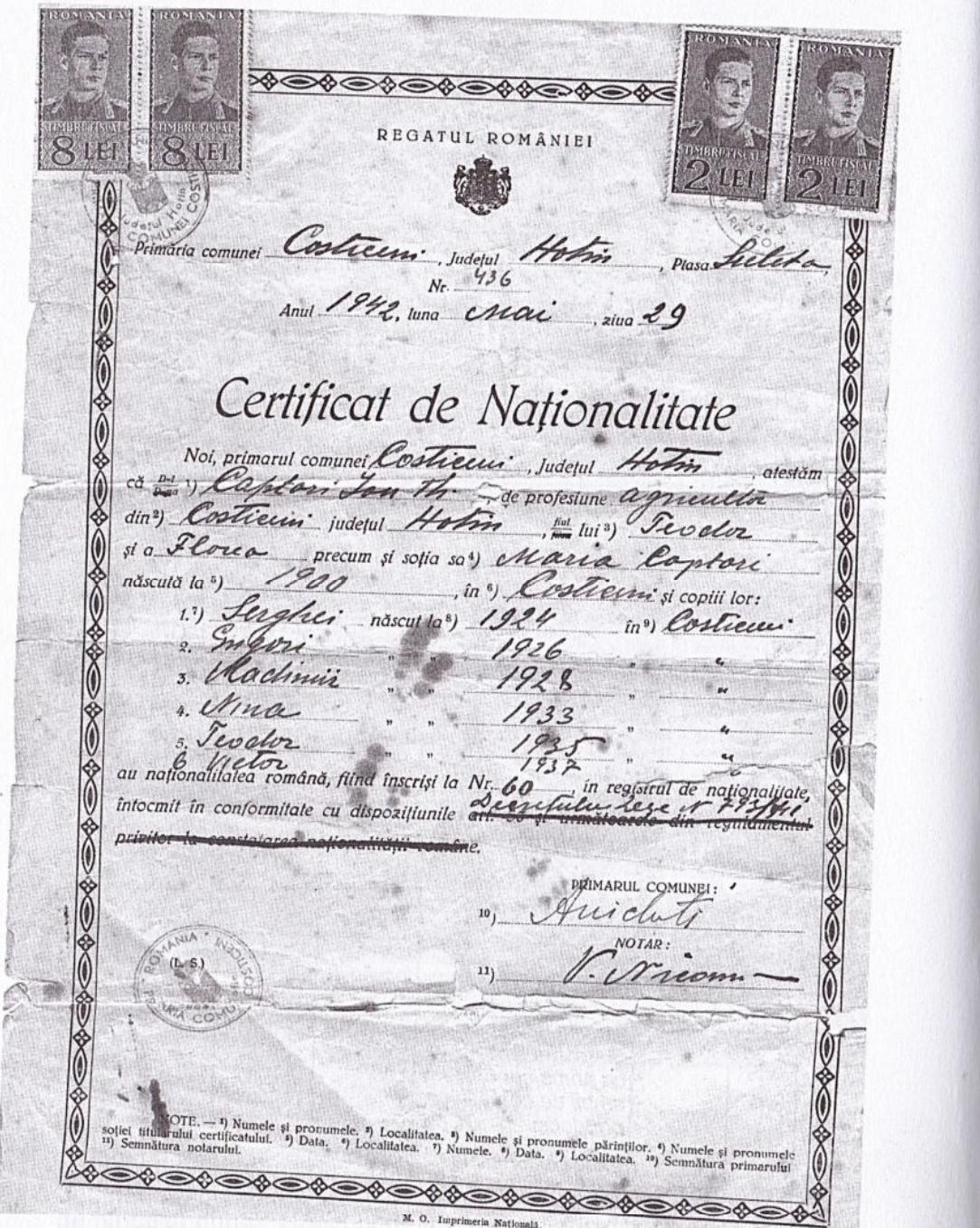
Extract din registrul mitрical pentru născuți, pe anul 1889

No. actualui de naștere	Luna și ziua	Numele celor născuți	Numele, pronumele, ocupația părinților și religia lor	Locul nașterii	Cine a săvârșit taina sf. botez	Subscrierea chizeșilor (marțorilor) dacă voiesc
Barbat	Femeie	Nașterii	Botezului	Ioan	Locuitorul din satul Costiceni Teodor Neculai Captari și legiuitora lui soție Fevronia Antonova, cu prima cununie, ambii de confesiune ortodoxă	Preot pensionar Grigore Sulima cu căntărețul bisericii Sf. Nicolae din satul Costiceni Nicolai Dimitriu

Pentru conformitate (semnează):
Preot pensionar Grigore Sulima
căntărețul Nicolai Dimitriu
1940, Martie 18 nr 72

Extrasul mitрical al lui Ion Captari din 8 martie 1940

(copia originalului și descifrarea)

1942, mai 29. Legalizare de rutină

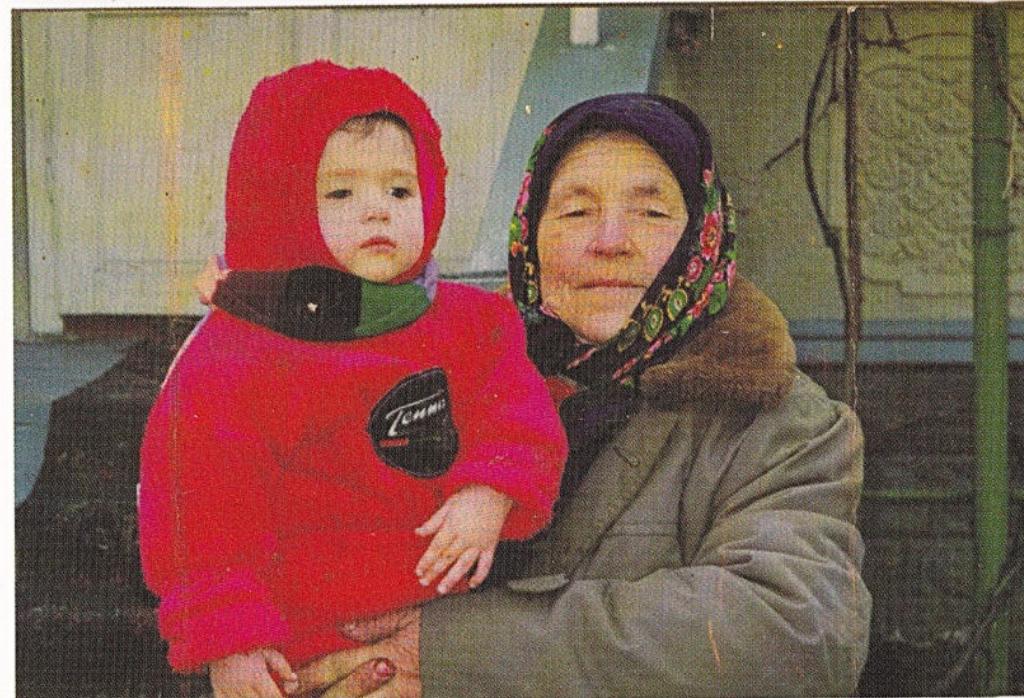
1997, mai 9.
Serghei Captari,
tatăl, la finele
mileneului III
și în prag
de trecere
pe alt tărâm

Familia Sajin.
De la stânga
la dreapta:
Olga Sajin
(20.02.79);
Nina Sajin-
Captari
(24.11.33);
Sergiu Sajin
(22.07.86);
Ursu Ada;
Valeriu Sajin
(09.08.55) și
Elvira Sajin
(08.03.60)

Mama cu fiul în fața casei părintești

Bunica Liuba cu nepoțica Constanța

*"Doamne, mare e mila ta,
sterge fărădelegea ..."*

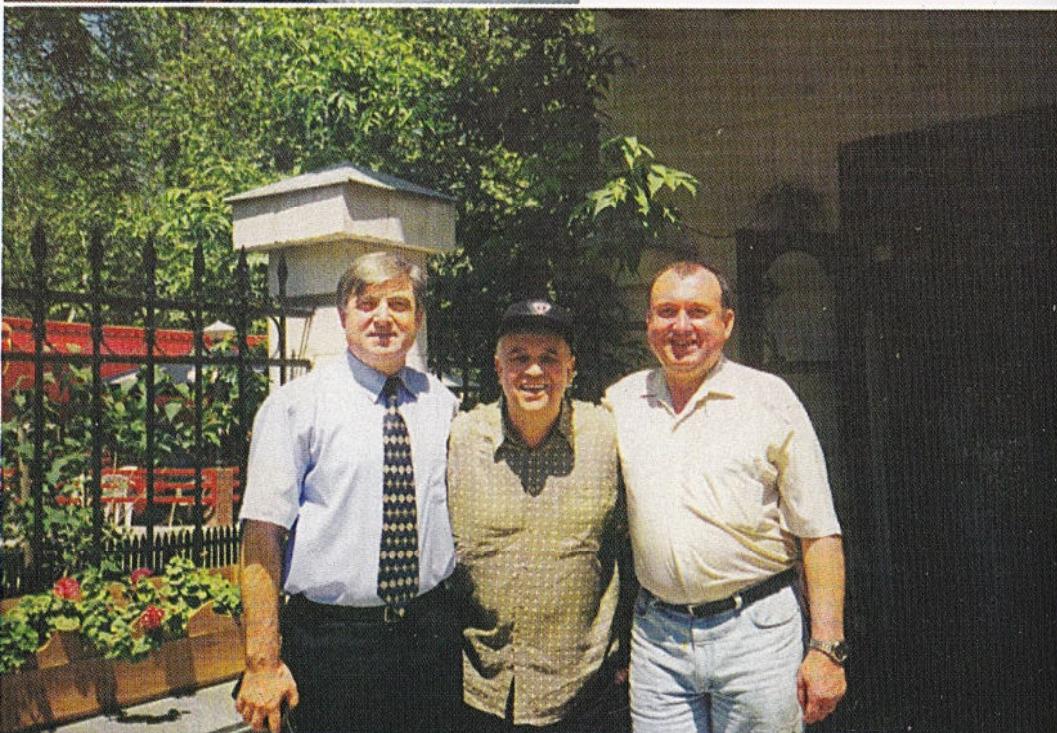
*Preafericitul Părinte Teoctist
Patriarh al Bisericii
Ortodoxe Române*

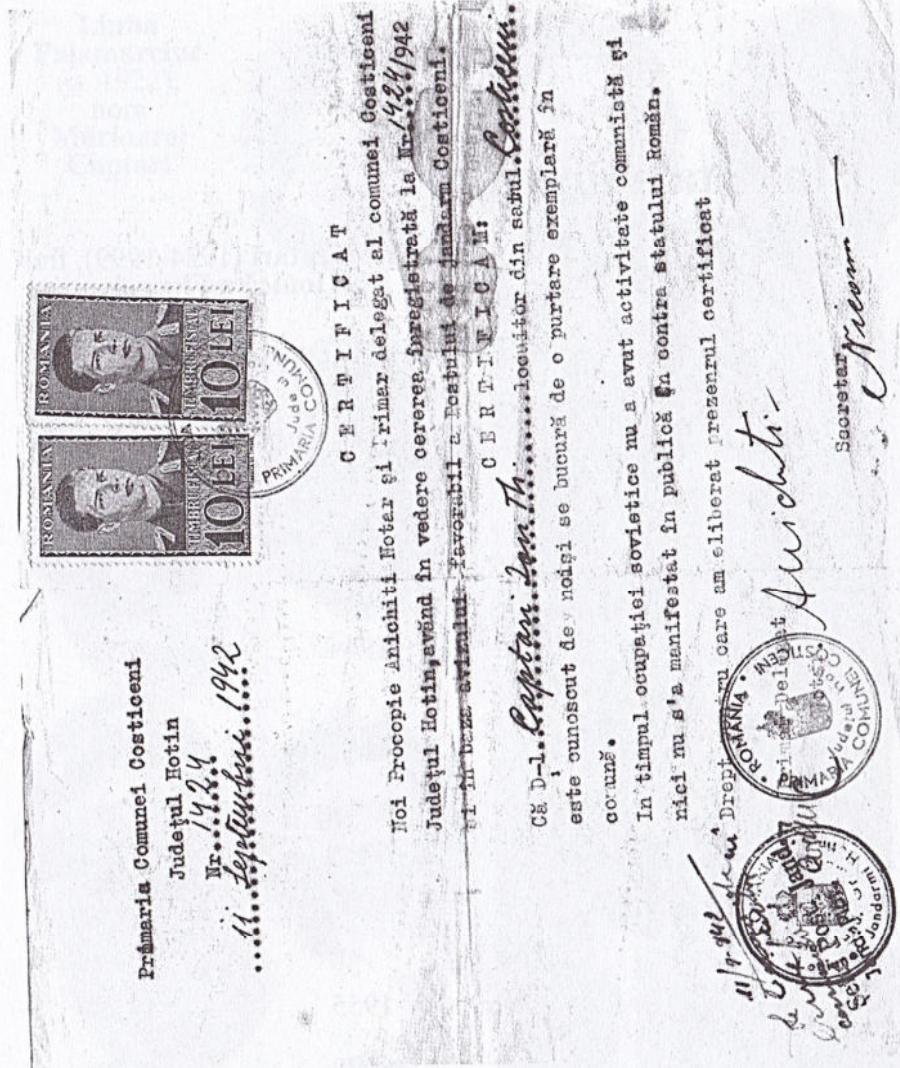

2002. Victor Captari cu actorul și pictorul rus Lev Prâgunov

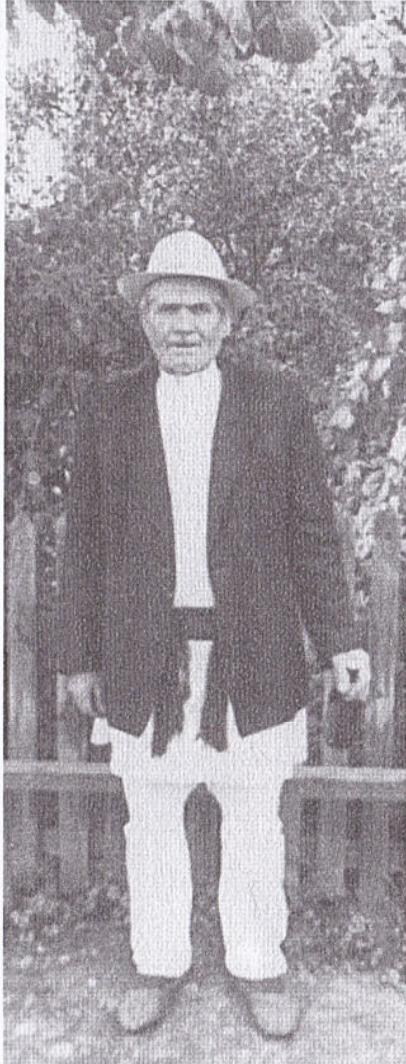
De la stânga la dreapta:
Vasile Nedelciuc, Benone Sinulescu
și Victor Captari

1942, septembrie 11.
Certificat de loialitate

În bătaia timpului

Captari Ionică a' Floarei
(1889-1970), bunicul lui
Victor Captari (n. 1954)

Serghei Captari (1924-1999), fiul
lui Ionică a Floarei

1944

1953

1955

1959

1978

1997

**Liuba
Palamarciuc**
(n. 1922),
nora
**Mărioarei
Captari**

1953

1955

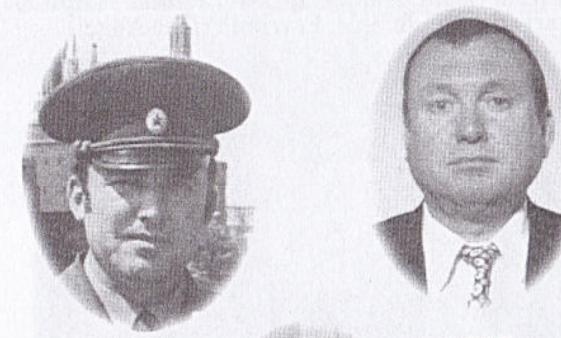
1995

Victor Captari. Fiul lui Serghei
și al Liubei

1969

1971

1980

1997

Mărioara Captari
(1900-1986). Soția lui
Ionică a Floarei, bunica
lui **Victor Captari**

1936. Costiceni. De la stânga la dreapta, sus: Ionică a Floarei, Timp Captari cu soția Chilina și fiul Afet. Rândul II: Vlaghiuna Captari (fiul lui Ionică), Ili Captari (frate cu Ionică, Anița și Lupu), Anita Captari-Vataman, Lupu Captari. Jos: Nina Captari (fieica lui Ionică), Fevronia (fieica Aniței)

944, mai 2. Satul Suhoma, județul Teleorman. Costiceneni înrolați în Armata Română. De la stânga la dreapta: Toader Captari, Ion Ivanov, Serghei Captari, Toader Sauca, Vasile Goliteo.

1953. Costiceni. Serghei și Liuba, părinții

1955. Părinții cu printul moștenitor în brațe

1958. Trei bărbați: Vasile, Serghei (tata) și Victoraș - toți Captari

1980. Moscova.
Piața Roșie.
Revedere peste ani:
Victor Captari și
Mihai Poltașevski

1967. Costiceni.
Fenea Captari cu soțul
Boris Parii, doctor habilitat
în medicină, profesor,
directorul Institutului
Național de Farmacologie

1969. Costiceni. Cu amicii. De la stânga
la dreapta sus: Vlad Baban (Alecu);
Vadim Moraru (Cumătru); Victor
Captari. Jos: Vasile Pascari (decedat în
1977, accident rutier)¹, Leonid Captari,
doctor habilitat fizică și matematică,
profesor, Institutul de Fizică Nucleară,
or. Dubna, Rusia

1975. Bunica
Mărioara cu
mezinul Victor,
fratele tatei
(Serghei Captari)

¹ Fiind la Costiceni, poetul Ion Vatamanu, tulburat de această tragedie,
a scris poezia "Mirele mort".

1978. Costiceni. Bunica Mărioara între neamuri. De la stânga la
dreapta: Toderică Captari (fratele tatei), Grigore Suceveanu (verișor),
Grișa Captari (fratele tatei), Mărioara Captari (bunica), Toader
Suceveanu (uncles), Tania Captari (verișoară), Nadejda
Balamutovski (soția lui Toderică), Serghei Captari (tata)

Neamul căptărenilor la finele mileniului II

1958, martie 3. Kaliningrad.
Victor Captari a lui Ionică
a Floarei

Grișa Captari a lui Ionică a Floarei și
soția Stefa cu fiica lor Jana (născută
în 1953)

1967, ianuarie 26. Vancicăuți, nunta Jenicăi. De la stânga la dreapta:
Vasile Captari (1919-1967); fiica Jenica (1944); fiul Volodea (1949)
și soția Mărioara (1994-2002)

2002. Costiceni. Părinții lui Ion Vatamanu,
Mărioara și Ion Vatamanu

Mășunea, soția lui Toader al lui Timofte Captari, cu soră-sa Alexandra
(de la stânga spre dreapta) și feciorii - Vasile (stânga) și Serghei

Toader Captari, fiul lui Timofte - părinte al mai multor băieți

Poetul Ion Vatamanu, fecior de sânge al lui Toader Captari

Ștefanel născut la 13 decembrie 1988

1992, Chișinău. Victor Captari cu Ștefan cel Mic lângă Ștefan cel Mare

1955, februarie 13.
Grigore Palamarcu cu soția
Elizaveta, în ziua nuntii

Petrea Palamarcu
(fratele lui Gheorghe)

Fiii lui
Petrea
Palamarcu:
Mihail
(stânga)
și Nicu

Mihail
Palamarcu
cu soția
Liuba
(din 1990,
împreună cu
copii, locuiesc
în SUA)

Documente istorice despre Costiceni

CARTE DOMNEASCĂ
de judecată de la Gașpar Grațianu pentru Marica,
fiica lui Alexa pentru a treia parte a satului Scitnicăuți
și pentru o parte din satul Costiceni
1619 (7127) iunie 6, Iași

Иш Гашпар воевода, божио милостю господаръ Земли Молдавской, оже придошъ пръд нам и пръд нашм свътотом Мърика и сестра еи Кътрина, дочки тудоски и непоте попу Мътейаш от тръгъ Сучавскому ши ау пърът де фацъ пе Мърика, финка луй Алекса ши непоата луй Кръстин бив вътав, пентру а трея парте де сат Считникъци, партіа де мижлок, юн цинутул Хотинулуй, ши о парте дин сатул Костичени.

Ши аша ау спус еле, къ ли се күвине лор съ циен очинъ импреунъ ку дънса, іар Мърика, фийка луй Алекса, аша а спус, къ ну ли се күвине нимика съ циен очинъ дънса, пентру къ еа аре очіа парте де очинъ де ла мошул еи Кристіа вътавул пе каре ел а дат-о фиулуй съу Алекса, татъл Мърикъй, каре й-а фост луй копил. Ши ле-а ръспинс де фацъ ку ной, юнтукуть еле ку дынса нич одатъ н-ау стъпънит пънъ азъ.

Дрепт ачея Домннія мea ши ку tot сфатул нострұ и-ам жудекат дұпъ обичею ши леңеа пъмънтулуй, ши ау ръмас дин тоатъ леңеа Мърика ши сора ей Катрина. Иар Мърика, фийка луй Алекса, непоата луй Кръстин вътавул с-а юндрептат ши ши-а пус феръе 12 галбень.

Ши де акум юнаните май мұлт съ ну ман фиен пъръ пентру ачаста нич одатъ юн вечи¹.

¹ "Moldova în epoca feudalismului", vol. I, Chișinău, 1961, pag. 351-353.

ZAPIS

de învoială dintre copiii lui Hâjdău pentru împărțirea între dânsii a satelor Păscăuți, Nehoreni, Dolineni, Bâliții, Săndreni, Costiceni

1665 (7173) iunie 27

Адикъ еу, Гиоргие Хъждъу, бив къпитан, ши Штефан Хъждъу, ши Маріа, фата луй Хъждъу, ши Мирон Хъждъу, нон тоц фичори луй Хъждъу, сингури нон тоц мъртүрисиму, ку ачастъ скрисоаре а ноастръ, кум ной тъц, де бунъ воіа ноастръ, не-ам юнвонт дұпъ импърцала пърнцилор ноштри, ка съ ну фиен ку стръмбул нимъргіа, ши не-ам юнпърцит динанинте боєрилор чөлор мари, прекум не-ау фъкүт ши боерии запис ди ла дүмилор.

[...] Ши юн партеа Агафиций с-ау венит а трніа парте ди Шъндренъ ку венит, ши џюмътати ди сълишти де Думени, іар аколо ши кът съ ва алеңи юн сат, юн Костчени.

[...] Іар чине ва стріка ачастъ юнпърцалъ, съ фиен де глоабъ съ де 50 де бол ла вистерюл Мъриен сале, луи Водъ, ка съ съ щиен¹.

¹ "Moldova în epoca feudalismului", vol. V, Chișinău, 1987, pag. 129

CARTE DOMNEASCĂ
de poruncă pentru hotărnicirea unor sate,
alături de moșia Costicenii

1676 (7185) octombrie 20

Ал Дукъни домнглүй о лүминатъ карте а Мъри(е)и сали, лүн Водъ, порунчитеари ка съ мearгъ ла сатул Хрицикова сау Черлина Мари, ка съ йнпърціаскъ партія лүй Андronаки Бадюл, жинерелे лүй Продан ши а Гришиней. Чи ащъ еу ам мөрс дүпа поронка Мъри(е)и сале, лүн Водъ, ши ам черут ка съ-ш аръти фиештиекари скриорили.

[...] Інтъни ам мөрс дүпъ хотарника веќе, пе үндє аратъ петриле хотарглүй Черлина, ла мовила Бортоса, сау Кукуетъ, с-аугъсът піатръ хотар веќи, тоат о мовилъ, съ нүмеџи аколо Колцул Морин Черлина ши мөрчи дрепт де пе йн рүди¹ алътүреа кү мошиа Костичені ши тречи үн друм, че вине де ла Къшла Шербинница, че мөрчи ла морь, ла сатул Костичені, пе апа Прүтглүй.

Аколо с-ауг гъсът піатръ - хотар веќи. Де аколо мөрчи кам ла вале, пън ла шепти извоаре², алътүре кү мошие Костичені.

Лънгъ извоари с-ауг гъсът піатръ хотар веќи.

Аколо колцул а моши(е)и Черлина ши а моши(е)и Костичені, ши а моши(е)и Шербинницъи де ла шепти извоаре мөрче пе къмп, пън ла о піатръ, хотар веќи, с-ауг гъсът алътүре кү мошие Шербинница³.

¹ Rudă, înseamnă падure.

² Despre aceste şapte izvoare de la Costiceni mi-a spus poetul Ion Vatamanu, în biroul său din Parlament.

³ "Moldova în epoca feudalismului", vol. VI, Chișinău, 1992, pag. 96.

ZAPIS
de mărturisire de la Angheluța, fiica lui Miron Stârcea,
soția lui Gheorghe Hâjdău, arماș,
privind împărțirea averii între urmași

1701 (7209) februarie 13

Адикъ еу, Ангелуца, фата лүй Мирон Стърчин ч-аү фост клучери, цюпъніаса ръпосатулүй Георгие Хъждъу чи аү фост армаш, ши Еу, Василие, фичорул лүй Георгие Хъждъу, ч-аү фост вел армаш, скрием ши мъртүрисим кү ачест адевърат запис ал миеү, прекум нё-аү ймпърцит пи рэпосатул соцул меү Георгие Хъждъу, пи кари пърци нё-аү фъкут зъстри [...] сатул Пъшкъуций [...], кү цюмътати де сат Тылбүренин, цюмътати де сат Медвеоара, іаръш ла Хотин, [...] Негорений [...], Хордънештин, пи Сирет. [...] Иаръди мошие, чи ор ман афла ка съ нё йнпърцим фръцъште, фръз партія дин Костичени ши Шиндрени ... каре с-аү десъбит лүн Василие Хъждъу¹.

¹ "Moldova în epoca feudalismului", vol. VI, Chișinău, 1992, pag. 207.

IZVOD
de împărțire a moșiei între rude

1721 (7229) februarie 15

Извод ди очинили, кари сънт ди ла Тодирашку Жора, слүчеруł, ши ди ла үюпъніаса дүмисали Васълка, чи с-ау үмпърциг фрации ди пи тоц непоции а лүн Тодирашку Жора ши ди ла а лор бүнъ вое с-ау үнвонт ши с-ау үмпърциг кү тоати сатили сале, ануме дүмнәалуң Йоан Стүрза вел ворник, ши дүмнәаен Сафта, спътъреаса Күзън, ши дүмнәаен Аница, үюпъніаса Иримикъи Жора, ши дүмнәлүң Соломон Вотезү, быв вел спътар, ши кү Сандул Силион.

.....
партия лүн Соломон Шъттарюл

.....
Доъ пърци ди сат, ди Костичене¹.

CATAGRAFIA

**satului Costicenii, Ocolul de Sus,
tinutul Hotinului la 1774, iunie**

- 83 - toată suma caselor**
3 - scădere rufeturile însă
1 popă
1 dascăl
1 țigan
80 - rămân birnici

Birnicii

1. Ștefan Părpăluță
2. Grigoraș al Prescurniții
3. Ilie zet Prescurnicer
4. Petre Dancul
5. Ion Gogonel
6. Ion sin Prescurniceriu
7. Ion Spătariul
8. Toader zet Vătămanului
9. Ștefan Săpunariul
10. Apostol sin Roșca
11. Ion Ionel
12. Andrei Răzuș
13. Grigoraș sin Erhan
14. Iftimie al Sofrofiei
15. Toader Arcuș
16. Tudose
17. Vasile Prescurnicer
18. Constandin Vornic
19. Grigoraș săn Cuciuc
20. Ion Cuciuc
21. Sandul Ciubotar
22. Ștefan Gheba
23. Ilie Mălancă
24. Constantin Cociorvă
25. Grigoraș Bolohan
26. Ion Stanciu
27. Ștefan Bălăcin
28. Gheorghe Raba
29. Chiraian zet Ștefan
30. Ioniță Morar
31. Savin Rotar
32. Macovei Rotariu
33. Ion Rotariu
34. Savin săn Beșliu
35. Gheorghe zet Ștefan
36. Tănase Rețin
37. Tănase brat Cibotariu
38. Vasâle Păun
39. Vasâle Rață
40. Vasâle săn Strungeriul
41. Gheorghiță Strungeriul

¹ "Moldova în epoca feudalismului", vol. VIII, Chișinău, 1998, pag. 58.

42. Toader Baciul
43. Simion Morariul
44. Gheorghe Căpătari
45. Ioniță Părpăuță
46. Constantin Părpăuță
47. Gora
48. Ștefan al Prescurniții
49. Gheorghe Suceveanu
50. Vasâle săn Ioan
51. Grigoraș Căldare
52. Ursul Vădanu
53. Nicolae Scutelnic
54. Iftimie
55. Costantin Rus
56. Grigoraș săn Rusul
57. Ion Smochină
58. Toader sin Mihai
59. Coste zet Smochină
60. Vasâle sin Smochină
61. Ursache zet Bogu

Rufeturile

1. Ioniță, dascăl
2. Popa Ion
3. Ion Țiganul

62. Gavril zet Sârbul
63. Costantin sin Sârbul
64. Marcu Sârbul
65. Nichita Cibotar
66. Ion Spănak
67. Andreeș
68. Ion Rusul
69. Costanttin sin Libuhan
70. Cozma
71. Onca
72. Gheorghe sin Dumitrăceasă
73. Ioniță Roșca
74. Grigoraș sin Smochină
75. Grigoraș Băcariul
76. Roșca
77. Miron Rață
78. Ioniță
79. Gheorghe
80. Toader Rață

CATAGRAFIA

**satului Mălinești, Ocolul de Sus,
ținutul Hotinului la 1774, iunie**

- 19 - toată suma caselor
19 - rămân birnici**

Birnicii

1. Grigoraș, văcariul
2. Mihai
3. Ion, vornic
4. Dumitrașcul
5. Vasâle Cernăuțanul
6. Ion sin Simionesâi
7. Vasâle Vântul
8. Ion Căruntul
9. Ștefan Luchie
10. Candul sin Şahân
11. Ichim sin Dimicioae
12. Ștefan Bomba
13. Alexa brat Gheorghită
14. Gheorghită, ciobanul
15. Tănase al Bârangi
16. Ioniță nepot Lungului
17. Zote
18. Gheorghe zet Lungul
19. Lupul Ghervase

Великому Господину
святейшаго Правительственного
Синода Члену и Екзарху Гавриилу
Митрополиту Кишиневского и
Хотинского и разных орденов Кавалеръ

Хотинского цинута
селеній жителей Костищень Иоанна
Друка и Тарасауць Силиона Тодорина

прошение

Адикъ нои лъкунторін дин сатгул Костичений дъм
адивъратъ мъртүріе ноастръ ламънъ ачестуном ануме Иоан
Друк ка съ фие ипитроп ши старосте ши пуртътор де грижъ
ла тоате челе требүнчоасе сфинтей бисерици а ноастръ ши
пентрү къ л-ам алес ку воіа а тот сатгул ши есте ну фрунташ,
чи дин мижлок ши ести ом бүн ши ку дрепгате ши пентрү
адевъратъ крединцъ нои не пүнэм нүмелє ши дечтеле

Ег Васъле Ворнику
Ег Ион Рысц
Ег Думитраш Кръстє
Ег Ион Скорокържъ
Ег Андрей Савин
Ег Думитраш Күхорнизану

Ег Григораш Рошка
Ег Штефан Ботрог
Ег Ион Къпотари
Ег Алексен Поркари
ши ку примиріа
а тот сатгул

1814 априлие 8¹.

¹ Conform acestei prošenii, la 5 aprilie 1815 cu nr. 698, la biserică Sf. Nicolai din Costiceni Ioan Druc a devenit ipotrop, adică staroste.

CATAGRAFIA

din anul 1850, octombrie 14, a satului împărătesc¹
Costiceni, obștea rurală Hâjdeu, ținutul Hotin, regiunea
Basarabiei privind persoanele de gen masculin și feminin,
țărani împărătești.

Arhiva Națională a Republicii Moldova f. 134 inv. 2 dosar 287

Nr. fa- milii	Persoane de gen masculin	Vârstă la:		Persoane de gen feminin	Vârstă la 1850
		1835	1850		
1	2	3	4	5	6
1	Mihail Iacubov Roșu fiul Trifan	45 10	60 25	Soția Varvara	55
2	Dimitrie Andreev Captari fiii: Vasile ² Ivan Nicolai ² fiul lui Ivan - Pintilie	70 20 15 13 -	†1844 35 30 28 3	Soția lui Ivan: Parascovia fiica lor: Ecaterina	28 4
3	Vasilie Alexandrov Nicorici fiii: Dimitrie Nicolae	45 21 7	60 36 †1846	Soția Nastasia lui Teodor fiica lui Vasilie: Ana Soția lui Dimitrie: Ecaterina	54 14 30

¹ rusește: казенный, государственный, locuitorii erau contribuabili ai statului și se numeau "государственные крестьяне" (țărani împărătești).

² Vasile și Nicolai, conform condiciei Departamentului de finanțe din Basarabia (Казенная палата) din 18 aprilie 1852 au fost trecuți la categoria "буrlak" (celibatar).

1	2	3	4	5	6
4	Grig. Maximov Reus fiii lui Grigore: Leontie fiii lui Leontie: Nicolai fiii lui Nicolai: Ivan Dimitrie	43	†1848	Soția lui Grigore: Sofia	52
		27	42	Soția lui Leontie: Ana	35
		19	34	ficele lor: Anastasia	15
		-	11	Mafta	9
		-	3	Ioana	1
		-	6	Soția lui Nicolai: Elena	33
		-	2	ficele lor: Feodosia	4
				Elena	1
5	Ivan Grigoriev Gogonel fiul: Dimitrie	60	†1840	Soția lui Ivan: Ecaterina	35
		33	48	ficele: Ecaterina	19
				Ioana	18
				Domnica	11
6	Fedor Grigoriev Gorea fiul: Ivan fiii lui Ivan: Vasilie Andrei Mardarie	54	†1846	Soția lui Ivan: Marina lui Ioan	36
		33	48	fica: Ana	11
		-	10		
		-	8		
		-	5		
7	Anton Iusipov Vataman (iuc) fiii: Nicolai Gheorghie Vasile	35	50	Soția: Maria lui Ignat	45
		3	†1836	fica: Ecaterina	20
		-	15		
		-	7		
8	Pavel Stefan. Parpauța fiii lui Pavel: Trifan Floreacă Ivan fiul lui Floreacă: Feodor fiul lui Ivan: Feodor	61	†1848	Soția lui Pavel: Maria l. Alexandru	50
		19	34	Soția lui Trifan: Parascovia	30
		17	32	fica: Maria	7
		14	29	Soția lui Floreacă: Ecaterina	25
		-	3	fica: Alexandra	6
		-	2	Soția lui Ivan: Evdochia	24

1	2	3	4	5	6
9	Vasilie Alexeev Pascari fiii de la I soție: Nicolai Ivan Nicolai Gheorghe fiii de la II soție: Feodor Ştefan fiul lui Ivan: Pavel	46	61	II soție a lui Vasile: Domnica	28
		19	? ¹	Soția lui Ivan: Elena	25
		13	28	fiica: Domnica	4
		3	18		
		1	16		
		-	13		
		-	4		
		-	1		
10	Maxim Dorofteev Rotari fiii: Ivan Feodor	43	58	Soția: Ana	50
		4	19		
		-	10		
11	Ştefan Alexeev Pascari fiii: Gheorghie Constantin Fratele lui Ştefan: Ivan (calic, adică „încrucișet”)	24	39	Soția: Ana	39
		1	16	fiicile: Domnica	13
		-	8	Maria	11
		40	55	Soția lui Ivan: Ursa	45
12	Ivan Alexeev Pascari fiii de la I soție: Vasilie Dimitrie Constantin Nicolai de la II soție: Anton Gheorghe fiul lui Vasile: Nicolai fiii lui Dimitrie: Gavril Ştefan Ivan	50	65	II soție: Parascovia	36
		22	37	fiicele: Elizaveta	10
		20	35	Irina	9
		14	29	Soția lui Vasile: Domnica	26
		4	19	fiicele: Ecaterina	10
		3	18	Maria	6
		-	13	Soția lui Dimitrie: Ecaterina	24
		-	1		
		-	6		
		-	5		
		-	1		
13	Ivan Gavrilov Governean fiii: Gheorghie Dimitrie Feodor fiul lui Gheorghe: Alexandru	47	†1850	Soția: Parascovia	54
		14	29	fiica: Elizaveta	18
		9	24	Soția lui	
		4	19	Gheorghe: Maria	27
		-	5	fiica: Elena	11
		-	5	Soția l. Dimitrie: ficele: Maria	25
		-	1	Elena	4
		-	1		1
14	Gheorghe Alexeev Pascari fiul: Ivan	48	†1836	Soția: Ecaterina	?
		1	†1841		

¹ E scris aparte la nr. 54, mai jos.

1	2	3	4	5	6
15	Ivan Fedorov Governean fiii: Nicolai Fedor Gheorghe Vasilie fiul vitreg al lui Fedor: Dimitrie	37 12 7 4 -	†1844 27 22 19 12 6	fiica lui Ana: Soția lui Nicolae: Zanaira Soția lui Fedor: Ana fiicele adoptive: Maria Elena	16 23 24 5 2
16	Ivan Semenov Coșcodan fiii lui: Vasile Fedor Ginerele lui Ivan: Ivan Floriev Doroftei fiul: Elisei	43 7 5 23 -	†1844 22 20 48 10	Soția lui Ivan: Elena Soția lui Ivan Flo- riev : Eudochia fiicele: Ecaterina Maria	55 32 16 5
17	Ivan Alexeev Rotari fiii: Mihail(orb) Fedor fiul lui Fedor: Gheorghe Ruda lui I. Rotari: Vasilie	80 23 12 - -	95 38 27 6 10	Soția lui Fedor: Ana	21
18	Ivan Semenov Cocostârc fiul: Gheorghe fiul lui Gheorghe: Ștefan	40 13 -	55 28 2	Soția: Eudochia fiica: Maria Soția lui Gheorghe: Parascovia fiica: Nastasia	51 16 18 1
19	Fedor Axentiev Muntean fiii Ivan Gheorghe Vasilie	33 3 - -	48 18 12 9	Soția Maria fiica Ana	43 16
20	Ivan Grigor. Bozari (surd)	41	56 ¹		
21	Alexei Danilov Guțul fiii: Ivan Dimitrie Gheorghe Gavril fiul lui Ivan: Alexandru	38 17 13 10 9 -	†1850 32 28 25 24 5	Soția: Eufrosenia Soția lui Ivan: Domnica fiicele: Agafia Maria Soția l. Dimitrie: Maria fiicele: Ana Elena Soția l. Gheorghe: Alexandra fiica: Maria	48 25 6 2 20 4 1 22 1

¹ A fost trcut la catagrafia "булак" (celibatar).

1	2	3	4	5	6
22	Semion Romanov Șeremeta fiul: Vasile fiul lui Vasile: Gheorghie		54 23	69 38	Soția lui Vasile: Maria fiicele lor: Xenia Elena Alexandra Ecaterina Domnica
23	Vasilie Ivanov Muntean fiii: Fedor Petru fiii lui Fedor : Gheorghie Ivan fiii lui Petru: Nicolai Chirilă	62 28 27 -	†1836 43 42 12 6 12 10	Soția Maria fiicele: Elena Ana Nastasia	35 10 8 2
24	Nicolai Alexandrov Nicorici fiii: Ivan Vasilie	54 1 -	69 16 12	Soția: Maria fiica: Elena	61 17
25	Trifan Dorofteev Rotari fiii: Petru Nicolai Ivan ¹ Ruda lui Trifan Rotari: Gheorghe Petrov Pâslari ² fiul lui Petru: Ivan fiul lui Ivan: Gheorghe	51 23 17 11 11 -	†1838 38 32 26 - 4 4	Soția lui Petru: Domnica fiicele: Maria Elena Soția lui Nicolai: Maria fiica: Evtenia	30 7 1 28 1
26	Constantin Ivan. Cocostârc fiii: Vasile Ivan Dimitrie Nicolai Gheorghe Trifan	56 29 14 11 8 -	†1842 44 29 †1838 †1836 9 6	Soția: Ana Soția lui Vasile: Parascovia fiica lor: Floarea Soția lui Ivan: Ecaterina fiica lor: Evtenia	65 25 6 30 3
27	Axentie Procopov Calaraș fiii: Ivar ⁴ Ilie Nicolai	43 12 9 8	58 - 24 23	Soția Domnica Soția lui Ilie – Elena	72 ³ 18

¹ Conform condiciei din Departamentul finanțelor din Basarabia (Казенная палата) la 18 aprilie 1852 Ivan este separat la categoria "булак" (celibatar).

² Gh. Pâslari e înregistrat la burlaci, punctul 1, mai jos.

³ Probabil, 42.

⁴ A dispărut fără veste.

1	2	3	4	5	6
28	Ilie Mihailov Reus fiul: Nicolai	27 -	42 13	Soția: Ioana	35
29	Vasilie Ivanov Rotari fiii: Nicolai Dimitrie Florea	30 9 5 -	45 †1840 20 8	Soția: Elena fiicele: Ioana Ecaterina Nastasia	38 17 12 4
30	Gheorghe Ivanov Rotari fiii: Ivan Fedor Nicolai Gavriil Pintilie	35 3 1 - - -	†1848 †1847 16 13 10 6	Soția: Elena fiicele: Domnica Ana	42 12 7
31	Ivan Vasiliev Muntean fiii: Nicolai Fedor Constantin	33 5 1 -	48 20 †1838 6	Soția: Parascovia fiicele: Maria Elena	42 10 8
32	Dimitrie Axentiev Muntean fiul: Nicolai	27 -	42 8	Fiicele: Ioana Nastasia	18 4
33	Vasilie Ivanov Parpauț fiii: Ivan Ivan Nicolai	26 5 1 -	41 †1836 16 13	Soția: Maria fiicele: Maria Ioana Evtemia	34 20 12 11
34	Vasilie Stefanov Baban fiii: Ivan Ion Gheorghie Nicolai Fedor	33 7 4 3 3 -	48 22 19 18 16 10	Soția: Ana fiicele: Domnica Maria Soția lui Ion: Domnica	38 13 9 18
35	Semion Evteniev Porcean fiul: Dimitrie	34 6	†1850 †1844	Soția: Evdochia fiicele: Ioana Tecla Alexandra	40 17 6 5
36	Simeon Ivanov Bodean	40	†1839		
37	Vasilie Ivanov Bodnari fiul: Ivan	29 7	44 22	Sotia: Ana Soția l. Ivan: Elena	42 18
38	Chirilă Vasiliev Dudca	32	47	Soția: Elena fiicele: Maria Vasilița	45 10 10

1	2	3	4	5	6
39	Ivan Petrov Stefanov	27	42	fiicele: Nastasia Ioana	14 10
40	Ivan Alexeev Cempoes fiul: Fedor	30 1	†1848 †1837		
41	Ignat Danilov Ravturiac fiii: Ivan Vasilie	28 - -	43 12 10	Soția: Domnica fiicele: Ecaterina Maria	35 17 8
42	Vasilie Fedorov Gorea fiii: Ivan Gheorghie Nicolai Gheorghie Gavriil Ştefan Macarie	30 3 2 - - - -	†1844 18 †1838 15 13 10 8 4	Soția: Eftenia	42
43	Vasilie Andreev Corcodel	50	†1848		
44	Gordei Gheorghiev Tuzlovan fiii: Vasilie Vasilie Florea Fratele lui Gordei: Ivan Feciorul lui Ivan: Vasile	20 4 - - 19 -	35 †1836 9 6 34 8	fiicele: Elena Xenia Soția lui Ivan: Maria ficele: Maria Floarea Elena	14 7 36 12 7 4
45	Ivan Grigoriev Petrean Frații: Gheorghie ¹ Fedor ² Nicolai Feciorul lui Ivan: Dimitrie	13 11 7 6 -	28 26 - †1837 2	Soția: Domnica Soția lui Gheorghie: Domnica ⁸	25 21
46	Gheorghie Alexeev Pascari: Dimitrie Daniil	24 16 12	†1848 †1848 27	Soția lui Dănilă: Maria	19

¹ Conform condiciei din Departamentul finanțelor din Basarabia (Казенная палата) la 18 aprilie 1852 Gh. Petrean cu Domnica sunt scriși drept famile separată.

² E scris la "burlaci", punct 2, mai jos.

1	2	3	4	5	6
47	Fiii Anei: Gheorghe Floriev Doroftei Pavel Floriev Doroftei Vasilie Floriev Doroftei fiul lui Gheorghe: Timoftei	21 20 16 -	36 35 31 1	Văduva Ana Soția lui Gheorghe: Maria Soția lui Pavel: Maria fiica: Domnica Soția lui Vasilie: Nastasia	94 30 22 2 19
48	Dimitrie Gheorghiev Parpauț	2	†1848	Mama lui Dimitrie: Evtenia fiica ei: Ecaterina	45 22
49	Vasilie Semionov Stroincean fiii: Nicolai Gheorghie Ivan	19 - - -	34 12 4 1	Mama lui Vasilie: Maria fiica ei: Evdochia Soția lui Vasilie: Elena fiicele: Parascovia Agafia	61 16 27 5 2
50	Semion Stefanov Cocostârc fiii: Vasilie Ivan Constantin	21 1 - -	36 16 11 5	Soția: Parascovia fiica: Maria	35 15
51	Fiii Elenei: Ilie Vasiliev Lungul Nicolai Vasiliev Lungul fiii lui Ilie: Ivan Nicolai Gheorghie Andrei	23 16 - - - -	38 31 9 6 4 1	Văduva Elena Lundul Soția lui Ilie: Ana Soția lui Nicolai: Parascovia fiica: Elena	55 27 21 1
52	Andrei Mihailov Clipa fiii: Anton Gheorghie	30 - -	45 5 2	Soția Domnica fiicele: Parascovia Elena Maria	30 11 9 6

1	2	3	4	5	6
53	Alexei Stefanov Lungul fiii: Vasilie Gheorghie fiul lui Vasile: Ivan Fiul lui Gheorghie: Afanasie	45 18 15 - 1	†1840 33 30 4 1	Soția lui Vasile: Ecaterina fiica: Evtenia Soția lui Gheorghie: Domnica fiicele: Maria Ecaterina Alexandra	26 6 24 8 6 3
54	Nicolai Vasiliev Pascari fiii: Dimitrie Gheorghie	19 - -	34 8 6	Soția: Xenia fiicele: Maria Ecaterina Elena	28 10 4 2

Burlaci					
1	Gheorghie Petrov Pâslari	11	26		
2	Fedor Grigoriev Petrean	7	22		
3	Ivan Grigoriev Bozari	41	56		

În total: bărbați – 47 familii
femei – 177 persoane.

La întocmirea catagrafiei au participat aleșii satului (“выборные”) - Vasilie Alexeev Pascari, Nicolai Vasiliev Pascari, Vasilie Semionov Stroincean și Ivan Gheorghiev Tuzlovan; pentru ei, analfabeti fiind, au semnat Pantelei Dimitrie Gavrimoc; starostele Ivan Nicolaev Jitari.

A confirmat corectitudinea catagrafiei şeful (“голова”) volostei Medveja Nazaria Cojuhari.

A semnat și asesorul – Ilie Druc.

Mereu în aşteptare

Sumar

Victoriosul Victor Captari (<i>Ion Hadârcă</i>)	5
Neamul Captea	9
Etimologia unor cuvinte de acasă	16
Scheme genealogice	21
Trei seri în amintiri... (<i>Victor Captari</i>)	31
Moş Porfir Sanduleac (Maica) - un Creangă din Mălineşti	63
Când eram de dat la școală	64
Mă pornii și eu la fete	66
De bobotează	69
Păcală și Tândală fac politică	71
Păcală și Tândală despre privatizare	73
Păcală și Tândală se revoltă	75
Documente păstrate după icoană	77
În bătaia timpului	82
Documente istorice despre Costiceni	92

